

Souhrn doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu

Niva Dyje

CZ0624099

OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Evropský fond pro regionální rozvoj

Pro vodu,
vzduch a přírodu

1. Základní identifikační a popisné údaje

1.1 Základní údaje

Název: Niva Dyje

Kód lokality: CZ0624099

Kód lokality v ÚSOP: 3117

Rozloha (ha): 3249,0428

Biogeografická oblast: panonská

Zařazení EVL na evropský seznam: 2008/26/ES

Nařízení vlády o stanovení národního seznamu EVL: nařízení vlády č. 318/2013 Sb., příloha 811

1.2 Způsob zajištění ochrany

Zvláště chráněná území (ZCHÚ)

Celková rozloha ZCHÚ (ha): 269,2925

Relativní rozloha ZCHÚ (%): 8,3

Specifikace ZCHÚ

Kód ÚSOP	Kategorie	Název
73	CHKO	Pálava
1453	NPP	Pastvisko u Lednice
576	NPR	Křivé jezero
208	NPR	Lednické rybníky
147	PP	Jezírko Kutnar
203	PP	Květné jezero

Ochranné pásmo zvláště chráněného území (OP ZCHÚ)

Celková rozloha OP ZCHÚ (ha): 57,7221

Relativní rozloha OP ZCHÚ (%): 1,8

Navrhované kategorie ZCHÚ podle platného nařízení vlády

národní přírodní památka - část, přírodní památka – část

Smluvní ochrana dle § 39 ZOPK

NENÍ

Základní ochrana dle § 45c, odst. 2 ZOPK

Celková rozloha území chráněného dle režimu základní ochrany (ha): 2922,0282

Relativní rozloha území chráněného dle režimu základní ochrany (%): 89,9

Jiná území chráněná podle národní legislativy, evropské legislativy nebo mezinárodních úmluv v překryvu s EVL

Ptačí oblasti

Celková rozloha ptačích oblastí (ha): 235,2691

Relativní rozloha ptačích oblastí (%): 7,2

Specifikace ptačích oblastí

Kód ptačí oblasti	Kód ÚSOP	Název
CZ0621028	2284	Lednické rybníky
CZ0621029	2299	Pálava

Další

Mokřad mezinárodního významu: Lednické rybníky: Mokřady dolního Podyjí
Biosférická rezervace UNESCO: Dolní Morava

1.3 Územně správní příslušnost

Jihomoravský kraj

Dotčené obce

Břeclav, Bulhary, Lednice, Milovice, Podivín, Přitluky, Rakvice, Zaječí

Dotčená katastrální území

Břeclav, Bulhary, Charvátská Nová Ves, Ladná, Lednice na Moravě, Milovice u Mikulova, Nejdek u Lednice, Nové Mlýny, Podivín, Poštorná, Přitluky, Rakvice, Zaječí

1.4 Stručná charakteristika území

Ekotop

Geologie: Podkladem jsou kvartérní písčitohlinité říční sedimenty místy s roztroušenými valouny.

Geomorfologie: Z geomorfologického hlediska lokalita spadá do celku Dolnomoravský úval, podcelku Dyjsko-moravská niva. Jedná se o akumulární rovinu podél řek Moravy a Dyje, tvořenou čtvrtohorními usazeninami. Charakteristický je výskyt četných meandrů a mrtvých ramen. Uprostřed vystupují nízké terasy převáté v přesypy (tzv. hrúdy).

Reliéf: Reliéf je tvořen plochou říční nivou s obvyklou nadmořskou výškou v rozpětí 151 až 154 m.

Pedologie: V půdním pokryvu jsou zastoupeny fluvizemě, černice a gleje.

Krajinná charakteristika: Velmi cenný úsek řeky Dyje s částečně přirozeným charakterem toku a zachovalými lužními společenstvy.

Biota

V nivě Dyje dominují tvrdé luhy nížinných řek (předmět ochrany), které jsou na odlesněných místech nahrazeny kontinentálními zaplavovanými loukami svazu *Cnidion dubii* (předmět ochrany) a pomístně, na vlhčích místech, je doplňují měkké luhy nížinných řek (předmět ochrany). Na sušších místech se vyskytují panonské dubohabřiny, na nelesních stanovištích pak mezofilní ovsíkové louky (předmět ochrany) a místy fragmenty acidofilních suchých trávníků.

Z mokřadní vegetace jsou hojně zastoupeny mokřadní olšiny, vegetace rákosin eutrofních stojatých vod, vegetace vysokých ostřic a vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod (předmět ochrany). Po vyschnutí periodických tůní se na jejich dně objevuje eutrofní vegetace bahnitých substrátů.

Z živočišných druhů, které jsou předměty ochrany v této EVL, se zde vyskytuje: bobr evropský (*Castor fiber*), hořavka duhová (*Rhodeus sericeus amarus*), kuňka ohnivá (*Bombina bombina*), lesák rumělkový (*Cucujus cinnaberinus*), ohniváček černočárny (*Lycaena dispar*), páchník hnědý (*Osmoderma eremita*), piskoř pruhovaný (*Misgurnus fossilis*), roháč obecný (*Lucanus cervus*), svinutec velký (*Anisus vorticulus*), tesařík obrovský (*Cerambyx cerdo*) a vrápenec malý (*Rhinolophus hipposideros*). Výskyt vrápence malého je v rámci EVL Niva Dyje omezen na stavby v Lednicko-valtickém areálu, konkrétně na zámek Lednice, Janohrad, Minaret a komplex Panenského mlýna v sousedství NPR Křivé jezero.

Pozoruhodný je výskyt vzácných cévnatých rostlin, mj. lakušník Baudotův (*Batrachium baudotii*), růžkatec bradavčitý (*Ceratophyllum submersum*), kokotice chmelová (*Cuscuta lupuliformis*), pryšec bahenní (*Euphorbia palustris*), kosatec sibiřský (*Iris sibirica*), hrachor bahenní (*Lathyrus palustris*), bledule letní (*Leucojum aestivum*) (nejsilnější populace v ČR), šišák hrálovitý (*Scutellaria hastifolia*), starček pořiční (*Senecio sarracenicus*) a violka slatinná (*Viola stagnina*).

Na lokalitě žijí korýši listonoh jarní (*Lepidurus apus*), žábbronožka sněžní (*Eubranchipus grubii*) a korýši ze skupiny lasturnatky *Ostracoda* sp., střevlík mřížkovaný (*Carabus clathratus*) a mravenec lužní (*Liometopum microcephalum*). V tůních se rozmnožuje rosnička zelená (*Hyla arborea*), skokan ostronosý (*Rana arvalis*), s. krátkonohý (*R. lessonae*), s. skřehotavý (*R. ridibunda*) a čolek dunajský (*Triturus dobrogicus*). Z ptáků zde hnízdí orel mořský (*Haliaeetus albicilla*), luňák červený (*Milvus milvus*) a l. hnědý (*M. migrans*), hojná je cvrčilka říční (*Locustella fluviatilis*). Populace hořavky

duhové (*Rhodeus sericeus amarus*) je zde úzce vázána na výskyt škeblí rodu *Anodonta* a velevrubů rodu *Unio*. Dále se na území přirozeně vyskytuje množství dalších druhů příslušných pro povodí Dyje potažmo Dunaje a pro rybí pásmo parmové až cejnové (původně cejnové rybí pásmo) včetně kriticky ohrožených a silně ohrožených druhů: drsek menší (*Zingel streber*) a ostrucha křivočará (*Pelecus cultratus*). Na území je možno také pozorovat šíření nepůvodních druhů ryb (karas stříbřitý (*Carassius auratus*), střevlička východní (*Pseudorasbora parva*) a stále expandující hlaváčovité druhy ryb: hlaváč černoústý (*Neogobius melanostomus*), hlavačka mramorovaná (*Proterorhinus marmoratus*)).

2. Stav EVL a předmětů ochrany

2.1 Předměty ochrany a jejich cílový stav

Stanoviště

Kód předmětu ochrany: 3150

Název předmětu ochrany: Přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu *Magnopotamion* nebo *Hydrocharition*

Rozloha (ha): 5,2544

Relativní rozloha (%): 0,16

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu: významná hodnota

Cílový stav předmětu ochrany:

Zachování rozlohy a zlepšení kvality biotopu oproti stavu při vyhlášení EVL a případně jeho rozšiřování na degradovaných místech.

Kód předmětu ochrany: 6440

Název předmětu ochrany: Nivní louky říčních údolí svazu *Cnidion dubii*

Rozloha (ha): 222,6867

Relativní rozloha (%): 6,85

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu: dobrá hodnota

Cílový stav předmětu ochrany:

Zachování rozlohy a zlepšení kvality biotopu oproti stavu při vyhlášení EVL a případně jeho rozšiřování na degradovaných místech.

Kód předmětu ochrany: 6510

Název předmětu ochrany: Extenzivní sečené louky nížin až podhůří (*Arrhenatherion*, *Brachypodio-Centaureion nemoralis*)

Rozloha (ha): 196,7454

Relativní rozloha (%): 6,06

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu: dobrá hodnota

Cílový stav předmětu ochrany:

Zachování rozlohy a zlepšení kvality biotopu oproti stavu při vyhlášení EVL a případně jeho rozšiřování na degradovaných místech.

Kód předmětu ochrany: 91E0 *

Název předmětu ochrany: Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Rozloha (ha): 49,6398

Relativní rozloha (%): 1,53

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu: dobrá hodnota

Cílový stav předmětu ochrany:

Zachování rozlohy a zlepšení kvality porostů oproti stavu při vyhlášení EVL. Cílová kvalita biotopu jsou bohatě druhově a věkově strukturované lesní porosty se zastoupením stanovištně původních druhů dřevin a specifickou prostorovou strukturou, která je optimální pro všechny složky tohoto ekosystému.

Kód předmětu ochrany: 91F0

Název předmětu ochrany: Smíšené lužní lesy s dubem letním (*Quercus robur*), jilmem vazem (*Ulmus laevis*), j. habrolistým (*U. minor*), jasanem ztepilým (*Fraxinus excelsior*) nebo j. úzkolistým (*F. angustifolia*) podél velkých řek atlantské a středoevropské provincie (*Ulmion minoris*)

Rozloha (ha): 1180,7734

Relativní rozloha (%): 36,34

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu: dobrá hodnota

Cílový stav předmětu ochrany:

Zachování rozlohy a zlepšení kvality porostů oproti stavu při vyhlášení EVL. Cílová kvalita biotopu jsou bohatě druhově a věkově strukturované lesní porosty se zastoupením stanovištně původních druhů dřevin (zejm. dubu letního) a specifickou prostorovou strukturou, která je optimální pro všechny složky tohoto ekosystému.

* označuje prioritní stanoviště

Druhy

Název předmětu ochrany: svinutec tenký *Anisus vorticulus*

Kód předmětu ochrany: 4056

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu

Populace	Min	Max	Jednotka	Kategorie	Podíl populace	Zachovalost	Izolace	Celkové hodnocení
stálá populace	-	-	-	přítomná	$2\% \geq p > 0\%$	dobré zachování	populace je izolovaná	dobrá hodnota

Cílový stav předmětu ochrany:

Zachování stavu předmětu ochrany, jako při vyhlášení.

Název předmětu ochrany: kuňka ohnivá *Bombina bombina*

Kód předmětu ochrany: 1188

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu

Populace	Min	Max	Jednotka	Kategorie	Podíl populace	Zachovalost	Izolace	Celkové hodnocení
stálá populace	-	-	-	běžná	$2\% \geq p > 0\%$	dobré zachování	populace není izolovaná, leží uvnitř areálu rozšíření druhu	dobrá hodnota

Cílový stav předmětu ochrany:

Zachování stavu předmětu ochrany, jako při vyhlášení.

Název předmětu ochrany: bobr evropský *Castor fiber*

Kód předmětu ochrany: 1337

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu

Populace	Min	Max	Jednotka	Kategorie	Podíl populace	Zachovalost	Izolace	Celkové hodnocení
stálá populace	-	-	-	běžná	$2\% \geq p > 0\%$	dobré zachování	populace není izolovaná, leží uvnitř areálu rozšíření druhu	dobrá hodnota

Cílový stav předmětu ochrany:

Zachování stavu předmětu ochrany, jako při vyhlášení.

Název předmětu ochrany: tesařík obrovský *Cerambyx cerdo*

Kód předmětu ochrany: 1088

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu

Populace	Min	Max	Jednotka	Kategorie	Podíl populace	Zachovalost	Izolace	Celkové hodnocení
stálá populace	-	-	-	přítomná	$2\% \geq p > 0\%$	dobré zachování	populace není izolovaná, leží uvnitř areálu rozšíření druhu	dobrá hodnota

Cílový stav předmětu ochrany:

Obnovit stávající stav na stav z doby vyhlášení.

Název předmětu ochrany: lesák rumělkový *Cucujus cinnaberinus*

Kód předmětu ochrany: 1086

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu

Populace	Min	Max	Jednotka	Kategorie	Podíl populace	Zachovalost	Izolace	Celkové hodnocení
stálá populace	-	-	-	přítomná	$2\% \geq p > 0\%$	dobré zachování	populace není izolovaná, leží uvnitř areálu rozšíření druhu	dobrá hodnota

Cílový stav předmětu ochrany:

Zachování stavu předmětu ochrany, jako při vyhlášení.

Název předmětu ochrany: roháč obecný *Lucanus cervus*

Kód předmětu ochrany: 1083

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu

Populace	Min	Max	Jednotka	Kategorie	Podíl populace	Zachovalost	Izolace	Celkové hodnocení
stálá populace	-	-	-	přítomná	$2\% \geq p > 0\%$	dobré zachování	populace není izolovaná, leží uvnitř areálu rozšíření druhu	dobrá hodnota

Cílový stav předmětu ochrany:

Obnovit stávající stav na stav z doby vyhlášení.

Název předmětu ochrany: ohniváček černočárný *Lycaena dispar*

Kód předmětu ochrany: 1060

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu

Populace	Min	Max	Jednotka	Kategorie	Podíl populace	Zachovalost	Izolace	Celkové hodnocení
stálá populace	-	-	-	přítomná	$2\% \geq p > 0\%$	dobré zachování	populace není izolovaná, leží uvnitř areálu rozšíření druhu	dobrá hodnota

Cílový stav předmětu ochrany:

Zachování stavu předmětu ochrany, jako při vyhlášení.

Název předmětu ochrany: piskoř pruhoaný *Misgurnus fossilis*

Kód předmětu ochrany: 1145

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu

Populace	Min	Max	Jednotka	Kategorie	Podíl populace	Zachovalost	Izolace	Celkové hodnocení
stálá populace	-	-	-	přítomná	$2\% \geq p > 0\%$	dobré zachování	populace není izolovaná, leží uvnitř areálu rozšíření druhu	dobrá hodnota

Cílový stav předmětu ochrany:

Zachování stavu předmětu ochrany, jako při vyhlášení.

Název předmětu ochrany: páchník hnědý * *Osmoderma eremita*

Kód předmětu ochrany: 1084

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu

Populace	Min	Max	Jednotka	Kategorie	Podíl populace	Zachovalost	Izolace	Celkové hodnocení
stálá populace	-	-	-	přítomná	$2\% \geq p > 0\%$	dobré zachování	populace není izolovaná, leží uvnitř areálu rozšíření druhu	dobrá hodnota

Cílový stav předmětu ochrany:

Obnovit stávající stav na stav z doby vyhlášení.

Název předmětu ochrany: vrápenec malý *Rhinolophus hipposideros*

Kód předmětu ochrany: 1303

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu

Populace	Min	Max	Jednotka	Kategorie	Podíl populace	Zachovalost	Izolace	Celkové hodnocení
stálá populace	-	-	-	přítomná	$2\% \geq p > 0\%$	dobré zachování	populace není	dobrá hodnota

							izolovaná, leží uvnitř areálu rozšíření druhu	
--	--	--	--	--	--	--	---	--

Cílový stav předmětu ochrany:

Zachování stavu předmětu ochrany, jako při vyhlášení.

Název předmětu ochrany: hořavka duhová *Rhodeus sericeus amarus*

Kód předmětu ochrany: 1134

Stav předmětu ochrany při zařazení EVL do Evropského seznamu

Populace	Min	Max	Jednotka	Kategorie	Podíl populace	Zachovalost	Izolace	Celkové hodnocení
stálá populace	-	-	-	přítomná	2 % ≥ p > 0 %	dobré zachování	populace je izolovaná	dobrá hodnota

Cílový stav předmětu ochrany:

Zachování stavu předmětu ochrany, jako při vyhlášení.

* dříve se z území ČR udával výskyt poddruhu *Rhodeus sericeus amarus*. Již delší dobu je ale známo, že se jedná o samostatný druh *Rhodeus amarus* a původní druh *R. sericeus* se vyskytuje pouze na Dálném východě. Pro zachování kontinuity s vyhlášovacím dokumentací je ale dále používán původní název.

* označuje prioritní druh

2.2 Nároky předmětů ochrany

Stanoviště

Kód předmětu ochrany: 3150

Název předmětu ochrany: Přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu *Magnopotamion* nebo *Hydrocharition*

Popis nároků předmětu ochrany:

Stanoviště je zde zastoupeno třemi biotopy ze skupiny V1 Makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod - s voďankou žabí (*Hydrocharis morsus-ranae*) – V1A, s řezanem pilolistým (*Stratiotes aloides*) – V1B a ostatní porosty – V1F. Tyto biotopy zahrnují vegetaci rostlin ponořených až plovoucích na hladině, v obou případech mohou rostliny kořenovat ve dně nebo volně splývat. Skupina je vázána na trvalé vody vysychající jen při výjimečných okolnostech. Častá je hlubší vrstva sedimentu na dně. Tato vegetace se vyskytuje roztroušeně na většině území, zejména však v nižších polohách, především v nivách větších vodních toků a rybníčních oblastech. Ohrožení vyplývá hlavně z rozsáhlého odvodňování krajiny a vodohospodářských úprav vedoucích k likvidaci vodních ploch. Dalším rizikovým prvkem je nevhodné rybníční hospodaření spojené s nešetrným odbahňováním rybníků, nasazováním býložravého amura, hnojením a vápněním, případně použitím herbicidů. Škody mohou způsobovat také vodní ptáci, zejména často vysazované polodivoké kachny, a také labutě. Management většinou spočívá v ovlivňování biotopu rybí obsádkou – prakticky téměř vždy, protože neexistují vody s vegetací tohoto typu bez přítomnosti ryb. Stejně tak je velmi častým managementem manipulace s hladinou vody. V případě kvalitního rozvoje druhově pestré vodní vegetace je nejlepší dodržovat již osvědčené postupy, které umožnily vznik a existenci takovéto vegetace.

Kód předmětu ochrany: 6440

Název předmětu ochrany: Nivní louky říčních údolí svazu *Cnidion dubii*

Popis nároků předmětu ochrany:

Stanoviště tvoří biotop T1.7 Kontinentální zaplavované louky. Jsou to specifické vysokostébelné produkční louky na těžkých jílovitých půdách při velkých vodních tocích. Nezbytným předpokladem pro rozvoj luk tohoto typu jsou pravidelné jarní záplavy s různou délkou trvání odvíjející se od orografie terénu. Převažují v nich vlhkomilné traviny, především psárka luční (*Alopecurus pratensis*), ostřice štíhlá (*Carex acuta*), dvouřadá (*C. disticha*), časná (*C. praecox*), lipnice bahenní (*Poa palustris*) a lipnice luční (*Poa pratensis*). V jarním období můžeme spatřit kvetoucí kosatec sibiřský (*Iris sibirica*), kohoutek luční (*Lychnis flos-cuculi*) a srpici barvířskou (*Serratula tinctoria*). Mezi významné druhy můžeme kromě výše zmíněného kosatce sibiřského zařadit také například violku nízkou (*Viola pumila*) či violku slatinou (*Viola stagnina*), šišák hrálovitý (*Scutellaria hastifolia*), česnek hranatý (*Allium angulosum*) nebo bleduli letní (*Leucojum aestivum*). Na zaplavované louky je vázáno mnoho ohrožených druhů organismů. Ohrožení těchto stanovišť představuje regulace vodních toků a s tím spojená absence přirozených záplav, dále ponechávání luk ladem nebo pouze občasná či špatně načasovaná (příliš pozdní) seč. Absence kosení a pastvy způsobuje degradaci luk a jejich zarůstání náletovými dřevinami. Kontinentální zaplavované louky jsou závislé na periodickém přeplavování a vyžadují pravidelnou roční seč.

Kód předmětu ochrany: 6510

Název předmětu ochrany: Extenzivní sečené louky nížin až podhůří (*Arrhenatherion, Brachypodio-Centaureion nemoralis*)

Popis nároků předmětu ochrany:

Stanoviště tvoří biotop T1.1 Mezofilní ovsíkové louky. Jedná se o nejrozšířenější typ polopřirozených luk vyskytující se roztroušeně po celém území státu od nížin až po podhůří, především v blízkosti sídel. Existuje velká škála různých fytoocenologických typů těchto mezofilních ovsíkových luk, navíc se často nacházejí v mozaice s jinými biotopy bezlesí. Jsou to vysokostébelné až středně vzrůstavé porosty bez vazby na určitý půdní podklad. V blízkosti toků obsazují spíše vyšší stupně náplavových teras, vyhýbají se trvale přemokřeným místům.

Vedle běžných trav – ovsík vyvýšený (*Arrhenatherum elatius*), srha laločnatá (*Dactylis glomerata*), kostřava (*Festuca* sp.), tomka vonná, (*Anthoxanthum odoratum*) jsou též zastoupeny dvouděložné rostliny, jako např. řebříčky (*Achillea* sp.), pampelišky (*Taraxacum* sp.), jitrocele (*Plantago* sp.), kakost luční (*Geranium pratense*), jetel luční (*Trifolium pratense*), zvonek rozkladitý (*Campanula patula*), kopretina bílá (*Leucanthemum album*), chrpy (*Centaurea* sp.)

Tento biotop je dlouhodobě závislý na pravidelném managementu, zejména kosení, extenzivní pastvě, případně doplňkovém hnojení. Musí se však dávat pozor, aby nedošlo k předávkování dusíkem, které vede k dominanci vysokých tvrdolistých trav.

Kód předmětu ochrany: 91E0 *

Název předmětu ochrany: Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (*Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae*)

Popis nároků předmětu ochrany:

Lužní lesy tohoto typu jsou zpravidla bohaté víceetážové porosty, tvořící vegetační doprovod v bezprostřední blízkosti vodních toků. V dřevinné skladbě se uplatňuje relativně široká škála druhů, snázejících dočasné zamokření či zatopení. Jsou to zejména olše lepkavá (*Alnus glutinosa*), jasan úzkolistý a jasan ztepilý (*Fraxinus angustifolia* subsp. *danubialis* a *F. excelsior*), jilm vaz a jilm habrolistý (*Ulmus laevis* a *U. minor*), stromové vrby – vrba bílá a vrba křehká (*Salix alba* a *S. fragilis*) nebo domácí druhy topolů – topol bílý a topol černý (*Populus alba* a *P. nigra*). V podrostu převládají vlhkomilné druhy široké ekologické amplitudy společné lesní, luční i ruderalní vegetaci, s výrazným podílem keřů. Bylinné patro má výrazný jarní aspekt, mechové patro většinou chybí. Lužní lesy se člení na jednotlivé biotopy podle výskytu na horních, středních nebo dolních tocích řek a potoků, dle podmínek rychlosti proudu vody a povahy sedimentů. Stanoviště je zde zastoupeno biotopem (L2.4) Měkké luhy nížinných řek, který se nachází v dolních částech toků v nížinných širokých nivách řek a říčních ramen. Obecně lze konstatovat, že se jedná o společenstva člověkem dlouhodobě ovlivňovaná. Přesto, díky jejich specifčnosti a dobré pařezové výmladnosti zastoupených dřevin, nevedl dopad vlivu člověka k jejich destrukci, zřejmě díky častému podmáčení. Hlavním nebezpečím jsou změny ve vodním režimu krajiny jako regulace toků či meliorace, doprovázené poklesem hladiny

podzemní vody a omezením pravidelných záplav. Problémem je také mýcení porostů a jejich obnova geograficky nepůvodními druhy či monokulturami nebo eutrofizace prostředí splachy ze zemědělských pozemků. Biotop nížinných měkkých luhů je silně postižen invazemi nepůvodních druhů rostlin. V současnosti se jedná zejména o javor jasanolistý (*Acer negundo*), který se velmi rychle šíří podél vodních toků. I v těchto lesích se projevují škody způsobené vysokými stavy spárkaté zvěře. Nemalý vliv na porosty v blízkosti řek má bobr evropský (*Castor fiber*). Pro ochranu biotopů tohoto typu lužních lesů je nutné zachování vyhovujících vodních poměrů. V místech meliorovaných a regulovaných toků je pro znovuvytvoření vhodných podmínek nezbytné navrácení vody do odvodněných částí šetrnou revitalizací, případně umělé zatopení na místech s omezeným výskytem přirozených záplav. V druhové skladbě lesů by měly být zastoupeny jen dřeviny geograficky původní, není žádoucí další rozšiřování nepůvodních monokultur či výsadby dřevin, křížících se s původními druhy (zejména kříženci topolů). Zvláštní pozornost by se měla věnovat šíření invazních druhů rostlin, hlavně v oblastech měkkých nížinných luhů. Porosty měkkých luhů jsou často součástí zachovalých vodohospodářsky neupravených toků a měly by být ušetřeny typických lesnických zásahů. Při rozpadu porostů měkkého luhu může dojít k přeměně na porosty nepůvodních druhů. V porostech s menším zastoupením jasanu či topolu černého je vhodné udržet jejich současný podíl, v případě většího výskytu zajistit podíl těchto dřevin dle modelu přirozené skladby i přesto, že jasan ani topol nejsou označeny jako dřeviny základní, meliorační či zpevňující. Ve vybraných porostech je vhodné zachování či obnova obhospodařování lesa ve formě pařezin či lesa středního. Z vrbových porostů je žádoucí pro dlouhodobé zachování kmenů vrb vytvářet vrbovny, které jsou útočištěm mnoha vzácných i zvláště chráněných druhů hmyzu včetně páchníka hnědého. Při obnově lesa netěžit břehové porosty vodních toků s výjimkou výběru nepůvodních druhů. Pouze v místech, kde by mohlo dojít ke značným škodám, je možná těžba jednotlivých dřevin a nezbytná údržba břehových porostů (riziko překážky a omezení průtoku nebo vzniku břehových nátrží vývratem stromu).

Kód předmětu ochrany: 91F0

Název předmětu ochrany: Smíšené lužní lesy s dubem letním (*Quercus robur*), jilmem vazem (*Ulmus laevis*), j. habrolistým (*U. minor*), jasanem ztepilým (*Fraxinus excelsior*) nebo j. úzkolistým (*F. angustifolia*) podél velkých řek atlantské a středoevropské provincie (*Ulmion minoris*)

Popis nároků předmětu ochrany:

Stanoviště tvoří biotop L2.3A Tvrdé luhy nížinných řek, člověkem málo ovlivněné porosty a biotop L2.3B Tvrdé luhy nížinných řek, člověkem silně ovlivněné porosty. Stanoviště je tvořeno povětšinou tříetážovými porosty s převahou dubu letního (*Quercus robur*) nebo jasanu (*Fraxinus excelsior* a *F. angustifolia* subsp. *danubialis*), vyskytujících se v říčních úvalech a nížinných pánvích na těžších půdách, často ve větší vzdálenosti od vodního toku, kde střídá biotop měkkých luhů. Další významnou dřevinou stromového patra je v poslední době ustupující jilm habrolistý (*Ulmus minor*). Vtroušeně se vyskytují jilm vaz (*Ulmus laevis*), javor babyka (*Acer campestre*), střemcha obecná (*Prunus padus*), lípa srdčitá (*Tilia cordata*), topoly (*Populus alba*, *P. tremula*, *P. nigra*), v sušších polohách ještě habr obecný (*Carpinus betulus*), na vlhčích lokalitách se lze dále setkat s olší lepkavou (*Alnus glutinosa*) nebo vrbami (*Salix alba*, *S. fragilis*). Porosty bývají pravidelně nebo alespoň občas zaplavované, hladina podzemní vody je během roku rozkolísaná. Keřové patro je tvořeno hlavně zmlazujícími dřevinami a keři, v přezvěřených lesích může úplně chybět. V bohatém bylinném patře převažují vlhkomilné a mezofilní druhy, typický je bohatý jarní aspekt. V případě tvrdých luhů se jedná o stanoviště člověkem dlouhodobě přímo (dřevinná skladba a tvar lesa) i nepřímo (zejména úpravy vodního režimu) ovlivňovaná. Zmenšování celkové rozlohy lužních lesů v minulosti bylo důsledkem rozšiřujícího se zemědělského využívání krajiny. Hlavním negativním faktorem však byly zejména nevhodné regulační úpravy vodních toků v minulém století, díky nimž došlo na mnohých místech ke zcela zásadnímu narušení vodního režimu dříve periodicky zaplavovaného území a následnému chřadnutí porostů. Současné i dřívější využívání lesů mělo v mnoha případech výrazný dopad na strukturu porostů.

V minulosti se v lesích hospodařilo i ve tvaru lesa středního či nízkého. Později se přecházelo na tvar lesa vysokého. Pozůstatky pařezinového způsobu hospodaření lze na některých místech ještě spatřit. Negativním vlivem je kromě výše zmíněné regulace vodních toků přeměna druhové skladby, výsadba monokultur nevhodných dřevin a šíření invazních druhů. Pro ochranu stanovišť tvrdého luhu je

důležité hlavně udržení, případně obnova vodního režimu, nezbytného pro zachování příznivého stavu těchto lesů. V místech meliorovaných a regulovaných toků je pro znovuvytvoření vhodných podmínek nutné navrácení vody do odvodněných částí šetrnou revitalizací, případně umělé zatopení na místech s omezeným výskytem přirozených záplav. V druhové skladbě porostů by měly být zastoupeny pouze původní druhy dřevin, není žádoucí další rozšiřování výsadby hybridních topolů a jiných nepůvodních druhů. Zvláštní pozornost by se měla věnovat šíření invazních dřevin a bylin, mající zásadní vliv na původní společenstva. Proto je nutné maximálně eliminovat narušování půdního povrchu při obnově porostů. V porostech se zastoupením jasanu či topolu černého je vhodné udržet jejich současný podíl, v případě většího výskytu zajistit podíl těchto dřevin dle modelu přirozené skladby i přesto, že jasan ani topol nejsou označeny jako dřeviny základní, meliorační či zpevňující. Pro zlepšení světlostních podmínek je ve vybraných porostech vhodné zachování či obnova obhospodařování lesa ve formě pařezin či lesa středního. Příznivý vliv na vertikální strukturu a věkovou diferenciaci má šetření porostní podúrovně a keřů, podpora přirozené obnovy a účinná ochrana před zvěří či snižování stavů spárkaté zvěře. Při obnově lesa není vhodné těžit břehové porosty vodních toků, s výjimkou výběru nepůvodních druhů. Pouze v místech, kde by mohlo dojít ke značným škodám, je možná těžba jednotlivých dřevin a nezbytná údržba břehových porostů (riziko překážky a omezení průtoku nebo vzniku břehových nátrží vývratem stromu).

Druhy

Název předmětu ochrany: svinutec tenký *Anisus vorticulus*

Kód předmětu ochrany: 4056

Popis nároků předmětu ochrany:

Svinutec tenký obývá zejména hustě zarostlé tůně v nivách velkých řek, odstavená ramena a zřejmě je náročnější na obsah vápníku. Můžeme se s ním výjimečně shledat i v rybnících či hustě zarostlých drobných pískovnách. Nejsilnější výskyt je v České republice udáván z nadmořských výšek 160–180 m, výrazně slabší pak v rozmezí 140–160 m a 180–240 m. Výskyt nad 240 m n. m. (max. 400 m n. m.) je pouze ojedinělý. Svinutec se živí nárosty řas a odumřelými částmi rostlin. Je obojetného pohlaví.

Druh je ohrožen zejména mizením vhodných biotopů - přirozených stojatých vod, zejména odstavených ramen vzniklých odškrcením meandrů přirozeně se vyvíjejících toků nížinných řek. Tyto biotopy již dnes po regulaci většiny řek nově vznikají velice vzácně a naopak dochází k sukcesnímu zániku starých odstavených ramen a tůní. Další příčinou ohrožení může být eutrofizace a znečišťování vodních biotopů. Za účelem udržení vhodných podmínek pro vitalitu populací svinutce tenkého je podstatné zajistit existenci vhodného sukcesního stádia lokality (bohatě rozvinutá submerzní vegetace, rozsáhlé porosty okřehku). Pochopitelnou podmínkou je zajištění co nejpřirozenějšího vodního režimu (což zahrnuje např. také toleranci druhu vůči vyschnutí lokality v létě a zimnímu zamrznutí) a zajištění co nejčistší vody.

Na lokalitách výskytu je nutné provádět vhodný management, který zajistí odpovídající sukcesní stadium vodního biotopu - nepřiliš zastíněné vodní plochy s bohatě vyvinutou vodní vegetací. V případě zarůstání lokalit rákosinami je nutné zajistit jejich potlačování, stejně tak je nutné zamezovat zarůstání břehů vodních ploch souvislými porosty dřevin, které by ji výrazně a plošně zastínily.

Název předmětu ochrany: kuňka ohnivá *Bombina bombina*

Kód předmětu ochrany: 1188

Popis nároků předmětu ochrany:

Kuňka ohnivá je více vázána na vodní prostředí a je více náročná na kvalitu a množství biotopů v porovnání s většinou ostatních druhů obojživelníků. Většinu roku tráví v různých typech vodních biotopů - v kalužích, tůních i rybnících, a to v rozdílných v průběhu celého roku. Kuňka ohnivá se rozmnožuje obvykle v nelesních (zřídka i v lesních) rybnících a tůních s pozvolnými břehy a dostatkem mělkých litorálů, s vyšším zastoupením měkkých vodních makrofyt, které jsou bohaté na její hlavní potravu, komáří a pakomáří larvy. Typickým biotopem tohoto druhu je extenzivně obhospodařovaný rybník nebo větší tůň bez rybí obsádky s dobře vyvinutými litorálními porosty. Dále se kuňka rozmnožuje v menších tůních na loukách, lučních ladech, v lomech, pískovnách, na výsypkách, ve vodních kanálech, v koupalištích, požárních nádržích, kalužích na zvodnělých tankodromech a v menší míře i v kalužích na cestách. Kuňka ohnivá klade vejčička většinou v jarním

období roku, občas ale i v několika etapách v závislosti na deštích od dubna až do srpna. Rozmnožování předchází hlasové projevy – známé melodické kuňkání (houkání). Z vajíček se zhruba po 1-2 týdnech líhnou larvy (pulci), živí se zejména řasami a organickými zbytky. Přibližně po 8-10 týdnech se pulci proměňují v žabky, které se zdržují ve vodě nebo u vody a žijí již podobným způsobem jako dospělí jedinci. Dospělci i subadultní jedinci se v průběhu roku zdržují v různých typech vodních i suchozemských biotopů. Obývají různé vodní plochy, včetně např. hodně zazemněných tůní, kde hledají potravu. Dále se vyskytují na loukách, lučních ladech, ve světlých mokřadních lesích, na extenzivních polích a v dalších obdobných biotopech. Koncem léta kuňky migrují k zimním úkrytům. Kuňky ohnivé zimují v puklinách skal, opuštěných norách hlodavců, pod návějemí listí, v ruinách, pod kameny, ve sklepích apod. Většina populace zimuje jen do několika set metrů od vody. U tohoto druhu jsou prokázány migrace až 1200 metrů od místa rozmnožování, pravděpodobně jsou však i migrace na větší vzdálenosti v případě výskytu příhodných suchozemských biotopů.

Hlavní faktory a činnosti, které mohou negativně ovlivnit populaci druhu na lokalitě:

- zarůstání a zazemňování vodních ploch sloužících k rozmnožování – problémem jsou husté porosty tvrdé makrofytní vegetace (např. rákosiny, orobínek), která se uchytí a rozroste v hloubkách menších než 80 cm
- nadměrný zárůst břehů vodních ploch využívaných k rozmnožování dřevinami s následným zastíněním a důsledky s tím spojenými (špatný až žádný rozvoj řas jako potravy pro pulce); úplné zastínění lokality stromy, případně keři vede k ochlazení vody (oproti nezastíněným lokalitám i o 5 °C a více), což navíc zpomaluje vývoj vajíček a larev a způsobuje špatný až žádný rozvoj fytoplanktonu a následně zooplanktonu – potravy žab (především nedospělých jedinců).
- používání biocidů a hnojiv při obhospodařování biotopů navazujících na vodní nádrže v dosahu akčního rádia druhu
- zánik či přímé ničení vhodných biotopů pro rozmnožování
- přítomnost ryb v případě nedostatku úkrytů (nekontrolované zarybnování nebo stavy po povodních, které vyplaví ryby do tůní; krajně negativní je přítomnost okounů nebo allochtonních druhů ryb (např. střevličky východní – *Pseudorasbora parva* a karase stříbřitého – *Carassius auratus*), které se mohou do nádrží dostat přirozenou cestou a dovedou se rychle namnožit
- vysazování a chov mysliveckých (polodivokých) kachen a také umělé navyšování počtu kachen příkrmováním. Kachny jsou totiž ve větších počtech významným predátorem pulců kuněk a vyžírají také potravní základnu kuněk (drobní bezobratlí) i dalších obojživelníků. Příkrmování kachen vede k eutrofizaci prostředí.
- odbahňování rybníků v nevhodném období, tj. od dubna do září (rozmnožování, vývoj larev) nebo v nevhodném rozsahu, tedy takové, při němž se výrazně sníží plocha litorálu, či je odstraněn úplně. Ve většině případů platí, že pokud stupeň zabahnění neohrožuje přímo rybník ve své existenci, je lepší odbahňování neprovádět.
- odbahňování rybníků v jedné rybníční soustavě najednou
- snižování úrovně vodní hladiny rybníků v období duben – září
- příliš vysoké rybí obsádky v rybnících, při nichž dochází k přímé predaci pulců rybami (ryby pulce přímo loví, a to i menší druhy či menší velikostní skupiny dravých i nedravých ryb), k likvidaci vajíček a larválních stadií obojživelníků všežravými a býložravými rybami (bentické ryby poškozují a žerou jejich drobné larvy a rozvracejí potravní bázi dospělců, býložravé ryby – amur – požírají vajíčka umístěná na vodních rostlinách) a narušování potravní základny rybami, které se živí planktonem (planktonofágní ryby snižují potravní nabídku pro metamorfovaná stadia – drobné žabky)
- vznik či vysazení lesa kolem tůní v lomech v rámci rekultivací, či kolem drobných rybníčků s následným zastíněním.

Kuřka ohnivá je druhem, který na lokalitách svého výskytu nemůže dlouhodobě prosperovat bez provádění pravidelných nebo alespoň občasných managementových zásahů. Při péči o biotopy je nutné se zaměřit jak na vodní, tak i na terestrické biotopy a zimoviště. Mezi hlavní opatření na podporu populací tohoto druhu patří budování nových vodních ploch a mokřadů, udržování vhodných parametrů již osídlených lokalit (zamezení zazemnění a zárůstu, eliminace nevhodné rybí osádky ve vodních plochách, zajištění dostatečné rozlohy litorálu s vyvinutou litorální vegetací a jeho oslunění pravidelným výřezem náletu, provozování extenzivního hospodaření v případě rybníkářství a zamezení kolísání vodní hladiny v průběhu rozmnožování kuněk apod.) a udržování vhodného terestrického prostředí zejména v místech pohybu a zimování kuněk (zajištění pravidelné péče o travní porosty, zajištění sečení s vyšší výškou pokosu alespoň 10 až 15 cm a sečení za suchého a slunečného počasí, vyloučení aplikace biocidů, podpora úkrytových možností).

Název předmětu ochrany: bobr evropský *Castor fiber*

Kód předmětu ochrany: 1337

Popis nároků předmětu ochrany:

U nás bobr nejčastěji obývá toky s dobře rozvinutými břehovými porosty vrb a topolů. Přednost dává pomalu tekoucím až stojatým vodám s dostatečnou hloubkou a omezeným kolísáním hladiny (meandry, větší odstavená říční ramena, mlýnské náhony se stabilizovanou hladinou vody, zdrže nad jezy, jezera po těžbě šterkopísku, rybníky). Bobr je býložravec, konzumující především mladé větve listnatých dřevin (topoly, vrby, jasan, ...). Kácení stromů je nejintenzivnější během podzimních a jarních měsíců. Při kácení preferuje dřeviny o průměru do 20 cm. V letním období jsou hlavní složkou potravy byliny. Bobři obývají nory, které hrabou v březích vodních toků či nádrží. Na tocích s nízkým nebo kolísavým průtokem staví hráze, čímž zvyšují hladinu vody, aby byly východy z nor nebo hradů pod její úroveň bezpečné. Bobři žijí v párech, které obhajují teritorium (na našich vodních tocích mívá délku od jednoho do 2 km). Převažuje soumravná a noční aktivita. Mláďata se rodí jedenkrát ročně, v květnu až srpnu, v jednom vrhu jich je 2–5.

Rizikem pro bobry může být zejména přímé pronásledování a nelegální odlov, střety s dopravními prostředky, případně provedené změny v charakteru řečiště.

Managementové nároky představuje zejména zachování vodního režimu, zajištění břehových porostů s vhodnými dřevinami, osvěta a zjednodušená administrace hrazení náhrad škod způsobených bobrem.

Název předmětu ochrany: tesařík obrovský *Cerambyx cerdo*

Kód předmětu ochrany: 1088

Popis nároků předmětu ochrany:

Tesařík obrovský se vyvíjí především v dubu, pouze vzácně v jilmu a ořešáku, uváděn je i jasan a vrba, na jihu Evropy též jírovec maďal. K vývoji potřebuje osluněné dřevo. Je typickým druhem pařezin, dnes vyhledává zejména osluněné stromy na okrajích lesů, v alejích, prosvětlených porostech na svazích a solitérní stromy na loukách a pastvinách (výjimečně v intravilánech). Žír larvy probíhá na hranici živého a mrtvého dřeva, napadá tedy hlavně starší živé a odumírající stromy, ale i obrážející pařezy. Vývoj probíhá pod kůrou a později ve dřevě kmenů i silných větví v korunách, délka vývoje je ca 3–5 let. V přírodě se dospělý brouk vyskytuje od konce května do srpna, maximum výskytu je od poloviny června do poloviny července. Brouci mají večerní a noční aktivitu, přes den se zpravidla zdržují v úkrytech a v korunách stromů.

Pro zachování populace tesaříka obrovského je nutno eliminovat odstraňování stromů vhodných k vývoji tohoto druhu, nevhodné je rovněž vykácení okolního porostu kolem okrajových starších dubů a ponechání těchto stromů osamocených. Stromy jsou potom často ničeny úderem blesků a jejich větve olamovány větrem. Rovněž tímto způsobem vytvořená koncentrace populace do několika málo stromů vede k oslabování napadených stromů žírem samotných larev tesaříka. Oslabené stromy jsou více náchylné k onemocnění s tracheomykózními příznaky, a tím i k předčasnému odumření. Příliš početná populace na plošně omezené lokalitě tak může vést k rychlejší likvidaci vhodných stromů a

tím i k zániku populace. Okolí jednotlivých stromů (aleje, hráze, skupiny solitérů) však nesmí být zastíněny, např. náletem, v blízkém okolí.

Bez výhrad lze doporučit pouze odtěžení stanovištně nepůvodních druhů dřevin, v nichž se tesařík obrovský nevyskytuje. V případě obhospodařování porostů se upřednostňuje hospodářský způsob s plošně omezenými těžbami a využitím co nejšetrnějších těžebních a přibližovacích technologií, nutné je zachovat v porostech staré duby a v okruhu cca 30 m kolem nich další duby. Je vhodné uvažovat o převedení porostů na nestejnověké rozvolněné pařeziny s ponechanými skupinami stromů mýtního věku a starších. Vzdálenost mezi skupinami těchto stromů by měla umožnit přelety imag, neměla by tedy přesáhnout 300 m. V případě výskytu v původních biotopech lesostepních doubrav je vhodné jejich udržování v rozvolněném zápoji.

Konkrétní návrh managementu je třeba zpracovat vždy individuálně pro danou lokalitu. Na lokalitách, kde se tesařík obrovský vyskytuje v mohutných starých stromech, je vhodné provést sčítání či odhad obsazených stromů, a stromů, které v horizontu 20–150 let nahradí současné obsazené stromy. Na podkladě těchto znalostí je pak nutné upravit management dotčené lokality.

Název předmětu ochrany: lesák rumělkový *Cucujus cinnaberinus*

Kód předmětu ochrany: 1086

Popis nároků předmětu ochrany:

Larvy lesáka rumělkového se vyvíjejí v hniječím vlhkém, černohnědě zbarveném lýku pod uvolněnou borkou padlých či zlomených listnatých stromů nebo ulomených silných větvích, preferovány jsou kmeny bez přímého kontaktu se zemí. Hlavní hostitelské rostliny jsou buk, osika a další topoly, duby a jiné listnáče. Pro výběr hostitelské rostliny je důležitější odpovídající stupeň rozkladu lýka než druh. Trofické nároky nejsou dostatečně známy, pravděpodobně se larvy i imaga živí hniječím lýkem, ale larvy, alespoň v chovu, žerou i larvy jiného podkorního hmyzu včetně slabších jedinců vlastního druhu.

Lesák rumělkový vyžaduje ke svému vývoji dostatečný počet padlých či zlomených stromů v souvislých lesních porostech s přirozenou skladbou dřevin, vyskytuje se však i v alejích a liniových výsadbách vhodné struktury. Významnými faktory jsou zřejmě zastínění a relativně vyšší vzdušná vlhkost, která je důležitá pro odpovídající proces rozkladu lýka. Vývoj druhu probíhá pouze v určitém stadiu odumírání lýka.

Larvální vývoj trvá minimálně dva roky, larvy se kuklí koncem léta, dospělí brouci se líhnou na konci léta či na podzim, přezimují a na jaře se páří a kladou vajíčka. Jinak se vyskytují ve stejném prostředí jako larvy, výjimečně i mimo něj. Většina nálezů spadá do období od října do prosince a od března do dubna.

Pro přežití populací lesáka rumělkového je nutno zajistit kontinuální výskyt substrátu vhodného pro vývoj druhu, tj. zachovat na dané lokalitě co nejvyšší počet starých stromů a starého dřeva k přirozenému rozkladu. Vhodné je maloplošné hospodaření s ponecháním vybraných stromů (jednotlivě či ve skupinách) v souvislém porostu na dožití. Odvoz či likvidace přirozenou cestou padlých či zlomených stromů (např. i stromů pokácených bobrem), stejně jako dalších forem starého odumřelého dřeva, jsou možné jen ve velmi omezené míře.

Hrozbu pro lesáka rumělkového představuje nevhodné lesní hospodaření.

Název předmětu ochrany: roháč obecný *Lucanus cervus*

Kód předmětu ochrany: 1083

Popis nároků předmětu ochrany:

Roháč obecný, největší evropský brouk, je druhem listnatého lesa (především doubrav, dubohabřin a šípákových doubrav), preferuje rozvolněné lesy, lesní okraje a paseky. Dává přednost teplým nížinným lesům, ale místy vystupuje i do vyšších poloh. Vyžaduje dostatečné množství odumřelého dřeva a starých stromů k vývoji, proto mnohde spíše než v lesích přežívá v městských parcích, oborách, starých sadech a zahradách. Velmi vhodným biotopem jsou pařeziny.

Samice kladou vajíčka do alespoň povrchově trouchnivějšího, především dubového dřeva (známy jsou nálezy ze širokého spektra dřevin, duby jsou však v našich podmínkách preferovány). Larvy, jejichž vývoj je v našich podmínkách tří- až pětiletý, žijí v zemi v okolí ležícího dřeva (části kmenů, klád, pařezů, kořeny), jehož trouchnivějšími částmi se živí, ale i přímo v trouchu.

Dospělí brouci se obvykle líhnou již na podzim a přezimují v kukelních komůrkách, v přírodě se objevují od května (výjimečně v teplých letech již od konce dubna) do srpna, maximum výskytu spadá

do června a července. Přes den je brouky možné nalézat na kmenech a v korunách stromů, pozdě odpoledne a večer (při teplém počasí) létají v korunách stromů. Imága láká ronící míza. Pro roháče obecného je vhodnou formou hospodaření les nízký anebo střední, avšak pouze za situace, že se jedná o porosty, které jsou touto formou obhospodařovány dlouhodoběji (je ořezáván po mnoho cyklů obmýtí). Rovněž je potřeba, aby byl vždy na lokalitě dostatek mladých prosvětlených porostů. V lese vysokém je při obnově nezbytné ponechávání výstavků do fyzického rozpadu (viz výše). Pokud, není možné obhospodařovat les formou nízkého nebo středního lesa, upřednostňuje se podrostní způsob hospodaření s převážným využitím maloplošných obnovních prvků a se zajištěním ochrany přirozeného zmlazení proti zvěři. V případě obnovy holosečné je nutné na holinách ponechat pařezy (představují jeden z nejdůležitějších biotopů pro larvy roháče) a dostatečný počet výstavků. Mýtiny s ponechanými pařezy by přitom měly být spíše menších rozloh. Obecně je porosty nutno směřovat k věkové a prostorové diverzitě. Je nutno odstranit (odtěžit) z vybraných lokalit nepůvodní a pro tento druh nevhodné druhy dřevin (např. trnovník akát, ořešák černý). Těžbu a přibližování dřeva je žádoucí provádět šetrnými technologiemi. Nutná je minimalizace mechanizované přípravy půdy včetně naorávání mýtin, vytrhávání a frézování pařezů a výsadby stanovištně nepůvodních dřevin (např. ořešák černý).

V případě účelově zaměřených porostů (rekreační lesy a lesoparky) je nutno zachovávat v lokalitách dostatečnou zásobu odumřelého dřeva, starých stromů a pařezů. V případě kácení stromů je třeba ponechávat pařezy, jejich frézování do úrovně terénu nepřipadá v úvahu. Velmi vhodné je ponechávání padlých kmenů a případná dosadba mladých dubů.

V případě parků osídlených roháčem je žádoucí zachovat režim krajinářského „anglického parku“ s ponecháním pařezů a kmenů dubů poražených při případných rekonstrukčních zásazích. Odstraňování náletu nepředstavuje pro roháče negativní zásah. Jako prvek aktivního managementu je vhodné doporučit používání neimpregnovaných dubových špalků zapuštěných do země jako obrubníků a jiných prvků. V zemi zapuštěné části špalků je však nutné ponechat až do úplného rozpadu.

Hrozbu pro roháče obecného představuje nešetrné lesní hospodaření (zejména pak mechanizovaná příprava půdy a frézování či vytrhávání pařezů). Na nelesních stanovištích pak odstranění starých listnatých stromů a případná nevhodná aplikace insekticidů v době výskytu imág.

Název předmětu ochrany: ohniváček černočárny *Lycaena dispar*

Kód předmětu ochrany: 1060

Popis nároků předmětu ochrany:

Ohniváček černočárny je druh vlhkých luk a mokřadů, okrajů vodních toků. Populace žijící na jižní Moravě jsou spíše eurytopní, často jej lze zastihnout i mimo jeho preferovaná stanoviště, tedy i na rudéralech (strouhách, melioračních kanálech, opuštěných polích, březích hlinišť a pískoven, dnech lomů), v intravilánech obcí, na okrajích polí a dalších místech s výskytem šťovíků. Výskyt je v České republice omezen na nížiny a pahorkatiny (do 650 m n. m.).

Dospělci se vyskytují ve dvou generacích od dubna do září. Létají za teplého počasí a sají nektar, samci vyčkávají na proletující samice na osluněné vyšší vegetaci. Samice mají poměrně velkou disperzní schopnost, lze je zastihnout (zvláště v jarní generaci) jednotlivé všude v krajině, což napovídá na otevřenou populační strukturu.

Hostitelskými rostlinami housenek jsou u moravských a zřejmě i jihovýchodoevropských populací širokolisté šťovíky – zejména šťovík tupolistý (*Rumex obtusifolius*) a šťovík kadeřavý (*R. crispus*), u západo až severozápadoevropských populací především šťovík koňský (*R. hydrolapathum*). Vývoj trvá až jeden rok.

Samice klade k žilkám na rubové straně listu vedle sebe několik (3–6) bílých vajíček. Mladé housenky vyžírají spodní stranu listu, aniž by porušily jeho lícový povrch. Housenka se ve dne ukrývá na přízemní části rostliny. Kuklí se na živné rostlině nebo při zemi.

Imago jarní generace je u obou pohlaví výrazně větší, než u druhé generace. Experimentálně bylo prokázáno, že larvy poddruhu *batavus* snesou dlouhodobě zaplavení biotopů a že tolerance k záplavám je různá u různých populací.

Management vyhledávaných území by se měl zaměřit na uchování charakteru vlhkých luk. Tyto lokality by měly být udržovány především pomocí mozaikové seče, tj. seče ponechávající část porostu neposečeného. Na loukách do 1 ha by mělo být ponecháno 50 %, u větších luk pak přibližně 20 % plochy. Preferována by měla být seč podzimní, pokud možno lištovými sekačkami. Je nutno zamezit (např. pravidelným kosením) zarůstání náletovými dřevinami a zamezit změnám vodního režimu (odvodňování, zasypávání sníženin) a chemickým, nebo některým nežádoucím mechanickým zásahům.

Ohrožení představuje zejména ztráta biotopu (např. zarůstáním, odvodněním, změnou využití...), případně nevhodné obhospodařování (neponechání neposečených částí).

Název předmětu ochrany: piskoř pruhovaný *Misgurnus fossilis*

Kód předmětu ochrany: 1145

Popis nároků předmětu ochrany:

Piskoř vyhledává zabahněné pomalu tekoucí či stojaté vody především v zátopové oblasti velkých řek (jako jsou tůně a postranní ramena) včetně některých rybníků a struh. Žije u dna, kde se zahrabává do bahnitého substrátu, má schopnost doplňkového střevního dýchání, s jehož pomocí dokáže přijímat při dostatku rozpuštěného kyslíku ve vodě i atmosférický kyslík. Piskoři se vytírají na rostlinný podklad v dubnu až červnu. Jikry jsou samičí nalepovány na porosty vodních rostlin a na kořeny. Za potravu jim slouží živočichové žijící u dna a také rostlinný detrit. Jedná se o středněvěký druh dosahující velikosti do 35 cm.

Parametry kvality vodního prostředí odrážející nároky tohoto druhu jsou uvedeny v příloze 6.5 tohoto dokumentu.

Negativní ovlivnění populací piskoře antropogenní činností spočívá v:

- omezení záplavového režimu v oblasti aktivních aluvií
- změně morfologie koryta (opevňování dna a břehů, poškození biotopu, vodní a pobřežní vegetace, které zapříčiňují ztrátu podmínek pro život tohoto druhu)
- vysychání a zazemňování stojatých vod (tůní, zemníků)
- znečištění vody
- nadměrném vysazování dravých ryb (sumec velký, úhoř říční a mník jednovousý), které působí silným predáčním tlakem.

Z hlediska zachování stabilní populace předmětu ochrany je důležité chránit jeho habitat se zaměřením na vyhovující substrát a kvalitu vody. Pouze za speciálních podmínek přizpůsobených ochraně druhu může být provedeno případné odbahnění lokality, jež musí být pouze částečné, tzn. nesmí být odtěžena převážná část sedimentu. Na lokalitách druhu s přirozeným vodním režimem umožňujícím sezónní zaplavování přilehlých ramen s výskytem piskoře je nezbytné takové procesy podporovat. Do přirozených drobných stojatých ploch v aluviu nesmějí být vysazovány dravé druhy ryb (pro udržení přirozené rovnováhy postačí jejich migrace v průběhu zvýšených průtoků). Vzhledem k postupnému zanikání aluviálních vod, zejména různých typů říčních ramen, a k velmi omezeným možnostem takového vývoje říčních systémů, který by měl za následek vznik ramen nových, je třeba citlivě obnovovat zaniklá ramena a prodlužovat „životnost“ zvodnělých tůní a ramen, zprůtočňování, protierozní opatření, někdy také odbahňování. V případě zjištěného zazemňování je optimální vybudovávat nové tůně v nejbližším okolí lokality a umožnit piskoři před samotným odbahněním přesun na refugium.

Název předmětu ochrany: páchník hnědý * *Osmoderma eremita*

Kód předmětu ochrany: 1084

Popis nároků předmětu ochrany:

Páchník hnědý je saproxylofágem, typickým druhem osídlujícím stromové dutiny. Larvy mají víceletý vývoj v trouchu v dutinách živých listnatých stromů (vrb, dubů, lip, jilmů, ovocných stromů aj.), především ve střední a horní části kmene. Preferuje pravděpodobně osvětlené kmeny a dutiny, proto lze často nalézt populace páchníka v solitérních stromech či alejích. Imaga se objevují od května do září. Aktivují večer a v noci, dutinu však opouštějí jen výjimečně, létat jsou schopni pouze na velmi

krátké vzdálenosti. Živí brouci se vyznačují charakteristickou vůní, popisovanou jako vůně juchtoviny (starých vydělaných kůží) či vůni zimostrázku.

Management pro pachníka spočívá zejména v zachování kontinuity výskytu dostatečného množství listnatých dřevin s vhodnými dutinami na lokalitě.

Páchníci jsou ohroženi především úbytkem biotopů, tzn. starých listnáčů s vhodnými dutinami, čemuž musí být přizpůsoben i management lesů a stromů na loukách.

Název předmětu ochrany: vrápenec malý *Rhinolophus hipposideros*

Kód předmětu ochrany: 1303

Popis nároků předmětu ochrany:

Vrápenec malý je nápadný druh, který se neukrývá ve štěrbinách, jedinci obvykle visí volně na viditelných místech. Jedná se o původně jeskynní druh, který ve střední Evropě začal zhruba ve středověku využívat také úkryty v lidských stavbách. Letní kolonie samic jsou nevelké (většinou 20–100 ks) a obývají nejčastěji půdy a podkroví zámků, hradů, ale také sklepy budov. V těchto úkrytech se objevují od dubna. V období od poloviny června do začátku července samice rodí po jednom mláděti, které kojí po dobu asi 6–7 týdnů. Letní úkryty opouštějí samice a vzletná mláďata v průběhu srpna. K zimování se vrápenec uchylují kromě jeskyní také do štol a velkých sklepů (teplota prostředí v místě zimování +6 až +11 °C). Na nejvýznamnějších zimovištích v České republice bývá zjišťováno i několik set až tisíce jedinců. Vrápenec malý loví potravu na okrajích listnatých lesů a ve vegetaci podél vodních toků. Živí se především dvoukřídlým hmyzem, motýly a síťokřídlými. Zaznamenány byly pouze kratší přesuny mezi letními úkryty a zimovišti (obvykle 5–30, výjimečně více kilometrů, v některých případech dokonce za zimoviště slouží sklep téže budovy, v níž se na půdě nachází letní kolonie).

Populaci druhu mohou negativně ovlivnit změny potravních biotopů na lokalitě (především listnaté lesní porosty, okolí vodních toků), uzavírání vchodů do podzemních prostor, rušení na zimovištích, opravy a přestavby střech a půdních prostorů, nevhodné omítnutí zdí ve sklepeních apod.

V rámci managementu je důležité zachovat vhodné životní prostředí – jak biotopy využívané v letní sezóně (lesní porosty s přirozenou druhovou, prostorovou a věkovou strukturou, stavby s výskytem letních kolonií), tak zimoviště. V případě častého vstupu nepovolaných osob na místa, kde vrápenec zimují, je vhodné zabezpečit vchod (případně více vchodů) do podzemního prostoru. Přitom je třeba dodržet následující pravidla:

- veškeré stavební práce provádět mimo období výskytu vrápenců, tj. od začátku dubna do konce září
- vchod osadit mříží o vhodné velikost otvorů (alespoň jeden otvor minimálně 40 × 15 cm, přičemž delší je vodorovný rozměr). Mříž by měla mít uzamykatelná dvířka, aby bylo možné podzemní prostory navštěvovat (kvůli nezbytným technickým zásahům uvnitř a také kvůli monitoringu zimujících letounů).

Název předmětu ochrany: hořavka duhová *Rhodeus sericeus amarus*

Kód předmětu ochrany: 1134

Popis nároků předmětu ochrany:

Hořavka obývá především stojaté či pomalu proudící vody nižších poloh (rybníky, poloprůtočná a mrtvá ramena toků, kanály, zemníky aj.), a to často lokálně v hojném počtu. V tocích se v zimním období přesouvá do proudných úseků. Zdržuje se v hejnech, za potravu jí slouží řasy, rozsivky a rostlinný detrit. Podmínkou výskytu ostrakofilní hořavky duhové je přítomnost vodních mlžů, a to především velevrubů (r. *Unio*) a škeblí (r. *Anodonta*), jimž klade jikry do žaberní dutiny v období od dubna do června, výjimečně až do srpna (v několika dávkách). Jedná se o krátkověkou rybu, výjimečně se dožívá pátého roku, může měřit maximálně deset centimetrů. Parametry kvality vodního prostředí odrážející nároky tohoto druhu jsou uvedeny v příloze 6.5 tohoto dokumentu.

Druh trpí devastací a ztrátou biotopů – k velkému úbytku lokalit, zejména drobných stojatých vod, docházelo především v minulosti. Mezi negativní jevy patří především nevhodné technické zásahy do biotopu vedoucí často k jeho zániku, např. omezení záplavového režimu v oblasti aktivních aluvií, odříznutí slepých ramen, změny morfologie koryta – opeňování dna a břehů, poškozování vodní a pobřežní vegetace, odbahňování a likvidace litorálního pásma rybníků a nádrží. Na hořavku má negativní dopad také znečištění vodního prostředí především splachy z polí a průmyslových provozů

a eutrofizace. Nevhodné jsou nadměrné odběry vody, např. pro provoz MVE. Z rybníků často vymizela díky intenzifikaci chovu ryb, které postihlo hořavku i mlže zvýšenou trofií vody, predačním tlakem, sezónním vznikem kyslíkového deficitu i změnami kvality substrátu a ničením litorálu. Kromě ztráty vhodného biotopu je druh ohrožen i ztrátou možnosti tření při úbytku hostitelů nejranějších vývojových stádií – vodních mlžů. Proto musí být ochrana hořavky duhové nastavena dvojsměrně tak, aby umožňovala podmínky pro rozvoj druhu i hostitelských mlžů.

Pro podporu druhu je potřeba podporovat přirozený vodní režim umožňující sezonní zaplavování a vytváření nových slepých říčních ramen a tůní. Vzhledem k postupnému zanikání aluviálních vod a velmi omezeným možnostem přirozeného vývoje říčních systémů, který by měl za následek vznik ramen nových, je třeba citlivě obnovovat zaniklá ramena a prodlužovat „životnost“ existujících tůní a ramen (zprůtočňování, protierozní opatření, někdy také odbahňování). Samotné větší toky obývané přímo hořavkou duhovou vyžadují omezení regulací (zpevňování břehů, těžbu a úpravu substrátu). Rybářské obhospodařování by mělo být pouze extenzivní. V EVL by mělo být vyloučeno používání čeřínků pro lov nástražních ryb.

2.3 Řešení konfliktů při zajišťování požadavků různých předmětů ochrany EVL

Vzhledem k prioritě předmětu ochrany 91E0 smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy, je zde možný konflikt s bobrem evropským, jehož potravní činností může docházet k ovlivnění stanovišť měkkého luhu. Bylo by tedy vhodné provádět pravidelný monitoring tohoto vlivu a na základě jeho vyhodnocení přijímat příslušná opatření, která zabezpečí prosperitu obou předmětů ochrany.

2.4 Konflikt s jinými ochrannými režimy dle ZOPK

Možný konflikt s § 7 ZOPK - některé zásahy, vedoucí ke stabilizaci stromů, u kterých je výskyt některého z předmětů ochrany potvrzen nebo je předpokládán, by mohly být vnímány jako poškozování dřeviny (ořez na torzo, radikální ořez koruny). V tomto případě má přednost druhová ochrana páchníka hnědého jako zvláště chráněného druhu dle vyhlášky č. 395/1992 Sb.

2.5 Využívání EVL a zhodnocení jeho důsledků pro předměty ochrany

Stručná charakteristika a vliv činnosti

a) ochrana přírody

Malá část území (NPR Křivé jezero) je součástí CHKO Pálava a ptačí oblasti Pálava, Zámecký rybník (součást NPR Lednické rybníky) je součástí ptačí oblasti Lednické rybníky. Území je dále součástí mokřadu nadregionálního významu (RS 09 Mokřady Dolního Podjí) a biosférické rezervace Dolní Morava, což však prozatím nemá žádný reálný dopad na ochranu tohoto území. Od 90. let 20. stol. bylo několikrát připravováno zajištění jeho ochrany formou velkoplošného chráněného území – chráněné krajinné oblasti. Především pro nesouhlas místních samospráv však nebyl tento záměr nikdy dokončen. Dále se zde nachází několik dalších zvláště chráněných území (dohromady se dvěma výše uvedenými přes 210 ha). Vzhledem k významu celé EVL a plošnému výskytu řady zvláště chráněných druhů včetně PO je dosavadní legislativní ochrana nedostatečná. V rámci NPR Křivé jezero jsou předmětem ochrany mj. stanoviště měkkých a tvrdých luhů (91E0 a 91F0) a vyskytuje se zde většina druhů živočichů, které jsou předmětem ochrany EVL. NPR Křivé jezero však tvoří pouze fragment (3,7 %) z celkové plochy EVL.

Předmětem ochrany se specifickými nároky je vrápenec malý. Jeho výskyt je v rámci EVL Niva Dyje omezen na stavby v Lednicko-valtickém areálu, konkrétně na Janohrad, Minaret a komplex Panenského mlýna v sousedství NPR Křivé jezero, které by měly být z hlediska zajištění klidu ve vyhovujícím stavu. Na loukách i ostatních pozemcích prozatím neprobíhala cílená výsadba soliterních stromů za účelem zajištění jejich kontinuálního výskytu, ačkoliv jsou soliterní stromy cenným biotopem některých předmětů ochrany.

Schválený Program péče o bobra evropského v ČR (2013) celou EVL řadí do jádrové zóny A diferencované ochrany předmětného druhu na našem území. V zóně A je ochrana a rozvoj bobřích populací prioritou.

b) lesní hospodářství

Dlouhodobý lidský vliv a současně specifické stanovištní podmínky formovaly lesní společenstva ojedinělým způsobem. Na jedné straně unikátní vodní režim v nivě Dyje a Moravy neumožnil člověku provést totální přeměnu lesních společenstev na druhově a strukturálně zcela nepůvodní porosty, naopak člověk se musel naučit pracovat s dřevinami místními, přizpůsobenými vodou ovlivněným stanovištěm. Díky tomu se zachovaly do dnešní podoby tvrdé a měkké luhy nížinných řek (91F0 a 91E0) spolu s některými předměty ochrany – např. tesařík obrovský, páchník hnědý, roháč obecný, lesák rumělkový. Na straně druhé, díky dlouhodobému vlivu člověka, se v zájmovém území nezachovaly žádné zbytky zcela původních lesů a i nejhodnotnější zvláště chráněná území lužního lesa jsou v minulosti člověkem ovlivňovaným lesem.

Se zvyšujícím se počtem obyvatelstva se plocha zemědělské půdy i v nivě velmi rychle šířila na úkor lesů. Lesy byly žďářeny a klučeny a přeměňovány na pole ve značném rozsahu již od dob Keltů. S trvalým usídlením Slovanů se proces odlesňování ještě zvětšil. Od 12. století prokazatelně dochází k opouštění nivy a nová sídla vznikají na jejích okrajích. Od té doby jsou na dolních tocích řek datovány silné povodně, neboť postupně odlesňované oblasti v horních částech povodí nedokázaly zadržet větší množství vody.

Ve středověku v důsledku zakládání nových sídel ve 14. století se zvýšila poptávka po dřevu, což vedlo ke snížení výměry lesů ke kritické hranici. Na lesy působila intenzivní těžba dřeva i pastva dobytka. Úživnost lužních lesů pro dobytek byla velmi vysoká (dynamicky nastupující přirozené zmlazení dřevin, bohaté bylinné patro, žaludy).

V 15. a 16. století byla velká část lesů využívána jako lichtenštejnská panská honitba a tak byla chráněna před pastvou a neřízenou těžbou. Pod jejich správou byla postupně pastva dobytka v lese zcela vyloučena. V lichtenštejnských lesích bylo první zařízení lesů pro lednické lesy vypracováno již v roce 1764. Obecně se soudí, že ústup od pastvy v lesích a změna způsobu hospodaření měly negativní vliv na populace některých druhů hmyzu včetně saproxylofágních brouků, a to i včetně předmětů ochrany EVL. Od roku 1799 se na lichtenštejnském panství datuje výsadba cizokrajných dřevin do lesů mimo jiné i s cílem pozvednout malou produkci lesů zavedením rychle rostoucích druhů, např. topolů (*Populus* sp.), javorů (např. *Acer negundo*), jasanu amerického (*Fraxinus americana*), dubu červeného (*Quercus rubra*), trnovníku akátu (*Robinia pseudacacia*), ořešáku černého (*Juglans nigra*) a dalších.

K celkovému pozvednutí úrovně lesního hospodářství přispěla v roce 1802 lesní instrukce pro lichtenštejnské lesy. Obsahovala návody k pěstování, vyměřování a zařízení lesů. Od roku 1808 se podle ní začaly postupně zařizovat lesy na jižní Moravě. Pro nízký les se stanovilo obmýetí 30 roků, pro vysoký les ve vybraných lesních tratích pak 120 i 180 roků. Od této doby se nejvýznamnější části lesů na jižní Moravě zařizovaly pravidelně.

Na počátku 19. století se dá s jistotou hovořit o intenzivním pěstování lužních lesů. Mizí poslední zbytky původních (přirozených) lesů a nastává období přeměny původně převažujícího měkkého luhu na kulturní lužní les s převahou tvrdých, dlouhověkých listnáčů.

Vysušovaly se mokřady a začaly se zakládat školky. Současně došlo i k rozšíření luk na úkor některých rybníků. Aby se snížily škody záplavami, započalo se s regulací řek Dyje, Jihlavy a Svratky. Současně docházelo k vymýcení lesa na suchých územích s cílem přeměnit je na ornou půdu. Lesy měkkého luhu s malým zastoupením dubu se začaly obnovovat na velkých pasekách, kde se prodalo veškeré dříví, včetně vykloučených pařezů.

Podle historických záznamů a map lze odvodit, že v minulosti se čistě dubové porosty zakládaly na výměrách až několika desítek hektarů. Hospodařilo se holosečně na velkých pasekách, na kterých se vyklučily pařezy. Na takto připravených plochách se vysévaly žaludy a v meziřádcích se polařilo, čímž byla zajištěna péče o dubové kultury. Princip umělé obnovy lesa s polařením se na jižní Moravě místy udržel až do 80. let 20. století. Ve stejné době se na některých místech EVL také zakládaly vrbovny, kde se hospodařilo vrškově. Ořez vrb na hlavu vytváří příznivé podmínky pro některé saproxylofágní druhy, proto se i v současnosti vrškové hospodaření praktikuje v MZCHÚ. Optimální obmýetí u hlavatých vrb je 3-5 let, pokud je doba delší, vrby se začínají rozlamovat. Pravidelný ořez prodlužuje životnost stromů a podporuje tvorbu dutin.

Běžným způsobem obnovy v lužních lesích je v současnosti holoseč na větších plochách (do poloviny 90. let 20. stol. do 5 ha, v současnosti do 2 ha plochy) s následnou umělou obnovou, v závislosti na terénních podmínkách i s použitím celoplošné přípravy plochy před zalesněním. Neblahý efekt celoplošné přípravy půdy znamenal ztrátu kvality případně rozlohy stanovišť 91E0 a 91F0 invazí nepůvodních druhů rostlin (např. *Aster lanceolatus*) a přímou likvidací některých druhů - např. bledule

letní (*Leucojum aestivum*). Tento způsob přípravy půdy byl také zcela devastační pro roháče obecného (*Lucanus cervus*) a další druhy saproxylofágního hmyzu a mnoho druhů obojživelníků. Celoplošná příprava půdy byla prováděna frézováním, povrchovým nebo do hloubky až 30-40 cm. Použití celoplošné přípravy půdy bylo postupně orgány ochrany přírody omezováno (především rozhodnutím ČIŽP z roku 2009), v současnosti je povolena pouze povrchová příprava plochy bez narušení půdních horizontů a je omezeno frézování pařezů. Tato regulace by měla částečně zajišťovat ochranu populace roháče obecného i obojživelníků. Mechanizace je využívána jak při zalesňování na připravené ploše, tak při ochraně mladých lesních kultur proti buření. Obnova se provádí sadbou i sítí. Obnova lesa se provádí s vysokou produktivitou zalesnění a s malými ztrátami v běžných klimatických podmínkách. Na příznivých stanovištích je krátká i doba zajištění dubových kultur (běžně 4 až 5 roků). Celoplošná příprava půdy umožňovala i výsadbu topolových porostů a sítí ořešáku černého. Přirozená obnova porostů se dosud uplatňovala omezeně většinou v jasanových porostech, kde se nárost objevuje samovolně. Budoucnost jasanových porostů (především mladších) je v současnosti široce diskutovanou otázkou vzhledem k nárůstu poškození houbovým patogenem *Chalara fraxinea*. V porostech dubu letního byla přirozená obnova clonnou sečí zkoušena, ale vzhledem k technologické náročnosti a nepřesvědčivým výsledkům se její širší uplatnění nepředpokládá.

Výchova je zaměřena na kvalitu. V prořezávkách a probírkách mladých porostů jsou v dubových a jasanových porostech cíleně potlačovány habr a babyka. Ve starších probírkových porostech jsou prováděny pro zlepšení kvality dubu podsadby lípy nebo jsou ostatní dřeviny udržovány jako čistící výplň v podúrovni.

Do nedávné doby nebylo běžné ponechávání výstavků na těžných plochách. Na základě dohody orgánů ochrany přírody a vlastníka lesa (Lesy ČR) je od roku 2007 na území EVL Niva Dyje ponecháváno pro udržení biodiverzity při obnovních těžbách min. 100 ks výstavků na 10 ha, jednotlivě či ve skupinách, a jako výstavky jsou vybírány s ohledem na uchování biodiverzity (zejména hmyzu) převážně duby letní a jilmy.

Část území se nachází v soukromé oboře Obelisk, kde je intenzivnímu chovu spárkaté zvěře přizpůsobeno i lesní hospodářství.

Lesní hospodaření má vliv na kvalitu stanovišť smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (91E0) a smíšené lužní lesy s dubem letním, jilmem vazem, j. habrolistým, jasanem ztepilým nebo jasanem úzkolistým (91F0). Druhá skladba lesních porostů se v současnosti dynamicky mění díky mnoha činitelům. Významně do druhové skladby v posledních letech zasahuje chřadnutí některých druhů dřevin. Dříve daleko hojnější jilmy jsou zdecimovány grafiozou jilmů, porosty jasanu v současnosti čelí novému onemocnění způsobené houbou *Chalara fraxinea*. Proto je při umělé obnově preferován především dub letní, který se prozatím jeví jako perspektivní. Zejména ve druhém ze stanovišť (91F0) se vyskytují další předměty ochrany – roháč obecný, tesařík obrovský, páchník hnědý. Lesák rumělkový se vyskytuje především v měkkých luzích (91E0). Všechny zásahy prováděné v lesích tak mají vliv na četnost populací výše zmíněných PO. Ačkoliv je nutné zajistit existenci samotných stanovišť (obnovou porostů) a jejich kvalitu (výchovou porostů), je také nutné zajistit dostatečnou velikost populací živočišných druhů. Současné hospodaření s intenzivními technologiemi klade důraz na ekonomickou efektivnost a další vlivy jsou spíše podružné. V komplexním pohledu působí negativně mj. odstraňování stromů atraktivních pro hmyzí předměty ochrany během nahodilých těžeb. V současnosti realizovaná holosečná obnova s povrchovou přípravou plochy pro zalesnění, spojená s nevyrovnanou věkově-prostorovou strukturou lesních porostů, může mít v některých situacích významný negativní vliv na předměty ochrany. V minulosti bylo přijato pouze několik nezbytných zásad, které částečně úbytek populací předmětů ochrany a zhoršování kvality stanovišť zpomalují. V rámci zpracování lesního hospodářského plánu pro lesní hospodářský celek Židlochovice byl zohledněn požadavek na nerozšiřování nepůvodních druhů dřevin mimo jejich současné plochy, což by mělo zajistit konstantní plochu stanovišť, které jsou předmětem ochrany (91E0, 91F0). U některých porostů byl pro období platnosti LHP vyloučen zásah, u jiných porostů byl do LHP zapracován požadavek na cílené prosvětlování lesů. Toto opatření mělo rozšířit zejména biotop roháče obecného a tesaříka obrovského, v praxi se však prozatím nerealizovalo. Již dříve bylo vyloučeno celoplošné hloubkové frézování pasek pro svůj negativní vliv na populaci roháče obecného a dalších zvláště chráněných a významných druhů rostlin a živočichů. Na těžných plochách jsou ponechávány výstavky, které částečně zmírňují negativní dopad velkoplošného holosečného hospodaření na tesaříka obrovského, páchníka hnědého, roháče obecného a lesáka rumělkového. Na vybraných lokalitách dochází k ořezu vrb na hlavu za účelem zamezení jejich předčasnému rozpadu.

c) vodní hospodářství

Vodní režim je pro EVL zcela primárním a určujícím elementem. Pro vývoj a dlouhodobé udržení takového území je rozhodující vzájemné dynamické působení mezi řekou a její nivou. V důsledku komplexních vodohospodářských úprav (ze 70. a 80. let 20. stol.) byly v tomto území přirozené vazby mezi vodními toky a říčními nivami zásadním způsobem narušeny. Výrazným způsobem ovlivňuje území VD Nové Mlýny (uvedeno do provozu 1989, dílo samotné je za hranicí EVL), které pod hrází vypouští z hypolimnia chladnou vodu přímo na území EVL, a tím způsobuje montanizaci řeky, posun rybích pásem. V tomto úseku toku (7. řád toku dle Strahlera) by voda v případě neexistence VDNM měla mít jiné fyzikální a chemické vlastnosti (např. teplota vody by měla být vyšší, obsah rozpuštěného kyslíku ve vodě nižší, více rozpuštěných látek, proudění by mělo mít jiný charakter, apod.). Všechny tyto faktory zásadním způsobem ovlivňují druhové i funkční složení bioty toku i přilehlé okolí. V neposlední řadě celé vodní dílo způsobuje fragmentaci toku, limituje protiproudovou i poproudovou migraci vodních organismů, turbíny vodní elektrárny usmrcují velké množství ryb. Vodní dílo tedy negativně ovlivňuje i vodní předměty ochrany (zejména piskoře a hořavku, kteří jsou citliví na migrační prostupnost). Zadržování vody v průběhu suchých období mají za následek snižování hladiny řeky Dyje, což se negativně projevuje na stanovištích, která jsou předmětem ochrany i na druzích vázaných na tok Dyje.

Řeka Dyje od Novomlýnských nádrží (VDNM) po Břeclav je systematicky upravena. V rámci regulace koryta bylo dosaženo jeho tvarové unifikace a odpřírodnění toku. Nejsou zde připuštěny korytotvorné procesy, přirozený vývoj řeky byl úpravou přerušen a je nadále potlačován. Řeka je proti proudu migračně takřka prostupná, jelikož na jezu v Břeclavi i na jezu Bulhary jsou nově vybudovány funkční rybí přechody

Převážnou část vod údolní nivy (backwaters) tvoří odstavená ramena řeky Dyje vzniklá při jejich regulaci nebo místních vodohospodářských úpravách. Ramena ve většině případů ztratila propojení s říčním tokem, na horním úseku Dyje jsou odděleny protipovodňovou hrází. Přesto si ramena ve většině případů zachovala znaky přirozené říční morfologie. Velké množství těchto drobných vodních ploch se nachází v lužním lese.

Na řece Dyji nalezneme významné lokality v ploše tzv. Přítluckého poldru na levém břehu mezi nádržemi Nové Mlýny a Podivínem. Nejvýznamnější je v této lokalitě Mahenovo jezero, jezero Kutnar a přírodní památka Květné jezero, které jsou cennými botanickými lokalitami.

Další vodní plochy nalezneme na pravém břehu v ploše uzavřené mezi regulovaným korytem Dyje a Zámeckou Dyjí. Dnes je již těžké určit, do jaké míry tyto plochy vznikly lidskou činností, či do jaké míry byly pouze „dotvořeny“ přirozené vodní plochy. Jisté je, že tyto plochy nalezneme již na lichtenštejnských lesních mapách z roku 1940 a že jejich současná podoba má vysokou přírodní hodnotu. Hlavní vodní plochy jsou jezero Azant, Dlouhé jezero a soustava rybníčků Herdy.

Na vodním režimu jsou závislá všechna stanoviště, která jsou předmětem ochrany této EVL a tedy i všechny druhy na ně vázané. V důsledku regulace řeky Dyje spojené s vymizením pravidelných záplav došlo k poklesu hladiny spodní vody, na což zejména lesní stanoviště reagují citlivě. Došlo k nárůstu rozlohy tvrdého luhu (91F0) na úkor luhu měkkého (91E0). V tvrdých luzích se začala daleko více prosazovat babyka. Zásadní vliv měla absence záplav na populaci saproxylického hmyzu způsobené odumíráním solitérních stromů na loukách.

Stanoviště 3150 - Přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací *Magnopotamion* nebo *Hydrocharition* se vyskytuje roztroušeně na celém území EVL Niva Dyje. Jedná se o zemníky, tůně, kanály a mrtvá ramena, po povodních i na déle zaplavených loukách. Významnější výskyt např. Panvastr (biotop V1A), Kančí obora (V1B), Křivé jezero (V1F). Pro zachování rozlohy tohoto stanoviště jsou nutné přirozené záplavy bránící rychlému zazemňování a vysychání mrtvých ramen a tůní. Negativní vliv má vysazování býložravých ryb a vysoké obsádky planktonivorních ryb, jako je třeba kapr nebo karas stříbřitý, který se do těchto ramen může rozšířit i při záplavách.

Svinutec tenký je vázán na hustě zarostlé tůně a odstavená ramena. Těžiště výskytu v EVL Niva Dyje je v NPP Pastvisko u Lednice a kolem Dlouhého jezera a Azantu. I tento předmět ochrany je závislý na přirozené dynamice záplav. Odbahňování, intenzivní zarybňování, používání biocidů a hnojiv v okolí může mít za následek likvidaci populace. Negativní vliv může mít též zastínění vodních

ploch. Pro tento druh dosud neprobíhá žádný specifický management, snad s výjimkou manipulace s vodní hladinou v NPP Pastvisko.

Kuňka ohnivá, piskoř pruhovaný i hořavka duhová jsou vázány během svého vývoje na slepá ramena řek, jezírka, tůňe, zemníky. Jakákoliv regulace vodních toků může mít negativní dopad na populace těchto druhů. V současnosti mají tyto druhy na lokalitách dostatečné podmínky pro svou existenci.

Systémy kanálů a stavidel umožňují v některých částech této EVL manipulovat s vodní hladinou a lze je tak vhodně využívat k simulaci záplav, v současné době se tak ovšem z vícero důvodů děje jen v minimální míře (nízké průtoky v řece Dyji kvůli dlouhodobým srážkovým deficitům; postupné zanášení systému kanálů atd.).

Na vodní prostředí je pak vázána i populace bobra evropského, který je na území EVL rozšířen plošně a stav jeho biotopu je na území EVL vyhovující.

d) zemědělství

Krajina v nivě Dyje byla v minulosti v první řadě formována dynamikou této řeky. Nepopíratelný je samozřejmě vliv činnosti člověka a jeho dlouhodobé kultivace tohoto území, avšak časté rozlivy a povodně spojené s vytvářením nových ramen a meandrů do značné míry limitovaly lidskou činnost a způsob využití tohoto území. Dle historických údajů bylo území trvale osídleno minimálně od počátku druhého tisíciletí našeho letopočtu.

Nelesní půda v nivě byla v minulosti využívána především k produkci kvalitní píce a sena, a to až ze tří sečí. Částečně byly louky také paseny dobyt看em. Využívání většiny nelesních ploch k pícninářství přetrvalo v podstatě až do počátku sedmdesátých let 20. století, kdy došlo k výrazné regulaci toku řeky a výstavbě Vodního díla Nové Mlýny. Tato rozsáhlá technická opatření vedla k téměř úplnému přerušení přirozené říční dynamiky v území a za cenu trvalého zatopení více než 3300 ha luk, polí a lučních lesů bylo získáno cca 1700 ha orné půdy, z níž část však nelze pro kvalitní zemědělskou produkci využívat kvůli vysoké hladině podzemní vody a častému podmáčení. Právě od konce sedmdesátých let 20. století nastává rozsáhlé rozorávání luk, a to i v oblastech, kde i po provedené regulaci docházelo k pravidelným záplavám, např. louky v těsném sousedství Dyje v k. ú. Bulhary a Nejdek. Rozorávání luk pokračovalo se snižující se intenzitou až do konce devadesátých let 20. století.

V současnosti je většina zemědělského půdního fondu (ZPF) vedena jako orná půda, menší část zaujímají trvalé travní porosty. Rostlinná výroba je zcela dominantní a je stále postavena především na pěstování obilovin, kukuřice a olejnin. V souvislosti se změnami v cukrovarnictví, které proběhly po vstupu ČR do Evropské unie, došlo téměř k úplnému útlumu v pěstování cukrové řepy. Setrvale klesá podíl chovu hospodářských zvířat, a to v podstatě ve všech kategoriích. Velmi výrazný, jako ostatně v celé ČR, je pokles drobných domácích malochovů hospodářských zvířat zejména v devadesátých letech 20. století, jehož dopad na krajinu je v lokálním měřítku zcela zřejmý.

Velikost obhospodařovaných pozemků se během devadesátých let minulého století prakticky nezměnila. Stále převažují bloky orné půdy velké desítky hektarů. Bloky orné půdy jsou až na výjimky stále osévány monokulturami. K žádoucímu členění velkých bloků na menší celky, dělené mezemi, zasakovacími pásy, úvozy a dalšími protierozními prvky, došlo v rámci uskutečněných pozemkových úprav jen ve velmi malém rozsahu. Trvale dochází k opakovanému osévání pozemků zamokřených nebo pravidelně zatápěných i běžnými povodněmi.

Pro ochranu přírody je z pohledu zemědělství stěžejní podíl travních porostů. V minulosti se výměra trvalých travních porostů (TTP) výrazně snižovala a narůstal podíl orné půdy. To mělo zcela zásadní vliv na výskyt cenných biotopů zaplavovaných nivních luk a na ně vázaných druhů rostlin a živočichů.

V současnosti se tento trend výrazně zpomalil a z pohledu ochrany přírody zůstávají dva hlavní problémy v této oblasti, komplementárně spojené. Jsou to neochota hospodařících subjektů zpětně převádět ornou půdu na louky, která je motivovaná zejména dotační politikou a systémem financování zemědělství, kdy se zemědělcům finančně vyplatí mít podmáčené či pravidelně zaplavované pozemky vedeny jako ornou půdu a pravidelně je osévat i s tím vědomím, že podmáčení a záplavy většinu těchto ploch zničí a nebude z nich žádný výnos. Druhým problémem komplikujícím rozšíření a optimální obhospodařování lučních porostů je téměř úplná absence živočišné výroby a tím i nulová poptávka po píci a seně ze stávajících lučních porostů. To se zpětně projevuje na neochotě zakládat nové, resp. obnovovat v minulosti rozorané plochy, i na problémech s nastavením jejich managementu.

Louky s výskytem řady chráněných druhů rostlin a živočichů představují po lužních lesích nejčinnější biotopy v celé EVL. A zejména v území mezi Podivínem a Lednicí jde o velmi cenná společenstva podmáčených a zaplavovaných nívních luk.

Vzhledem k dlouhodobým a zřejmě trvalým změnám v chovu hospodářských zvířat (redukce počtů, celoroční ustájení, krmení koncentrovanými krmivy) nadále pokračuje nezájem o pastvu a sklizeň sena. Výsledkem je ukončení nebo špatné obhospodařování travních porostů (pozdní seče, mulčování) a jejich zarůstání a degradace způsobená hromaděním živin.

Větší komplexy lučních porostů (stanoviště 6440) jsou pravidelně koseny, většinou jednou ročně, což je v souladu s nároky tohoto stanoviště. Sečení probíhá celoplošně a nejsou ponechávány žádné bezzásahové plochy nutné pro vývoj předmětu ochrany ohniváčka černočárného. Na loukách nebyly doposud aktivně vysazovány stromy, které by mohly nahradit v současnosti dožívající solitéry významné pro hmyzí předměty ochrany (páchník hnědý, tesařík obrovský, roháč obecný). Menší loučky díky absenci sečení a nekosené okraje luk postupně zarůstají náletovými dřevinami.

Mezofilní ovsíkové louky (6510) se v EVL nacházejí zejména kolem inundačních hrází, v parku Lednicko – valtického areálu (LVA), v okolí Loveckého zámku u Lednice a v okolí Janohradu. Louky kolem protipovodňových hrází jsou pravidelně koseny 1-2x ročně, což je z pohledu nároků stanoviště v zásadě vyhovující. Někdy nebývá posečená hmota odklizená. K degradaci vlivem lidské činnosti dochází lokálně např. při údržbě protipovodňových hrází. V LVA probíhá i dosadba nových solitérů. Problémem pro významné druhy vázané na tato stanoviště zůstává zejména celoplošné kosení bez ponechání nekosených ploch pro dokončení vývoje hmyzu, včetně jednoho z předmětů ochrany (ohniváčka černočárného). Louky mimo LVA postrádají výsadbu solitérů, které by přinesly vhodné biotopy pro další předměty ochrany (páchník hnědý, tesařík obrovský, roháč obecný).

e) myslivost

Myslivost na území EVL je neodmyslitelně spjata s Lichtenštejnem, šlechtickým rodem, který na tomto území vlastnil významný majetek, a který se zasloužil o celkový rozvoj tohoto území.

Po roce 1849 začaly vznikat první společenstevní honitby a výměra revírů, ve kterých byla myslivost provozována lichtenštejnským velkostatkem, postupně klesala. Lichtenštejnský šlechtický rod provozoval myslivost na daném území až do roku 1945, kdy byl majetek tohoto rodu zkonfiskován. Dále byla výkonem práva myslivosti na těchto majetcích pověřena Jihomoravská krajská správa lesů. Dnes většinu tohoto majetku myslivecky obhospodařují Lesy České republiky, s. p., v rámci režijní honitby.

Nově v území vznikla po roce 2005 menší soukromá obora Obelisk na výměře asi 450 ha. Její zřízení mělo protichůdné dopady: Tvorba nových biotopů - lučních, lesních i vodních - měla v závislosti na tom, kde byly úpravy prováděny, pozitivní efekt. Za kladné lze považovat zalučňování orné půdy a tvorbu tůň a slepých ramen, případně výsadbu solitérních stromů, pokud se jedná o dřeviny stanovištně původní. Za negativní lze označit neuváženou výsadbu stromů na loukách s výskytem rostlinných ZCHD, výsadbu nepůvodních druhů dřevin a zejména vysoké stavy spárkaté zvěře, která ohrožuje původní i nově vzniklé biotopy (zejména obnovu 91F0) a předměty ochrany (např. roháč obecný).

Mezi problematické body patří vysoké stavy černé zvěře, která v rámci celé EVL poškozují zejména luční stanoviště (6440) a negativně, vyrýváním, působí na roháče obecného.

Na populaci bobra evropského se může negativně projevit i jeho nelegální odlov.

f) Rybářství a rybníkářství

Na území EVL byly vyhlášeny rybářské revíry: Dyje 3, pod který patří vlastní tok řeky Dyje od hraničního kamene na pravé straně toku (při ústí Františkova potoka do Dyje) až po most v Ladané u Kachňárny, včetně odlehčovacího ramene. Rybářský revír Dyje 3A, jehož součástí na území EVL jsou nádrže Bruksa, Včelín, odstavená ramena Hanácké a Palesky a mlýnský náhon Břeclav. Rybářský revír Dyje 4 tvoří vlastní tok řeky Dyje od mostu v Ladané u Kachňárny až po silniční most na komunikaci Podivín-Lednice, pod revír 4A také patří staré koryto Dyje od Ladané až po soutok se Zámeckou Dyjí. Revír 4B tvoří vlastní tok Dyje od jezu v Bulharech po hráz Novomlýnské nádrže. Revír 4C tvoří odstavená ramena Podkova, Křivé jezero, Staré rameno u Chaty, Starý splav, Lesní Panvastr, mahenovo jezero, Stará Dyje, jezero Květná, nádrž Rohlík tvoří samostatný revír Dyje 4C/1. Rybářský revír Dyje 4D tvoří tok Dyje od silničního mostu na komunikaci Podivín-Lednice až po jez v Bulharech. K revíru patří Zámecká Dyje od soutoku se starým korytem Dyje až po nápuštný

objekt na Herdy. Dále pak staré koryto Dyje od soutoku se Zámeckou Dyjí, Zlatý roh a odstavné rameno Pod Asantem. V těchto rybářských revírech se vysazují následující druhy ryb: kapr obecný, štika obecná, mník jednovousý, candát obecný, sumec velký, amur bílý, ostroretka stěhovavá, jelec tloušť, jelec jesen, tolstolobik bílý, parma obecná a podoustev říční.

Přes dlouhodobé negativní antropogenní ovlivnění toků zůstalo druhové složení ryb stále poměrně pestré a v posledních letech se dokonce zvyšuje. Struktura rybího společenstva se ale drasticky změnila. Z hlediska rybářské produkce byly v minulosti dominantní dva litofilní druhy (parma obecná (*Barbus bambus*) a ostroretka stěhovavá (*Chondrostoma nasus*)) a zejména fytofilní druhy ukládající jikry na rostlinný substrát. V současnosti značně vzrostl podíl oukleje obecné (*Alburnus alburnus*) a hořavky duhové, jejichž hojný výskyt je podmíněn vysokým výskytem hostitelských mlžů (ostrakofilní reprodukce). Jak je patrné, ve společenstvu nyní převažují rybářsky spíše méně atraktivní druhy s nižšími ekologickými nároky. Recentně byla ichtyofauna „obohacena“ o několik introdukovaných či zavlečených druhů např.: karas stříbřitý (*Carassius gibelio*), stěvlička východní (*Pseudorasbora parva*), hlaváč černoústý (*Neogobius melanostomus*). Podle současných poznatků ze slovensko-rakouského úseku Moravy a EVL Soutok-Podluží nelze v blízké době vyloučit i výskyt dalších typických dunajských druhů.

Negativní dopady výkonu rybářského práva spočívají v ovlivňování druhové skladby směrem k převaze rybářsky atraktivních druhů ryb, včetně druhů geograficky nepůvodních. Z hlediska ochrany přírody může být v některých případech problematické také rybářské využití odstavených ramen a dalších vodních ploch údolní nivy (např. zemníků), kdy tlak sportovního rybolovu snižuje možnosti a potenciál pro přirozenou reprodukci ryb, případně dalších na vodu vázaných živočichů. Z EVL Soutok – Podluží např. existují poznatky o negativním vlivu vysazování ekonomicky zajímavých druhů (např. kapra) na některé PO (např. hořavku duhovou) na některých lokalitách (např. Dědavá štěrkovna – po vysazení kaprů odtud populace hořavky prakticky vymizela).

Způsob obhospodařování rybářských revírů přímo či nepřímo ovlivňuje oba rybí předměty ochrany (hořavku duhovou a piskoře pruhovaného), na některých lokalitách může velikost a složení rybí obsádky představovat negativní faktor pro svinutce tenkého a do jisté míry i kuňku ohnivou, jakož i pro stanoviště 3150 (konkurence, predace i přímá ovlivnění vodního stanoviště fytofágními druhy ryb apod.).

K negativnímu ovlivnění předmětu ochrany hořavka duhová dochází v poslední době při velkém namnožení zavlečeného druhu mlže slávička mnohotvárná (*Dreissena polymorpha*) v Novomlýnských nádržích, velké abundance mlžů byly také pozorovány pod hrází Dolní nádrže VDNM na začátku EVL. Tento druh původně ponto-kaspického mlže představuje silnou potravní konkurenci našim mlžům (škeblím a velevrubům), kteří hrají klíčovou roli při rozmnožování hořavek (samice hořavek kladou kladélkem jikry přímo do plášťové dutiny našich mlžů, kde dochází k oplodnění a vývinu jiker). V případě poklesu početnosti našich mlžů dochází také k přímo úměrnému poklesu denzity hořavek.

Jako konfliktní druh z pohledu rybářství, rybníkářství a druhové diverzity může být z předmětů ochrany do jisté míry vnímán bobr evropský jako živočich výrazně ovlivňující charakter biotopů vodních toků i jejich širšího okolí. Struktura rybích společenstev v EVL je pochopitelně ovlivňována také fenoménem povodní.

Jediným rozlohou významným rybníkem v EVL je Zámecký rybník u Lednice – součást NPR Lednické rybníky, na kterém se ovšem v současné době rybářsky nehospodaří. Z pohledu zachování populací předmětů ochrany EVL se jedná o rybník malého významu.

g) Těžba nerostných surovin

Na území EVL se nevyskytují využitelné zdroje rud. Ze stavebních surovin se těžily písky až štěrkopísky z Dyje, v drobných těžebnách se těžily cihlářské hlíny pro místní výrobu cihel. Menší staré těžebny jsou spontánně zarostlé, částečně předtím zavezené a obtížně v terénu lokalizovatelné. Systematická evidence všech netěžených ložisek nevyhrazených nerostů neexistuje. Geofond z území uvádí ložisko štěrkopísků Valtice-Valticko. S ohledem na předpokládané zásadní střety zájmů s ochranou přírody a vod je možnost budoucí těžby na těchto ložiskách silně nepravděpodobná. V současnosti tedy těžba surovin nemá na předměty ochrany vliv.

h) Rekreační a turistika

Potenciál pro rekreaci a turistiku

Převážná většina území EVL má vedle základní přírodovědné kvality území i vysoký potenciál pro turistiku a rekreaci.

Oblast má velké možnosti využití zejména pro krátkodobou sezónní rekreaci. Přírodní podmínky činí oblast atraktivní v letní sezoně (jaro až podzim). Nejběžnější formou rekreačního využití je zde cykloturistika a pěší turistika. Rekreační zatížení oblasti je ale velmi nerovnoměrné. V oblasti se nachází několik lokalit, které jsou díky své atraktivnosti navštěvovány velkým počtem návštěvníků (např. cyklostezka přes Kančí oboru), naopak některé lokality jsou návštěvníky opomíjeny nebo jejich většímu rekreačnímu využití brání současné využití území. Objekty hromadné rekreace (hotely, penziony, kempy) jsou většinou umístěny vně hranic EVL (Břeclav, Lednice).

Nejvíce rekreačně využívaná i turisticky navštěvovaná je obec Lednice a její nejbližší okolí (zámek, zámecký park, Minaret a Janův hrad). V okolí Lednice jsou provozovány vyjížďky na koních a plavba po Zámecké a Černé Dyji k Janohradu.

Rekreační aktivity mají na ochranu přírody vliv, zejména v lokalitách, kde se návštěvníci koncentrují. I upřednostňované tzv. měkké formy rekreace (pěší turistika, cykloturistika apod.) mají už určité negativní vlivy na přírodu. Většina negativních vlivů uvedených forem rekreace je spojena s neukázněností návštěvníků a odhazováním odpadků, rozděláváním ohňů a tábořením, případně s rušením živočichů (zejména ptáků v hnízdním období). Na celém území se začíná objevovat neorganizovaný provoz motorových čtyřkolek, mnohde mimo silnice a cesty ve volném terénu spojený s negativními jevy z hlediska ochrany přírody (např. usmrcování a rušení živočichů). Za významný negativní vliv lze považovat nutnost odstraňování nebezpečných stromů v blízkosti turisticky frekventovaných stezek. Tyto stromy jsou ideálním biotopem pro všechny zástupce saproxylofágního hmyzu (z předmětů ochrany jm. tesaříka obrovského, páchníka hnědého, roháče obecného a lesáka rumělkového).

Problémem z hlediska ochrany přírody i krajiny mohou být i snahy po dalším zatraktivnění oblasti z hlediska cestovního ruchu, které jsou spojené s novou výstavbou (např. úpravy toků pro rekreační splavnění) s dalekosáhlými důsledky pro vodní režim nebo krajinný ráz.

2.6 Související platné dokumenty ve vztahu k předmětům ochrany dle speciálních zákonů

Plány péče

Název ZCHÚ: CHKO Pálava

Autor: kolektiv

Schválil: MŽP

Datum schválení: 11. 1. 2006

Platnost od-do: 1. 1. 2006 - 31. 12. 2015

Název ZCHÚ: NPR Křivé jezero

Autor: AOPK ČR

Schválil: MŽP

Datum schválení: 1. 8. 2011

Platnost od-do: 1. 1. 2011 - 31. 12. 2018

Název ZCHÚ: NPP Pastvisko u Lednice

Autor: AOPK ČR

Schválil: MŽP

Datum schválení: 23. 9. 2014

Platnost od-do: 1. 1. 2015 - 31. 12. 2024

Název ZCHÚ: NPR Lednické rybníky

Autor: AOPK ČR

Schválil: MŽP

Datum schválení: 20. 9. 2012

Platnost od-do: 1. 1. 2012 - 31. 12. 2021

Název ZCHÚ: PP Květné jezero

Autor: Slavík, P., Zajíček, R.
Schválil: Kú JmK
Datum schválení: 6. 1. 2015
Platnost od-do: 1. 1. 2014 - 31. 12. 2023

Název ZCHÚ: PP Jezírko Kutnar
Autor: Pavelčíková, L.
Schválil: Kú JmK
Datum schválení: 5. 3. 2014
Platnost od-do: 1. 1. 2014 - 31. 12. 2023

Lesní hospodářské plány / lesní hospodářské osnovy

Typ dokumentu: LHP
Přírodní lesní oblast: 35
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod: 616000: Židlochovice
Výměra LHC / zařizovací obvod v EVL (ha): 1476,19
Období platnosti LHP (LHO): 1. 1. 2010 - 31. 12. 2019
Organizace lesního hospodářství: LČR, s.p. LZ Židlochovice
Nižší organizační jednotka: polesí Valtice a polesí Mikulov

Typ dokumentu: LHP
Přírodní lesní oblast: 35
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod: 616701: Obelisk
Výměra LHC / zařizovací obvod v EVL (ha): 113,62
Období platnosti LHP (LHO): 1. 1. 2010 - 31. 12. 2019
Organizace lesního hospodářství: Ing. František Fabičovic
Nižší organizační jednotka: -

Typ dokumentu: LHO
Přírodní lesní oblast: 35
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod: 616811: Břeclav – Židlochovice
Výměra LHC / zařizovací obvod v EVL (ha): 50,95
Období platnosti LHP (LHO): 1. 1. 2010 - 31. 12. 2019
Organizace lesního hospodářství: -
Nižší organizační jednotka: -

Typ dokumentu: LHP
Přírodní lesní oblast: 35
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod: 862201: AOPK ČR – Jihomoravský kraj
Výměra LHC / zařizovací obvod v EVL (ha): 14,95
Období platnosti LHP (LHO): 1. 1. 2007 - 31. 12. 2016
Organizace lesního hospodářství: AOPK ČR
Nižší organizační jednotka: -

Manipulační řády

Číslo: MUBR 73025/2010
Název: Manipulační řád rybníka Výpustné stavitko
Datum schválení: 3.11.2010
Platnost od-do: 3.11.2010- 31.12.2015
Poznámka: požádáno o prodloužení platnosti

Číslo: MUBR 24037/2015
Název: Manipulační řád Stavitko u Černé Dyje
Datum schválení: 11.4.2015
Platnost od-do: 11.4.2012-31.12.2017

3. Péče o EVL

3.1 Popis optimálního způsobu péče o předměty ochrany

a) optimální způsob péče o lesní stanoviště

Měkké a tvrdé luhy nížinných řek (91E0 a 91F0) vyžadují minimálně udržení stávajícího vodního režimu. Optimální je návrat k přirozené dynamice záplav, existující soustavu kanálů a stavidel je možno využít pro manipulaci simulující přirozené záplavy. Toto opatření je nutné zejména v případech, kdy dochází k chřadnutí porostů v důsledku změny vodního režimu. Vzhledem k tomu, že součástí lesních stanovišť (91E0 a 91F0) jsou i předměty ochrany, zejména lesák rumělkový (1086), tesařík obrovský (1088), roháč obecný (1083), páchník hnědý (1084), a lesním hospodařením jsou ovlivňováni také jedinci druhů kuňka ohnivá (1188) a bobr evropský (1337), je nutné současné lesní hospodaření přizpůsobit i těmto druhům. Zásadní požadavky na obhospodařování lesních stanovišť s ohledem na předměty ochrany popisuje text níže a rámcové směrnice hospodaření pro lesní stanoviště (příloha č. 6.4).

Rámcové směrnice o lesní stanoviště jsou rozděleny na RSH pro porosty v NPR a NPP, porosty s omezeným hospodařením v mýtním věku (odklad obnovy), porosty s aktivním managementem (snižování zakmenění, alternativa střední les) a porosty ostatní (standardní lesní hospodaření). Prostorové vymezení jednotlivých rámcových cílů bylo učiněno na základě charakteru lesních stanovišť a výskytu jednotlivých předmětů ochrany. Rámcové cíle pak v každém jednotlivém případě usilují o zachování a zlepšení stavu stanovišť a biotopu druhů, které jsou předmětem ochrany. Prostorové vymezení porostů s odlišným přístupem k lesnímu hospodaření je prostorově zobrazeno v mapě, která je součástí příloh č. 6.5 - Mapa zachování či zlepšení druhové a prostorové skladby lesních porostů v EVL CZ0624099 Niva Dyje.

V porostech měkkého luhu s menším zastoupením jasanu či topolu černého je vhodné udržet jejich současný podíl. V monodominantních porostech na obou stanovištích (91E0 a 91F0), ve kterých se však vyskytuje pouze jedna dřevina (např. jasanové monokultury), je vhodné dosáhnout podílu ostatních MZD na množství udávané vyhláškou č. 83/1996 Sb. Vzhledem k tomu, že některé měkké luhy jsou záměrně nahrazovány dubovými porosty, je vhodné od této praktiky ustoupit a na místech příhodných pro měkké luhy vysazovat dřeviny, které tomuto stanovišti odpovídají (zejm. topoly, vrby a olše).

Z vrbových porostů je žádoucí pro dlouhodobé zachování kmenů vrb vytvářet vrbovny, které jsou útočištěm mnoha vzácných i zvláště chráněných druhů hmyzu - např. páchník hnědý (1084). Při obnově lesa je nutné zachovávat břehové porosty s výjimkou výběru nepůvodních druhů. Toto opatření je vhodné také pro bobra evropského (1337), který aktivuje zejména v břehových porostech měkkých luhů. Pouze v místech, kde by mohlo dojít ke značným škodám, je možná těžba jednotlivých dřevin a nezbytná údržba břehových porostů (riziko překážky a omezení průtoku nebo vzniku břehových nátrží vývratem stromu). I v tomto případě je však nutné ponechávat doupné stromy s páchníkem hnědým.

Pro zachování lesáka rumělkového (1086), který má těžiště výskytu právě v měkkých luzích, je nutno zajistit kontinuální výskyt substrátu vhodného pro vývoj druhu, tzn. zachovat co nejvyšší počet starých stromů a starého dřeva v přirozeném rozkladu. Odvoz či likvidace přirozenou cestou padlých či zlomených stromů (např. i stromů pokácených bobrem), stejně jako dalších forem starého odumřelého dřeva, jsou možné jen ve velmi omezené míře. Vhodné je maloplošné hospodaření s ponecháním vybraných stromů (jednotlivě či ve skupinách) v souvislém porostu na dožití v počtu min. 30 ks/10 ha. Při nahodilých těžbách by měly být ponechávány stromy odumírající, zlomy a vývraty i stromy padlé (slouží k vývoji lesáka rumělkového). Množství takto ponechávaných stromů je závislé na stanovišti a množství takových stromů na lokalitě. Obecně lze říci: čím méně stromů se v porostu vyskytuje, tím více je nutné jich ponechat a naopak pokud se porost rozpadá celoplošně, lze ponechat pouze 30 % z poškozených.

Pro zlepšení světlostních podmínek zejména u stanoviště 91F0 je vhodné aktivně aplikovat opatření vedoucí ke světlým lesům nebo realizovat převod na les střední. Nejenom porosty s vyšším zastoupením dubu, ale i porosty, ve kterých je dub pouze jako přimíšená dřevina (ale tyto stromy odpovídají nárokům tesaříka obrovského), je nutné hospodařit ve prospěch tohoto předmětu ochrany. Pro zachování populace tesaříka obrovského (1088) jsou důležité osluněné kmeny, zejména dubu. Pro zachování kontinuální rozlohy biotopů (zejména stanoviště 91F0) je nutné kromě jejich obnovy a věkové diverzifikace provádět během celého vývoje lesního porostu hospodářské zásahy s ohledem

na tento druh. Při obnově porostů je důležité ponechávání dubových výstavek do fyzického rozpadu v počtu min. 100 ks/10 ha. Výstavky je vhodnější ponechávat formou bioskupin, které se lépe vyrovnávají s náhlou změnou mikroklimatu a jsou staticky odolnější vůči větru. Ponechávání bioskupin na místo výstavek roztroušených po celé ploše usnadňuje i obnovu porostů. Přesto, pokud se na ploše nacházejí ojediněle stromy, které jsou vhodným biotopem pro tento předmět ochrany, je nutné je při obnově ponechávat. Výstavky samotné však nejsou schopné zajistit dostatek vhodných biotopů pro dlouhodobé přežití a prosperitu místní populace. Jako zcela zásadní se jeví změna z velkoplošného holosečného hospodářského způsobu na násečný, podrostní a optimálně účelový výběr s ponecháváním stromů vhodných pro saproxylofágní hmyz. Ačkoliv je v současnosti ekonomicky nejvýhodnějším způsobem obnovy DB způsob holosečný (na velké ploše), není tento přijatelný pro populace PO. Obnovní postupy s ponecháním dostateku starých porostů byly praktikovány již od neolitu minimálně do středověku (spojené s pastvou) a v jiných oblastech se stále praktikují (Rakousko, Francie). Maloplošné holosečné obnovní prvky s ponecháním výstavek jsou akceptovatelné z pohledu PO EVL Niva Dyje.

V rámci těchto způsobů je pak nutné dodržovat dílčí obnovní doby v délce blízké se obnovní době porostní s vyšší intenzitou zásahů v prvních sečích. Důsledné dodržování těchto parametrů zajistí existenci prosvětlených porostů po dostatečně dlouhou dobu (desítky let) před jejich plným smýcením. Tesařík obrovský osidluje přednostně duby staré, obvykle nejstarší dostupné stromy v porostech (často např. výstavky). Duby ve stáří pod 100 let jsou napadány jen zcela výjimečně v místech, kde nejsou jiné vhodné biotopy. Výrazná preference starých stromů by se měla odrazit i v délce obmýtí. Optimální délka obmýtí u porostů se zastoupením dubu by měla být 160 let při obnovní době minimálně 50 let. Vhodné podmínky pro tento předmět ochrany lze vytvořit prosvětlováním porostních okrajů zejména v dubových porostech. Jako alternativa je též vhodný převod na střední les (nestejnověké rozvolněné pařeziny s ponechanými skupinami stromů mýtního věku a středněvěkových jedinců, kteří budou výstavkovou etáž tvořit v budoucnosti). Prosvětlení lze docílit i intenzivními výchovnými zásahy. Již v mladých porostech lze pomocí intenzivních výchovných zásahů a s pozitivním výběrem tvarově vhodných stromů podpořit vznik následujících solitérů. Přednostně by měly být ponechávány stromy, u kterých je patrné, že dříve vyrůstaly ve světelném požitku, tedy nízko zavěšené s bohatou korunou. Při výchovných zásazích ve všech věkových stupních je nutné jednoznačně preferovat ponechávání dubu a jilmu s odstraňováním nejprve invazních druhů dřevin, stanovištně nepůvodních a dále jasanu, který není pro tesaříka vhodným biotopem. Pro zajištění světlosti porostů je vhodné odstraňovat kromě stromů v úrovni i podúroveň. Podúrovňové zásahy je nutné provádět s ohledem na potenciální výstavky a s ponecháním části stromů jako biotopu pro jiné živočichy na ně vázané (např. tesařík alpský v babyce). Při nahodilých těžbách je vyloučené odstraňování stromů osídlených tesaříkem obrovským a stromů pro tohoto tesaříka (ale i pro páchníka hnědého) vhodných. To znamená neodstraňovat staré výstavky, dále stromy, jejichž habitus naznačuje, že kdysi rostly při světelném požitku, a stromy s dutinami.

Pro udržení světelných podmínek v prosvětlených porostech je nutné potlačování podúrovně. V minulosti probíhala v lesích pastva dobytka a prasat. Alespoň ve vybraných porostech je vhodné pastvu v lesích znovu zavést.

Popsané zásady péče pro pěstování lesa (91F0) s vhodnými světelnými podmínkami jsou základním předpokladem též pro udržení životaschopné populace roháče obecného (1083), přičemž pro zajištění dostateku mrtvého dřeva, sloužícího jako potrava larvám roháče, je nutné vedle zmiňovaného ponechávání dubových výstavek při těžbách zajistit též ponecháváním pařezů na pasekách. Frézování pařezů do hloubky představuje závažný zásah do přirozeného vývoje roháče obecného a může ohrozit celou místní populaci. Frézování do úrovně terénu, které rovněž snižuje zásobu dostupného mrtvého dřeva a urychluje rozpad pařezů, je možné jen v odůvodněných případech a i tehdy je nutné ponechávat alespoň 20 % pařezů zcela nefrézovaných (např. při okrajích pasek). -Dále je třeba pro podporu páchníka hnědého v porostech ponechávat tvarově vhodné sa doupné stromy při všech zásazích (tj. nahodilých, výchovných i obnovních těžbách).

Prosvětlování lesních porostů je vhodné provádět kolem slepých ramen a kanálů. Toto opatření je prospěšné zejména pro kuňku ohnivou (1188). Ponechávání pařezů je vhodným opatřením i pro zimující obojživelníky.

b) optimální způsob péče o nelesní stanoviště

Zásady péče pro nelesní stanoviště, které jsou předmětem ochrany EVL Niva Dyje jsou řešeny pomocí následujících rámcových směrnic:

6440 - Nivní louky říčních údolí svazu *Cnidion dubii* - RS 1

6510 – Extenzivní sečené louky nížin až podhůří (*Arrhenatherion*, *Brachypodio-Centaureion nemoralis*) – RS2

3150 - Přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu *Magnopotamion* nebo *Hydrocharition* – RS 3

c) optimální způsob péče o druhy

Zásady péče o druhy, které jsou předmětem ochrany EVL Niva Dyje, jsou řešeny pomocí následujících rámcových směrnic:

tesařík obrovský (1088), roháč obecný (1083) – RS 3

páchník hnědý (1084) – RS 5

kuňka ohnivá (1188) – RS 6

piskoř pruhovaný (1145) – RS 7

hořavka duhová (1134) – RS 8

svinutec tenký (4056) – RS 9

vrápenec malý (1303) – RS 10

ohniváček černočerný (1060) – RS 11, RS 1 , RS 2

Pro bobra evropského (1337) a pro lesáka rumělkového (1086) nebyly zpracovány samostatné rámcové směrnice, jelikož jsou zásady péče o tyto druhy zahrnuty v rámcových směrnicích hospodaření pro lesní stanoviště (viz příloha č. 6.4). Obdobně jsou v rámcových směrnicích hospodaření pro lesní stanoviště (viz příloha č. 6.4) zakomponovány zásady péče pro tesaříka obrovského (1088), páchníka hnědého (1084), roháče obecného (1083), kuňky ohnivé (1188) týkající se ochrany jejich biotopů na PUPFL.

3.2 Navrhovaná opatření

Navrhovaná opatření jsou obsažena v příslušných rámcových směrnicích.

4. Závěrečné údaje

4.1 Použité podklady

AOPK ČR (2009): Plán péče o chráněnou krajinnou oblast Soutok – pracovní verze.

Atelier Fontes, s. r. o. (2008): Zpracování podkladů kapitoly Vodní hospodářství a Rybníkářství a sportovní rybářství pro plán péče pro navrhovanou CHKO Soutok - studie (Brno)

Hanel, L., Lusk, S. (2005): Ryby a mihule České republiky. Rozšíření a ochrana. Český svaz ochránců přírody Vlašim, Vlašim

HORAL, D. & RIEDL, V., 2009: Výstavky v lužních lesích jižní Moravy. Ochrana přírody 64 (3): 13–14.

Hrib & Kordiovský (2004): Lužní les v Dyjskomoravské nivě. Moraviapress. Břeclav

Chytrý M. (1997): Vegetace. – In: Novák V., Hudec K. a kol.: Vlastivěda Moravská. Země a lid. 2. Živá příroda. – Muzejní a vlastivědná společnost v Brně.

LÖW & spol., s. r. o. (2008): Preventivní hodnocení krajinného rázu území v oblasti soutoku Moravy a Dyje - studie

Mackovčín P., Jatiová M., Demek J., Slavík P. a kol. (2007): Brněnsko. In: Mackovčín P. (ed.): Chráněná území ČR, svazek IX. – AOPK ČR a EkoCentrum Brno, Praha.

Maděra P. a kol. (2007): Výjimečné stromy a ostatní dendrologické zajímavosti biosférické rezervace Dolní Morava, Biosférická rezervace Dolní Morava, Břeclav

Neuhäuslová Z. et al. (1998): Mapa potencionální přirozené vegetace České republiky. – Academia, Praha.

Neuhäuslová Z. (2003): Přehled vegetace České republiky. Sv. 4. Vrbotopolové luhy a bažinné olšiny a vrbiny. – Academia, Praha.

Utinek, D. (2009): Rámcové směrnice pro pěstování středního lesa. Ochrana přírody 64 (4): 12-14 + příloha.

Vorel, A. a kol., 2013: Program péče o bobra evropského v České republice. AOPK ČR a MŽP ve spolupráci s FŽP ČZU. 97 pp.

AOPK ČR, Lesy České republiky, s. p., Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR, Vojenské lesy a statky ČR, s.p., VÚKOZ, (2006). Pravidla hospodaření pro typy lesních přírodních stanovišť v evropsky významných lokalitách soustavy Natura 2000: Výsledek jednání pracovní skupiny ustanovené při Ministerstvu životního prostředí České republiky a složené ze zástupců jmenovaných organizací. *PLANETA*. XIV, 9, s. 1-39. 1213-3393.

HÁKOVÁ, A.; KLAUDISOVÁ, A.; SÁDLO, J. (eds.), (2004). Zásady péče o nelesní biotopy v rámci soustavy Natura 2000. *PLANETA*. XII, 3, s. 1-132. 1213-3393.

MARHOUL, P.; TUROŇOVÁ, D. (eds.), (2008). *Zásady managementu stanovišť druhů v evropsky významných lokalitách soustavy Natura 2000: Metodika AOPK ČR*. 1. vyd. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. 163 s. ISBN 978-80-87051-38-2.

POLEDNÍK, L.; POLEDNÍKOVÁ, K.; ROCHE, M. et al. (2009). *Program péče pro vydru říční (Lutra lutra) v České republice v letech 2009 - 2018*. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. 84 s.

4.2 SDO zpracoval

Organizace: AOPK ČR, Regionální pracoviště Jižní Morava

Zpracovatel: Ing. Vladan Riedl

E-mail: jizni.morava@nature.cz

Organizace: AOPK ČR

Zpracovatel: Ing. David Horal

E-mail: david.horal@nature.cz

Datum zpracování: 31. 12. 2015

5. Seznam zkratk

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
ES	Evropský seznam
EVL	Evropsky významná lokalita
LHC	Lesní hospodářský celek
LHO	Lesní hospodářská osnova
LHP	Lesní hospodářský plán
NPR	Národní přírodní rezervace
NPP	Národní přírodní památka
CHKO	Chráněná krajinná oblast
OP ZCHÚ	ochranné pásmo zvláště chráněného území
PP	přírodní památka
RSH	rámcová směrnice hospodaření
SDO	Souhrn doporučených opatření
ÚSOP	Ústřední seznam ochrany přírody
ZCHÚ	zvláště chráněné území
ZOPK	zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů

6. Přílohy

6.1 Orientační mapa evropsky významné lokality

CZ0624099_Niva_Dyje_orientacni_mapa.pdf

6.2 Mapa způsobu zajištění ochrany EVL

CZ0624099_Niva_Dyje_zpusob_zajisteni_ochrany.pdf

6.3 Mapa zákresů managementových opatření na vymezených plochách

NENÍ

6.4 Rámcová směrnice pro lesní stanoviště

CZ0624099_Niva_Dyje_ramcova_smernice.doc

6.5 Doplnující dokumenty

CZ0624099_Niva_Dyje_CZ0624099_Niva_Dyje_zachovani_ci_zlepseni_druhove_a_prostorve_skladby_lesnich_porostu.pdf

Mapa zachování či zlepšení druhové skladby lesních porostů v EVL Niva Dyje

CZ0624099_Niva_Dyje_parametry_prostredi_horavka_duhova.pdf

Parametry vodního prostředí pro hořavku duhovou

CZ0624099_Niva_Dyje_parametry_prostredi_piskor_pruhovany.pdf

Parametry vodního prostředí pro piskoře pruhovaného

CZ0624099_Niva_Dyje_RS1_6440.pdf

Rámcová směrnice č. 1 péče o stanoviště 6440

CZ0624099_Niva_Dyje_RS2_6510.pdf

Rámcová směrnice č. 2 péče o stanoviště 6510

CZ0624099_Niva_Dyje_RS3_3150.pdf

Rámcová směrnice č. 3 péče o stanoviště 3150

CZ0624099_Niva_Dyje_RS4_tesarik_rohac.pdf

Rámcová směrnice č. 4 péče o druhy roháč obecný a tesařík obrovský

CZ0624099_Niva_Dyje_RS5_pachnik.pdf

Rámcová směrnice č. 5 péče o druh páchník hnědý

CZ0624099_Niva_Dyje_RS6_kunka.pdf

Rámcová směrnice č. 6 péče o druh kuňka ohnivá

CZ0624099_Niva_Dyje_RS7_piskor.pdf

Rámcová směrnice č. 7 péče o druh piskoř pruhovaný

CZ0624099_Niva_Dyje_RS8_horavka.pdf

Rámcová směrnice č. 8 péče o druh hořavka duhová

CZ0624099_Niva_Dyje_RS9_svinutec.pdf

Rámcová směrnice č. 9 péče o druh svinutec tenký

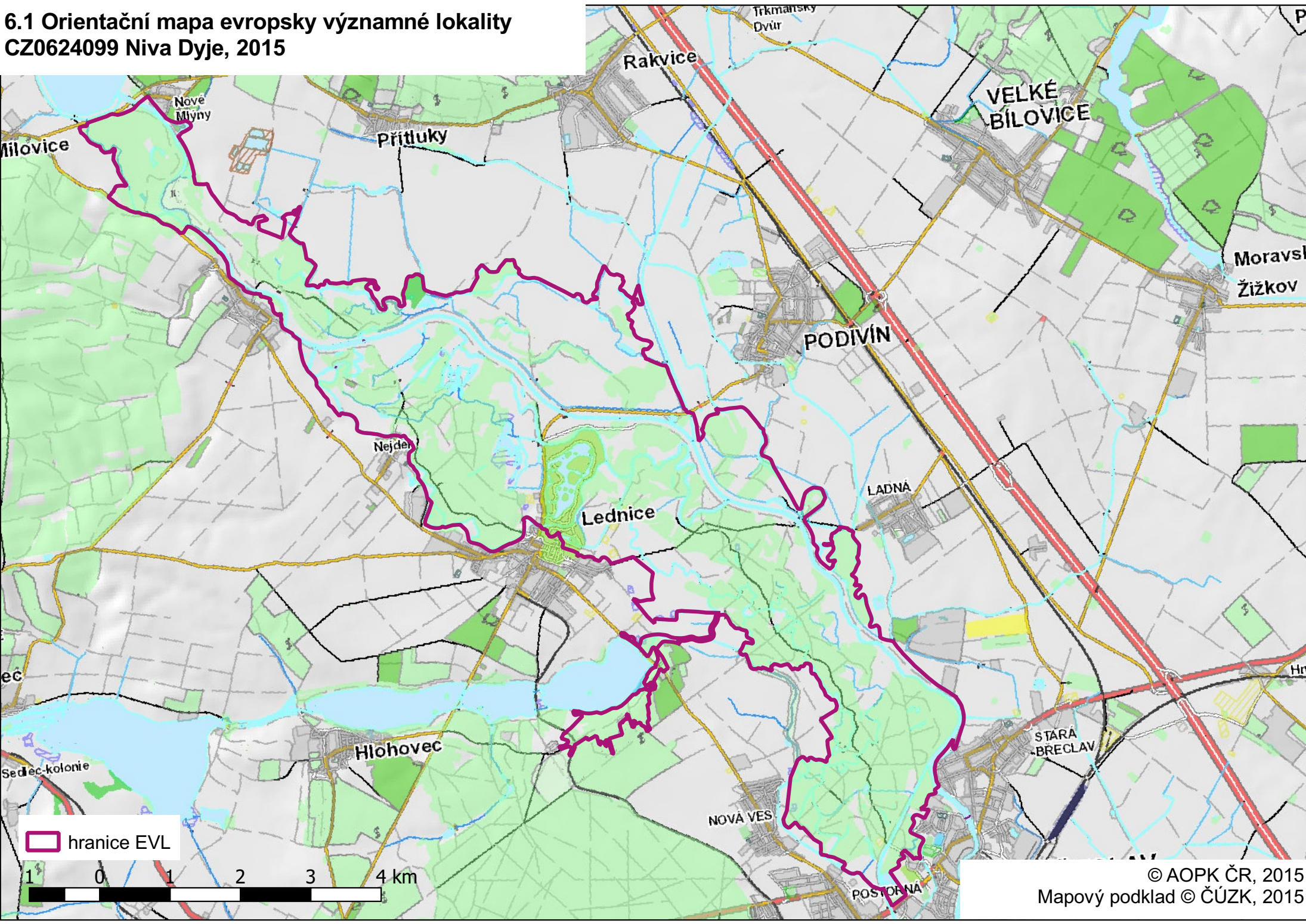
CZ0624099_Niva_Dyje_RS10_vrapenec.pdf

Rámcová směrnice č. 10 péče o druh vrápenec malý

CZ0624099_Niva_Dyje_RS11_ohnivacek.pdf

Rámcová směrnice č. 11 péče o druh ohniváček černočárny

6.1 Orientační mapa evropsky významné lokality
CZ0624099 Niva Dyje, 2015

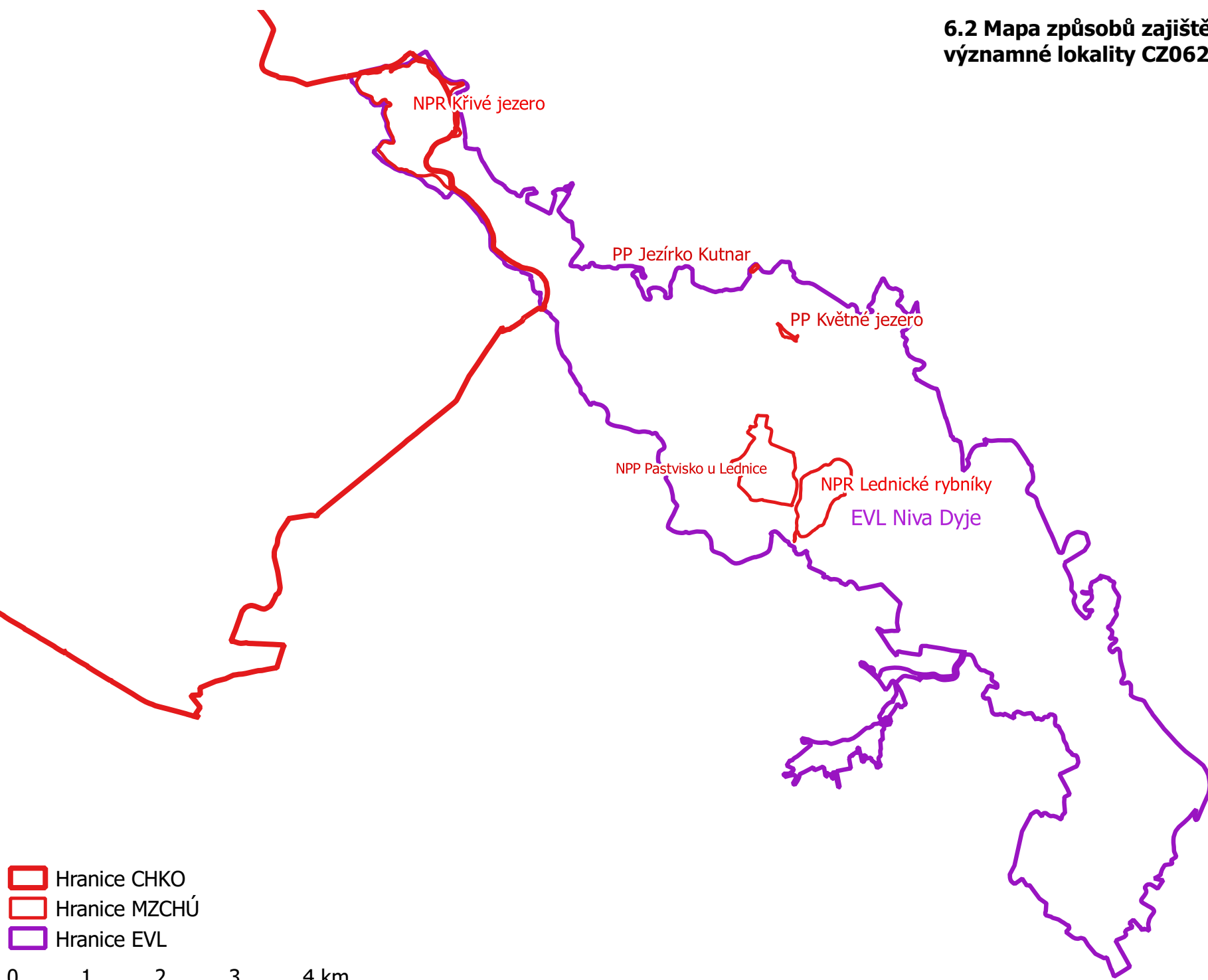

hranice EVL

1 0 1 2 3 4 km

© AOPK ČR, 2015
Mapový podklad © ČÚZK, 2015

6.2 Mapa způsobů zajištění ochrany evropsky významné lokality CZ0624099 Niva Dyje, 2015

- Hranice CHKO
- Hranice MZCHÚ
- Hranice EVL

0 1 2 3 4 km

6.4 Rámcové směrnice hospodaření pro lesní stanoviště

RSH 1 – porosty v NPR, NPP a PP

Kód lokality	Název EVL	Kategorie ochrany:		
CZ0624099	Niva Dyje	NPR, NPP, PP		
Kód typu přírodního stanoviště/ Kód druhu	Název stanoviště/ Název druhu	Kód a název biotopu	Rozloha	
91F0	Smíšené lužní lesy s dubem letním (<i>Quercus robur</i>), jilmem vazem (<i>Ulmus laevis</i>), j. habrolistým (<i>U. minor</i>), jasanem ztepilým (<i>Fraxinus excelsior</i>) nebo j. úzkolistým (<i>F. angustifolia</i>) podél velkých řek atlantské a středoevropské provincie (<i>Ulmenion minoris</i>)	L2.3A – Tvrdé luhy nížinných řek, člověkem málo ovlivněné porosty L2.3B – Tvrdé luhy nížinných řek, člověkem silně ovlivněné porosty	ha 59,54	% 4,70
91E0	Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	L2.4 Měkké luhy nížinných řek	23,18	34, 30
1083	Roháč obecný (<i>Lucanus cervus</i>)			
1088	Tesařík obrovský (<i>Cerambyx cerdo</i>)			
1086	Lesák rumělkový (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)			
1084	Páchník hnědý (<i>Osmoderma eremita</i>)			
1188	Kuňka ohnivá (<i>Bombina bombina</i>)			
1337	Bobr evropský (<i>Castor fiber</i>)			
Kategorie lesa		Soubory lesních typů		
31c - lesy zvl. urč. na území NPR 32f - lesy zvl. urč. potřebné pro zachování biol. různorodosti		1L, 1G, 1U		
Cílová druhová skladba dřevin (%) podle souborů lesních typů (SLT)				
SLT	Dřeviny přirozené druhové skladby			
1L	DBL 40-70, HB 0-20, JV ±20, JS 10-30, JL 10-30, LP±20, OLL±10, (TPC, TPB)±, JSU 0-10			
1G	OLL 60-90, VR 0-30, (TPC, TPB) 0-20, BR±, JS 0-10			
1U	DB 10-40, JS (JSU) 10-40, JL 20, LP 10, TP 20			
Minimální podíl listnatých dřevin přirozené druhové skladby a jedle bělokoré (v %) pro lesní biotop při obnově a výchově porostních skupin				
a) = součtu hodnot současného zastoupení listnatých dřevin PDS a JD až do výše součtu hodnot přirozeného zastoupení těchto druhů dřevin v plošně převažujícím SLT (pokud je současné zastoupení listnatých dřevin PDS a jedle bělokoré v porostní skupině větší nebo rovno minimálnímu podílu melioračních a zpevňujících dřevin)				
b) = minimálnímu podílu MZD v plošně převažujícím SLT (pokud je současné zastoupení listnatých dřevin PDS a JD v porostní skupině menší než minimální podíl MZD).				
Porostní typy				
DB, JS		DB, JS + invazní druhy		měkké listnaté

Základní hospodářská doporučení					
Hospodářský způsob	Hospodářský tvar	Hospodářský způsob	Hospodářský tvar	Hospodářský způsob	Hospodářský tvar
---	V	P, účelový výběr	V	P, H,N---	V, N, střední
Obmýetí	Obnovní doba	Obmýetí	Obnovní doba	Obmýetí	Obnovní doba
f - ∞	---	150-f	50	150-f (vrby 5)	---(vrby 1)
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
samovolný vývoj		samovolný vývoj		Cílem jsou porosty přirozené druhové skladby. V přírodě blízkých porostech maximálně eliminovat lidský vliv, případně využívat tradičního hosp. tvaru (VR). Nepůvodní porosty přeměnit na porosty přirozené dřevinné skladby.	
Obnovní postup a způsob obnovy					
maximálně eliminovat lidský vliv		pouze odstraňování invazních druhů dřevin, šetrnými způsoby odstraňovat populace nepůvodních kanadských topolů		U vrbových porostů obnovit tradiční způsob hospodaření: pravidelně ořezávat vrby na hlavu ve výšce cca 1,5 – 2,5 m. První ořez kmenů vést mírně zešikma. Větve z hlavatých vrb ořezávat cca 5 cm nad hlavou. Část větví z ořezu ponechávat na ploše obnovovaného porostu jako potravu pro bobra. Nové výsadby vrb seřezávat zhruba ve věku 5 let. Jedná se tak o les nízký s velmi krátkým obmýetím. V případě, že bude určitá část vrb ponechána ve tvaru lesas vysokého se bude jednat o les střední. Topolové a olšové porosty ponechat přirozenému rozpadu. Po jejich přirozeném rozpadu (v době, kdy pozbydou významu pro předměty ochrany) obnovovat násekem, případně holosečně. Stejně tak nepůvodní porosty obnovovat násekem, výběrem nepůvodních druhů, případně holosečně. Smíšená nebo skupinovitá sadba OL, TP. Vysazovat pouze původní druhy TP, zejména TPC (ten ve směsi s jinými TP a OL).	
Péče o nálety, nárosty a kultury					
podporovat původní druhy dřevin včetně keřů		Odstraňování invazních druhů dřevin, vylepšování výsadeb DB.		Podporovat vtroušené listnaté dřeviny (DB, LP, JL)	
Výchova porostů					
podporovat stanovištně původní druhy dřevin, maximálně šetřit JL a DB		Odstraňování invazních druhů dřevin		Podporovat vtroušené listnaté dřeviny (DB, LP, JL)	
Opatření ochrany lesa					
péče o oplocení stávajících výsadeb, redukce černé zvěře.		péče o oplocení stávajících výsadeb, redukce černé zvěře		péče o oplocení stávajících výsadeb, redukce černé zvěře	
Provádění nahodilých těžeb					
pouze invazní druhy (JS pensylvánský, JVJ) po domluvě s OOP		pouze invazní druhy (JS pensylvánský, JVJ) po domluvě s OOP		pouze invazní druhy (JS pensylvánský, JVJ) po domluvě s OOP	
Doporučené technologie					
Při odstraňování náletu invazních dřevin: JMP, křovinořez, zatření Roundapem					

Poznámky

Rámcová směrnice se vztahuje pouze na území NPR a NPP vyhlášených v době tvorby SDO. V NPR je zakázáno používat biocidy. Samovolný vývoj zajistí vhodné podmínky i pro výše uvedené druhy, které jsou předmětem ochrany EVL. Přirozenou dynamikou porostů s maloplošnými disturbancemi jsou vytvářeny optimální světlostní podmínky (tesařík obrovský). Z osluněných starých dubů profituje roháč obecný. Z mrtvého dřeva profituje lesák rumělkový, ze starých dutinových stromů páchník hnědý a z osvětlených tůní a kanálů kuňka ohnivá. K přirozeným disturbancím svou činností napomáhá také bobr evropský. Využitím tradičního hospodářského tvaru u vrb (ořez na hlavu) se prodlouží životnost vrb v krajině (zajistí se jejich stabilita), podpoří se rovněž biotopová nabídka pro organismy vázané na specifické prostředí dutin, zejména pro páchníka hnědého (po mohutnění opakovaně řezaných částí vrb dochází k tvorbě dutin).

Kód a název biotopu vychází z Chytrý M. et. al, (2010): Katalogu biotopů České republiky. Ed. 2. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Praha.

Zkratky souborů lesních typů vychází z vyhlášky č. 83/1996 Sb. příloha č.2. Přehled souborů lesních typů ČR.

Zkratky dřevin vycházejí z vyhlášky č. 84/1996 Sb. příloha č.4. Číselné označení, názvy a zkratky dřevin.

RSH 2 – porosty ostatní

Kód lokality	Název EVL	Kategorie ochrany:			
CZ0624099	Niva Dyje	Základní ochrana			
Kód typu přírodního stanoviště/ Kód druhu	Název stanoviště/ Název druhu	Kód a název biotopu	Rozloha		
91F0	Smíšené lužní lesy s dubem letním (<i>Quercus robur</i>), jilmem vazem (<i>Ulmus laevis</i>), j. habrolistým (<i>U. minor</i>), jasanem ztepilým (<i>Fraxinus excelsior</i>) nebo j. úzkolistým (<i>F. angustifolia</i>) podél velkých řek atlantské a středoevropské provincie (<i>Ulmenion minoris</i>)	L2.3A – Tvrdé luhy nížinných řek, člověkem málo ovlivněné porosty L2.3B – Tvrdé luhy nížinných řek, člověkem silně ovlivněné porosty	ha 788,01	% 62,14	
91E0	Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	L2.4 Měkké luhy nížinných řek	28,41	42,04	
1088	Tesařík obrovský (<i>Cerambyx cerdo</i>)				
1083	Roháč obecný (<i>Lucanus cervus</i>)				
1086	Lesák rumělkový (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)				
1084	Páchník hnědý (<i>Osmoderma eremita</i>)				
1188	Kuňka ohnivá (<i>Bombina bombina</i>)				
1337	Bobr evropský (<i>Castor fiber</i>)				
Kategorie lesa		Soubory lesních typů			
32f - lesy zvl. urč. potřebné pro zachování biol. různorodosti		1L, 1G, 1U			
Cílová druhová skladba dřevin (%) podle souborů lesních typů (SLT)					
SLT	Dřeviny přirozené druhové skladby				
1L	DBL 40-70, HB 0-20, JV ±20, JS 10-30, JL 10-30, LP±20, OLL±10, (TPC, TPB)±, JSU 0-10				
1U	TP 20-60, DB 10-45, JS 10-35, VR+±20, JL 5-15, LP+±2				
1G	OLL 60-90, VR 0-30, (TPC, TPB) 0-20, BR±, JS 0-10				
Minimální podíl listnatých dřevin přirozené druhové skladby a jedle bělokoré (v %) pro lesní biotop při obnově a výchově porostních skupin					
a) = součtu hodnot současného zastoupení listnatých dřevin PDS a JD až do výše součtu hodnot přirozeného zastoupení těchto druhů dřevin v plošně převažujícím SLT (pokud je současné zastoupení listnatých dřevin PDS a jedle bělokoré v porostní skupině větší nebo rovno minimálnímu podílu melioračních a zpevňujících dřevin)					
b) = minimálnímu podílu MZD v plošně převažujícím SLT (pokud je současné zastoupení listnatých dřevin PDS a JD v porostní skupině menší než minimální podíl MZD).					
Porostní typy					
DB		JS		měkké listnaté	
Základní hospodářská doporučení					
Hospodářský způsob	Hospodářský tvar	Hospodářský způsob	Hospodářský tvar	Hospodářský způsob	Hospodářský tvar
H, N,P, účelový výběr	V	H N,P, účelový výběr,	V	N, účelový výběr,	V,N,střední
Obmýti	Obnovní doba	Obmýti	Obnovní doba	Obmýti	Obnovní doba

160	50	100	20	5 (hlavaté vrby) 40 (topoly) 70 (olše)	1 10 20
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
Zajištění podmínek pro ochranu lesních stanovišť se všemi jeho složkami.				Zachování i vytváření bitopů především pro páchníka hnědého. Zachování porostů měkkého luhu s dostatkem dříví vhodného pro lesáka rumělkového.	
Obnovní postup a způsob obnovy					
<p>Hospodařit podrostmím, násečným způsobem při kvalitní přirozené obnově DB. Vždy ponechávat na ploše DB, JL výstavky optimálně 30 ks/1 ha od nejmladších po nejstarší. V kvalitních porostech z pohledu saproxylofágních PO (zejména tesařík obrovský) hospodařit účelovým výběrem – ponechávat stromy vhodné zejména pro tesaříka obrovského (výstavky a adepty) a přednostně odstraňovat nepůvodní druhy a JS.</p> <p>Velikost obnovních prvků při holosečném hospodaření do 1 ha. Maximální časoprostorová diferenciacie obnovních prvků. Nepřiřazovat obnovní prvky ihned po zajištění kultur a nárostů. Na obnovovaných plochách ponechávat výstavky v počtu min. 100 ks/10 ha – tyto ponechat do rozpadu. V JS porostech ponechávat zejména výstavky DB a JL, případně jiných vzácných dřevin. V případě výskytu vrbových enkláv seřezávat VR na hlavu. Dodržovat obnovní dobu a dílčí obnovní doby 50 let při intenzivní první fázi seče (např. 5-2-2-1 (ponechané výstavky)). Příprava plochy pro zalesnění bez narušení povrchu půdy, případně jamková nebo plošková sadba o velikosti plošek do 30x30 cm. Na obnovovaných plochách ponechávat pařezy v min. výšce 5 cm. Na okrajích pasek (okapová linie) zcela vyloučit frézování. Obtížně zalesnitelné terénní deprese nezalesňovat. V maximálním možném měřítku využívat přirozené obnovy stanovištně původními druhy – podrostmí způsob. U chřadnoucích JS porostů obnovovat DB, rekonstrukce porostů účelovým výběrem při ponechání všech DB, JL. Obnovní postup zahájit prosvětlováním lesních okrajů s ponecháním výstavků na dožití a aktivně prosvětlovat v okolí tůň a slepých ramen.</p>				<p>U vybraných vrbových porostů možno obnovit tradiční způsob hospodaření: pravidelně ořezávat vrby na hlavu ve výšce cca 1,5 – 2,5 m. První ořez kmenů vést mírně z šikma. Větve z hlavatých vrb ořezávat cca 5 cm nad hlavou. Část větví z ořezu ponechávat na ploše obnovovaného porostu jako potravu pro bobra. Nové výsadby vrb seřezávat zhruba ve věku 5 let. Jedná se tak o les nízký s velmi krátkým obmýtím. V případě, že bude určitá část vrb ponechána ve tvaru lesa vysokého se bude jednat o les střední. Topolové a olšové porosty obnovovat násekem případně s principy účelového výběru při odstranění nepůvodních druhů, příp. jasanů a ponechání výstavků TP, OL, VR, které je možno seřezat na hlavu. Smíšená nebo skupinovitá sadba OL, TP. Vysazovat pouze původní druhy TP, zejména TPC (ten ve směsi s jinými TP a OL). Porosty, ve kterých není možné zakládat prutníky a vrbovny ponechat ve tvaru lesa vysokého jako biotop lesáka rumělkového. Zlomy a mrtvé dříví z těchto porostů pokud možno neodstraňovat.</p>	
Péče o nálety, nárosty a kultury					
Nálety, nárosty a kultury chránit oplocením. Ožínání až do zajištění. Výřez stanovištně nepůvodních dřevin. Upřednostňovat DB a JL před ostatními dřevinami. Ponechávat obrostlíky.					
Výchova porostů					
<p>U mladých porostů negativní výběr v úrovni a nadúrovni. Podpora MZD a dřevin PDS na úkor ostatních dřevin. Do DB a JL podúrovně nezasahovat. BB odstraňovat avšak ponechat 10%. U dospívajících porostů intenzivní úrovňové zásahy se zaměřením na podporu nejstabilnějších a nejkvalitnějších cílových stromů. Odstraňovat napadené JS. V případě nutné rekonstrukce porostů nahrazovat dřevinami PDS, zejména DB. V porostních pláštích udržovat výchovou nízké zakmenění.</p>				<p>Dospívající VR porosty je vhodné seřezávat na hlavu. Podpora PDS na úkor ostatních dřevin u OL a TP.</p>	
Opatření ochrany lesa					
Mladé porosty chránit před okusem. Častá kontrola oplocenek zejm. po záplavách. Buřň potlačovat mechanicky. 1 – 2x ožin během roku do zajištění kultur a nárostů.					
Provádění nahodilých těžeb					
<p>Neodstraňovat staré DB, doupné stromy a stromy odumírající. Při nahodilých těžbách ponechávat 20 % souší v porostech + 20 % mrtvého dříví. Potenciálně rizikové stromy podél frekventovaných cest primárně ořezávat. Kácet jen v nevyhnutelných případech.</p>				<p>Odstraňovat pouze suché stromy, 30 % ze suchých stromů ponechávat v porostu.</p>	
Doporučené technologie					

JMP, křovinořez, traktor, vyvážecí souprava, kůň. Obnovní těžbu, rozumí se včetně všech souvisejících těžebních prací, provádět v zimním období. Nevstupovat do porostů, kde hnízdí dravci v hnízdním období – březen až srpen.

Poznámky

Navržená managementová opatření by měla zajistit vhodné podmínky i pro výše uvedené druhy, které jsou předmětem ochrany EVL. Cílová skladba dřevin je vhodná pro saproxylofágní druhy (tesařík obrovský, lesák rumělkový, roháč obecný), množství mrtvého dřeva pro lesáka rumělkového, příp. pro roháče obecného a staré dutinové stromy pro páchníka hnědého. Světlejší plochy vzniklé přirozenou disturbancí či účelovým výběrem s osluněnými stromy jsou ideální pro tesaříka obrovského, roháč obecný profituje zejména z osluněných výstavků DB. Osluněné tůně a kanály jsou vhodné pro kuňku ohnivou. K přirozeným disturbancím svou činností napomáhá také bobr evropský. Ponechání pařezů na obnovovaných plochách je důležité nejen pro hmyz, ale i obojživelníky, kteří jsou předměty ochrany této EVL. Využitím tradičního hospodářského tvaru u vrb (ořez na hlavu) se prodlouží životnost vrb v krajině (zajistí se jejich stabilita), podpoří se rovněž biotopová nabídka pro organismy vázané na specifické prostředí dutin, zejména pro páchníka hnědého (po mohutnění opakovaně řezaných částí vrb dochází k tvorbě dutin).

Kód a název biotopu vychází z Chytrý M. et. al, (2010): Katalogu biotopů České republiky. Ed. 2. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Praha.

Zkratky souborů lesních typů vychází z vyhlášky č. 83/1996 Sb. příloha č.2. Přehled souborů lesních typů ČR.

Zkratky dřevin vycházejí z vyhlášky č. 84/1996 Sb. příloha č.4. Číselné označení, názvy a zkratky dřevin.

RSH 3 – porosty s omezeným hospodařením v mýtním věku (odklad obnovy)

Kód lokality	Název EVL	Kategorie ochrany:			
CZ0624099	Niva Dyje	Základní ochrana			
Kód typu přírodního stanoviště/ Kód druhu	Název stanoviště/ Název druhu	Kód a název biotopu	Rozloha		
91F0	Smíšené lužní lesy s dubem letním (<i>Quercus robur</i>), jilmem vazem (<i>Ulmus laevis</i>), j. habrolistým (<i>U. minor</i>), jasanem ztepilým (<i>Fraxinus excelsior</i>) nebo j. úzkolistým (<i>F. angustifolia</i>) podél velkých řek atlantské a středoevropské provincie (<i>Ulmenion minoris</i>)	L2.3A – Tvrdé luhy nížinných řek, člověkem málo ovlivněné porosty L2.3B – Tvrdé luhy nížinných řek, člověkem silně ovlivněné porosty	ha	%	
			179,24	14,13	
91E0	Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	L2.4 Měkké luhy nížinných řek	2,82	4,17	
1083	Roháč obecný (<i>Lucanus cervus</i>)				
1086	Lesák rumělkový (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)				
1084	Páchník hnědý (<i>Osmoderma eremita</i>)				
1188	Kučka ohnivá (<i>Bombina bombina</i>)				
1337	Bobr evropský (<i>Castor fiber</i>)				
Kategorie lesa		Soubory lesních typů			
32f - lesy zvl. urč. potřebné pro zachování biol. různorodosti		1L, 1G			
Cílová druhová skladba dřevin (%) podle souborů lesních typů (SLT)					
SLT	Dřeviny přirozené druhové skladby				
1L	DBL 40-70, HB 0-20, JV ±20, JS 10-30, JL 10-30, LP±20, OLL±10, (TPC, TPB)±, JSU 0-10				
1U	TP 20-60, DB 10-45, JS 10-35, VR+-20, JL 5-15, LP+-2				
1G	OLL 60-90, VR 0-30, (TPC, TPB) 0-20, BR±, JS 0-10				
Minimální podíl listnatých dřevin přirozené druhové skladby a jedle bělokore (v %) pro lesní biotop při obnově a výchově porostních skupin					
a) = součtu hodnot současného zastoupení listnatých dřevin PDS a JD až do výše součtu hodnot přirozeného zastoupení těchto druhů dřevin v plošně převažujícím SLT (pokud je současné zastoupení listnatých dřevin PDS a jedle bělokore v porostní skupině větší nebo rovno minimálnímu podílu melioračních a zpevňujících dřevin)					
b) = minimálnímu podílu MZD v plošně převažujícím SLT (pokud je současné zastoupení listnatých dřevin PDS a JD v porostní skupině menší než minimální podíl MZD).					
Porostní typy					
DB		JS		měkké listnaté	
Základní hospodářská doporučení					
Hospodářský způsob	Hospodářský tvar	Hospodářský způsob	Hospodářský tvar	Hospodářský způsob	Hospodářský tvar
---	V	---	V	---	V
Obmýetí	Obnovní doba	Obmýetí	Obnovní doba	Obmýetí	Obnovní doba
fyzický věk	nepřetržitá	fyzický věk	nepřetržitá	fyzický věk	nepřetržitá
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					

Zajištění podmínek pro ochranu lesního komplexu dospělých porostů s přirozenou dynamikou a s optimálními podmínkami pro druhy na tato stanoviště vázané.

Obnovní postup a způsob obnovy

Péče o nálety, nárosty a kultury

Nálety, nárosty a kultury chránit oplocením zejména v oboře Obelisk. Ožínání až do zajištění. Výřez stanovištně nepůvodních dřevin. Upřednostňovat DB a JL před ostatními dřevinami.

Výchova porostů

V porostních pláštích udržovat výchovou nízké zakmenění.

Opatření ochrany lesa

Mladé porosty chránit před okusem. Častá kontrola oplocenek zejm. po záplavách. Buřeň potlačovat mechanicky. 1 – 2x ožin během roku do zajištění kultur a nárostů.

Provádění nahodilých těžeb

Stromy se ZCHD odstraňovat pouze na výjimku OOP.

Doporučené technologie

Pouze výchovné zásahy - JMP, křovinořez, traktor, vyvážecí souprava, kůň. Nevstupovat do porostů, kde hnízdí dravci v hnízdním období – březen až srpen.

Poznámky

Samovolný vývoj zajistí vhodné podmínky i pro výše uvedené druhy, které jsou předmětem ochrany EVL. Přirozenou dynamikou porostů s maloplošnými disturbancemi jsou vytvářeny optimální světlostní podmínky (tesařík obrovský). Z osluněných starých dubů profituje roháč obecný. Z mrtvého dřeva profituje lesák rumělkový, ze starých dutinových stromů páchník hnědý a z osvětlených tůní a kanálů (při rozpadu porostů okrajů kolem tůní a kanálů) kuňka ohnivá. Přirozeným disturbancím svou činností napomáhá také bobr evropský. Jedná se o porosty, které jsou tradičním hnízdištěm ptáků.

Kód a název biotopu vychází z Chytrý M. et. al, (2010): Katalogu biotopů České republiky. Ed. 2. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Praha.

Zkratky souborů lesních typů vychází z vyhlášky č. 83/1996 Sb. příloha č.2. Přehled souborů lesních typů ČR.

Zkratky dřevin vycházejí z vyhlášky č. 84/1996 Sb. příloha č.4. Číselné označení, názvy a zkratky dřevin.

RSH 4 – porosty s aktivním managementem (snížování zakmenění)

Kód lokality	Název EVL	Kategorie ochrany:		
CZ0624099	Niva Dyje	Základní ochrana		
Kód typu přírodního stanoviště/ Kód druhu	Název stanoviště/ Název druhu	Kód a název biotopu	Rozloha	
91F0	Smíšené lužní lesy s dubem letním (<i>Quercus robur</i>), jilmem vazem (<i>Ulmus laevis</i>), j. habrolistým (<i>U. minor</i>), jasanem ztepilým (<i>Fraxinus excelsior</i>) nebo j. úzkolistým (<i>F. angustifolia</i>) podél velkých řek atlantské a středoevropské provincie (<i>Ulmion minoris</i>)	L2.3A – Tvrdé luhy nížinných řek, člověkem málo ovlivněné porosty L2.3B – Tvrdé luhy nížinných řek, člověkem silně ovlivněné porosty	ha 186,07	% 14,67
91E0	Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	L2.4 Měkké luhy nížinných řek	13,13	19,43
1083	Roháč obecný (<i>Lucanus cervus</i>)			
1088	Tesařík obrovský (<i>Cerambyx cerdo</i>)			
1086	Lesák rumělkový (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)			
1084	Páchník hnědý (<i>Osmoderma eremita</i>)			
	Kučka ohnivá (<i>Bombina bombina</i>)			
Kategorie lesa		Soubory lesních typů		
32f - lesy zvl. urč. potřebné pro zachování biol. různorodosti		1L, 1G, 1U		
Cílová druhová skladba dřevin (%) podle souborů lesních typů (SLT)				
SLT	Dřeviny přirozené druhové skladby			
1L	DBL 40-70, HB 0-20, JV ±20, JS 10-30, JL 10-30, LP±20, OLL±10, (TPC, TPB)±, JSU 0-10			
1U	TP 20-60, DB 10-45, JS 10-35, VR+20, JL 5-15, LP+2			
1G	OLL 60-90, VR 0-30, (TPC, TPB) 0-20, BR±, JS 0-10			
Minimální podíl listnatých dřevin přirozené druhové skladby a jedle bělokoré (v %) pro lesní biotop při obnově a výchově porostních skupin				
a) = součtu hodnot současného zastoupení listnatých dřevin PDS a JD až do výše součtu hodnot přirozeného zastoupení těchto druhů dřevin v plošně převažujícím SLT (pokud je současné zastoupení listnatých dřevin PDS a jedle bělokoré v porostní skupině větší nebo rovno minimálnímu podílu melioračních a zpevňujících dřevin)				
b) = minimálnímu podílu MZD v plošně převažujícím SLT (pokud je současné zastoupení listnatých dřevin PDS a JD v porostní skupině menší než minimální podíl MZD).				
Porostní typy				
DB		JS		
Základní hospodářská doporučení				
Hospodářský způsob	Hospodářský tvar	Hospodářský způsob	Hospodářský tvar	
P	V	P	V	
Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba	
160-f	60-n	100	20	
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty				
Zajištění podmínek pro ochranu saproxylického hmyzu a kučky ohnivé v typických biotopech.				
Obnovní postup a způsob obnovy				

Aktivní prosvětlování porostů během dlouhé obnovní doby, kdy první fáze seče (přípravná a semenná) jsou intenzivní a jsou provedeny během prvních 10 let. Prosvětlovací fáze seče je pak také intenzivní. (obnovní číslo např. 31211 (+2 – ponechané výstavky). Při intenzivním zásahu hrozí riziko zabuřnění podrostu a nástupu agresivních dřevin (typicky javor babyka). Podsadba sazenicemi, polodrostky a odrostky DB i sje. Využití generativní i vegetativní schopnosti DB. Na takto obnovovaných plochách ponechávat výstavky DB, JL v počtu 20-30/1 ha všech věkových stádií. Mezi výstavky by měly být stromy s dutinami, stromy s přítomností hmyzích PO a adepti, kteří v budoucnu mohou tyto stromy nahrazovat. U JS porostů přednostně vytěžit všechny JS a podsazovat DB. V periodě 10-20 let odstraňovat BB. Obnovní postup zahájit prosvětlováním lesních okrajů s ponecháním výstavek na dožití. Aktivně prosvětlovat v okolí tůň a slepých ramen.

Péče o nálety, nárosty a kultury

Nálety, nárosty a kultury chránit oplocením. Ožínání až do zajištění. Výřez stanovištně nepůvodních dřevin. Upřednostňovat DB a JL před ostatními dřevinami.

Výchova porostů

U výchovných zásahů je cílem porost s optimálními podmínkami pro růst jedinců, na které jsou vázány vybrané druhové předměty ochrany, např. tesařík obrovský, tedy velmi světlé porosty. U mladých porostů velmi silný negativní výběr v úrovni a nadúrovni, včasné odstranění pouze předrostlíků. Obrostlíky a netvárné jedince šetřit. Podpora MZD a dřevin PDS na úkor ostatních dřevin. V podúrovni odstraňovat BB, JS a invazní dřeviny. U dospívajících porostů úroveňové zásahy se zaměřením na podporu nejstabilnějších a z biologického hlediska nejkvalitnějších cílových stromů. Odstraňovat napadené JS. V případě nutné rekonstrukce porostů nahrazovat dřevinami PDS, zejména DB. V porostních pláštích udržovat výchovou nízké zakmenění.

Opatření ochrany lesa

Mladé porosty chránit před okusem. Častá kontrola oplocenek zejm. po záplavách. Buřň potlačovat mechanicky. 1 – 2x ožin během roku do zajištění kultur a nárostů.

Provádění nahodilých těžeb

Neodstraňovat staré DB, doupné stromy a stromy odumírající i odumřelé. Stromy se ZCHD odstraňovat pouze výjimku OOP.

Doporučené technologie

JMP, křovinořez, traktor, vyvážecí souprava, kůň. Nevstupovat do porostů, kde hnízdí dravci v hnízdním období – březen až srpen.

Poznámky

V těchto porostech lze alternativně hospodařit dle RSH 5.

Navržená managementová opatření by měla zajistit vhodné podmínky i pro výše uvedené druhy, které jsou předmětem ochrany EVL. Cílová skladba dřevin je vhodná pro saproxylofágní druhy (tesařík obrovský, lesák rumělkový, roháč obecný), množství mrtvého dřeva pro lesáka rumělkového, příp. pro roháče obecného a staré dutinové stromy pro páchníka hnědého. Světlejší plochy vzniklé přirozenou disturbancí či účelovým výběrem s osluněnými stromy jsou ideální pro tesaříka obrovského, roháč obecný profituje zejména z osluněných výstavek DB. Osluněné tůně a kanály jsou vhodné pro kuňku ohnivou.

Kód a název biotopu vychází z Chytrý M. et. al, (2010): Katalogu biotopů České republiky. Ed. 2. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Praha.

Zkratky souborů lesních typů vychází z vyhlášky č. 83/1996 Sb. příloha č.2. Přehled souborů lesních typů ČR.

Zkratky dřevin vycházejí z vyhlášky č. 84/1996 Sb. příloha č.4. Číselné označení, názvy a zkratky dřevin.

RSH 5 – porosty se aktivním managementem střední les a jeho převody)

Kód lokality	Název EVL	Kategorie ochrany:			
CZ0624099	Niva Dyje	Základní ochrana			
Kód typu přírodního stanoviště/ Kód druhu	Název stanoviště/ Název druhu	Kód a název biotopu	Rozloha		
91F0	Smíšené lužní lesy s dubem letním (<i>Quercus robur</i>), jilmem vazem (<i>Ulmus laevis</i>), j. habrolistým (<i>U. minor</i>), jasanem ztepilým (<i>Fraxinus excelsior</i>) nebo j. úzkolistým (<i>F. angustifolia</i>) podél velkých řek atlantské a středoevropské provincie (<i>Ulmenion minoris</i>)	L2.3A – Tvrdé luhy nížinných řek, člověkem málo ovlivněné porosty L2.3B – Tvrdé luhy nížinných řek, člověkem silně ovlivněné porosty	ha	%	
			55,26	4,36	
91E0	Smíšené jasanovo-olšové lužní lesy temperátní a boreální Evropy (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	L2.4 Měkké luhy nížinných řek	0,04	0,06	
1083	Roháč obecný (<i>Lucanus cervus</i>)				
1088	Tesařík obrovský (<i>Cerambyx cerdo</i>)				
1086	Lesák rumělkový (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)				
1084	Páchník hnědý (<i>Osmoderma eremita</i>)				
1188	Kuňka ohnivá (<i>Bombina bombina</i>)				
Kategorie lesa		Soubory lesních typů			
32f - lesy zvl. urč. potřebné pro zachování biol. různorodosti		1L, 1G, 1U			
Cílová druhová skladba dřevin (%) podle souborů lesních typů (SLT)					
SLT	Dřeviny přirozené druhové skladby				
1L	DBL 40-70, HB 0-20, JV ±20, JS 10-30, JL 10-30, LP±20, OLL±10, (TPC, TPB)±, JSU 0-10				
1U	TP 20-60, DB 10-45, JS 10-35, VR+-20, JL 5-15, LP+-2				
1G	OLL 60-90, VR 0-30, (TPC, TPB) 0-20, BR±, JS 0-10				
Minimální podíl listnatých dřevin přirozené druhové skladby a jedle bělokoré (v %) pro lesní biotop při obnově a výchově porostních skupin					
a) = součtu hodnot současného zastoupení listnatých dřevin PDS a JD až do výše součtu hodnot přirozeného zastoupení těchto druhů dřevin v plošně převažujícím SLT (pokud je současné zastoupení listnatých dřevin PDS a jedle bělokoré v porostní skupině větší nebo rovno minimálnímu podílu melioračních a zpevňujících dřevin)					
b) = minimálnímu podílu MZD v plošně převažujícím SLT (pokud je současné zastoupení listnatých dřevin PDS a JD v porostní skupině menší než minimální podíl MZD).					
Porostní typy					
A - DB/JS– střední les		B - DB/JS střední les v převodu, hlavní porost ve věku do 60 let, generativní původ		C - DB/JS střední les v převodu, hlavní porost ve věku nad 60 let, vegetativní či kombinovaný původ	
Základní hospodářská doporučení					
Hospodářský způsob	Hospodářský tvar	Hospodářský způsob	Hospodářský tvar	Hospodářský způsob	Hospodářský tvar
P	střední	P	střední	P	střední
Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba	Obmýtí	Obnovní doba

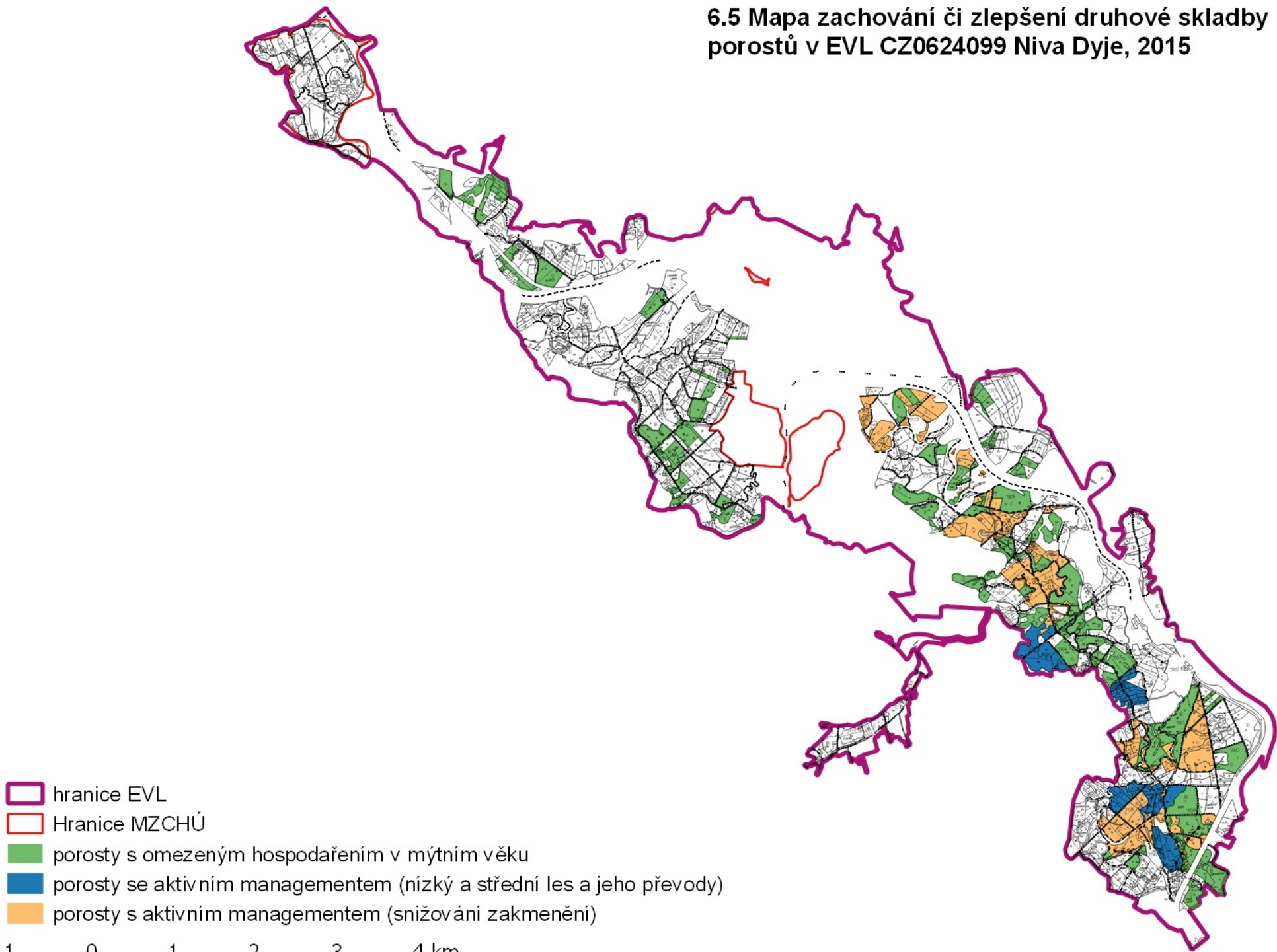
Výmladková etáž (hlavní) 40 Výstavková etáž 80 (120,160)	Výmladková etáž (hlavní) 1 Výstavková etáž 80 (120,160)	Výmladková etáž 40 Výstavková etáž (hlavní) 80 (120,160)	Výmladková etáž 1 Výstavková etáž (hlavní) 80 (120,160)	80	40
Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty					
Zajištění podmínek pro ochranu saproxylického hmyzu a kuňky ohnivé v typických biotopech.					
Obnovní postup a způsob obnovy					
Hlavní výmladková etáž je tvořena bohatou porostní směsí s obmýtím 40 let, obnova podrostním způsobem na jeden zásah s ponecháním 100 - 150 ks / ha budoucích výstavek zejména DB generativního původu, ve výstavkové etáži provést jeden zásah ve věku 80 let s redukcí na cca 30 % a druhý ve věku 120 let s ponecháním 20 ks výstavek na dožití. U porostů s navrženými 3 etážemi výstavek provést ve výstavkové etáži 3 zásahy v intervalu 40 let a konečným obmýtím 160 let, tomu upravit počty ponechávaných jedinců. Obnovní postup zahájit prosvětlováním lesních okrajů s ponecháním výstavek na dožití	Hlavní etáž generativního původu je radikálně rozvolněna ve věku 40 - 60 let s ponecháním 150-200 ks/ha zejména DB, se zastoupením ost. dřevin, další zásah po 40 letech s ponecháním cca 30-50 výstavek a zásahem v nově vytvořené podružné etáži kombinovaného původu s ponecháním 100-150 ks výstavek, dále hospodaření ve tvaru středního lesa. Obnovní postup zahájit prosvětlováním lesních okrajů s ponecháním výstavek na dožití	Hlavní etáž smíšeného původu je postupně rozvolňována ve věku od 80-100 let s cílovým ponecháním 30-50 ks/ha zejména DB, do ukončení převodu ve věku 120 let, v té době je vytvořena podružná etáž smíšeného původu o věku 40 let, v ní je současně provedena obnova podrostním způsobem na jeden zásah s ponecháním cca 100-150 výstavek, dále hospodaření ve tvaru středního lesa. Obnovní postup zahájit prosvětlováním lesních okrajů s ponecháním výstavek na dožití			
Péče o nálety, nárosty a kultury					
1x pročistka, 1 x prořezávka negativní výběr předrostlíků v nadúrovni a úrovni. Pozitivní druhový výběr ve prospěch DB, JS, BRK, LP, JL.					
Výchova porostů					
V intervalu 40 let při zásahu v hlavní etáži negativní výběr s cílem tvorby pravidelných a velkých korun výstavek. Tvorba a udržování složitější prostorové struktury porostů. V porostních pláštích udržovat výchovou nízké zakmenění.	V intervalu 40 let při zásahu v hlavní etáži negativní výběr s cílem tvorby pravidelných a velkých korun výstavek. Tvorba a udržování složitější prostorové struktury porostů. V porostních pláštích udržovat výchovou nízké zakmenění.	Postupné prosvětlování v intervalu 3 - 5 let, negativní výběr s cílem tvorby pravidelných a velkých korun dubů. Tvorba a udržování složitější prostorové struktury porostů. V porostních pláštích udržovat výchovou nízké zakmenění.			
Opatření ochrany lesa					
U nadějných jedinců v náletech a nárostech semenného i výmladného původu mechanická ochrana.					
Provádění nahodilých těžeb					
Neodstraňovat staré DB, doupné stromy a stromy odumírající i odumřelé. Stromy se ZCHD odstraňovat pouze se souhlasem příslušného OOP.					
Doporučené technologie					
U porostního typu A a B při nahodilé těžbě metoda sortimentní s druhováním dříví na místě nebo alespoň krácením na výřezy o délce max. 8 m s použitím JMP, traktoru a koně. Klest odstraňovat z těžené plochy.					
Poznámky					
Navržená managementová opatření by měla zajistit vhodné podmínky i pro výše uvedené druhy, které jsou předmětem ochrany EVL. Cílová skladba dřevin je vhodná pro saproxylofágní druhy (tesařík obrovský, lesák rumělkový, roháč obecný), množství mrtvého dřeva pro lesáka rumělkového, příp. pro roháče obecného a staré dutinové stromy pro páchníka hnědého. Světlejší plochy vzniklé přirozenou disturbancí či účelovým výběrem s osluněnými stromy jsou ideální pro tesaříka obrovského, roháč obecný profituje zejména z osluněných výstavek DB. Osluněné tůně a kanály jsou vhodné pro kuňku ohnivou.					

Kód a název biotopu vychází z Chytrý M. et. al, (2010): Katalogu biotopů České republiky. Ed. 2. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Praha.

Zkratky souborů lesních typů vychází z vyhlášky č. 83/1996 Sb. příloha č.2. Přehled souborů lesních typů ČR.

Zkratky dřevin vycházejí z vyhlášky č. 84/1996 Sb. příloha č.4. Číselné označení, názvy a zkratky dřevin.

6.5 Mapa zachování či zlepšení druhové skladby lesních porostů v EVL CZ0624099 Niva Dyje, 2015

6.5 Parametry prostředí pro PO – hořavka duhová

stanovené environmentální cíle dle požadavků Rámcové směrnice o vodě 2000/60/ES

CÍL	Hořavka duhová	Vysvětlení, odkaz, literatura
habitat	migrační prostupnost, výskyt hostitelských mlžů (<i>Anodonta, Unio</i>), *nízké obsádky dravých ryb, přirozený vodní režim aluvia a tůní	* Nízké obsádky lze chápat jako početnosti odpovídající přirozenému stavu a typu toku. V případě výrazného poklesu populace by mělo dojít k úpravě ryb. hospodaření.
hydromorfologie	přirozený charakter toku, dno s přirozenou variabilitou substrátů, různorodý charakter proudění, nízká úroveň zahloubení koryta, ** průtok odpovídající alespoň minimálnímu zůstatkovému průtoku	Hanel, L. (1995) Ochrana ryb a mihulí: Metodika ČSOP č. 10. Vlašim. 139 s. ** minimální zůstatkový průtok dle § 36 zákona o vodách (254/2001 Sb.)
T vody	≤ 25 °C	Hanel, L. (1995) Ochrana ryb a mihulí: Metodika ČSOP č. 10. Vlašim. 139 s.
O ₂	≥ 6 mg/l	Hanel, L. (1995) Ochrana ryb a mihulí: Metodika ČSOP č. 10. Vlašim. 139 s.
vodivost	≤ 80 (mS/m)	Orientační hodnota, stanovená na základě zpráv z monitoringů, která by neměla být překročena..
pH	6-9	Hanel, L. (1995) Ochrana ryb a mihulí: Metodika ČSOP č. 10. Vlašim. 139 s.
BSK ₅	5-10 mg/l	Hanel, L., Lusk, S. (2005) Ryby a mihule České republiky: rozšíření a ochrana. Vlašim: ZO ČSOP Vlašim. 438 s.
NO ₂ ⁻	≤ 0,9 mg/l	Nařízení vlády č. 71/2003 Sb. o stanovení povrchových vod vhodných pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů a o zjišťování a hodnocení stavu jakosti těchto vod (cílový stav pro kaprové vody)
NH ₄ ⁺	≤ 0,2 mg/l	Nařízení vlády č. 71/2003 Sb. o stanovení povrchových vod vhodných pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů a o zjišťování a hodnocení stavu jakosti těchto vod (cílový stav pro kaprové vody)
NO ₃ ⁻	≤ 80 mg/l	Hanel, L. (1995) Ochrana ryb a mihulí: Metodika ČSOP č. 10. Vlašim. 139 s.
N celk.	6 mg/l	Průměrná roční hodnota NEK-RP dle NV č. 61/2003 Sb.
P celk.	0,15 mg/l	Průměrná roční hodnota NEK-RP dle NV č. 61/2003 Sb.
Fe ²⁺	≤ 0,2 mg/l	Hanel, L., Lusk, S. (2005) Ryby a mihule České republiky: rozšíření a ochrana. Vlašim: ZO ČSOP Vlašim. 438 s.
ropné látky vizuálně	Nesmí vytvářet viditelný film na hladině	Nařízení vlády č. 71/2003 Sb. o stanovení povrchových vod vhodných pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů a o zjišťování a hodnocení stavu jakosti těchto vod

index saprobity	~2,3	Hanel, L., Lusk, S. (2005) Ryby a mihule České republiky: rozšíření a ochrana. Vlašim: ZO ČSOP Vlašim. 438 s.
PCB	$\leq 1 \cdot 10^{-5}$ mg/l	Hanel, L., Lusk, S. (2005) Ryby a mihule České republiky: rozšíření a ochrana. Vlašim: ZO ČSOP Vlašim. 438 s.

Vysvětlivky:

Environmentálním cílem se rozumí souhrnné optimální hodnoty indikačních parametrů pro předměty ochrany (pro něž bylo konkrétní chráněné území zařazeno do Registru chráněných území), které jsou definovány rozpětím v případě fyzikálně chemických složek, popř. popisem v případě hydromorfologie či habitatu.

Indikační parametr je taková charakteristika prostředí, jež má zásadní vliv na daný předmět ochrany a jehož sledováním je možno zachytit vývoj prostředí a potažmo vývoj sledovaného předmětu ochrany. Indikační parametry jsou vybírány na základě významnosti pro daný druh ale také podle dostupných možností daný parametr sledovat. Indikační parametry se rozlišují na přímé (tzv. primární) a nepřímé (sekundární).

Přímými parametry jsou parametry určující fyzikálně-chemické hodnoty vodního prostředí. Fyzikálně-chemické parametry byly stanoveny na základě výčtu parametrů provozního monitoringu, zajišťovaného státními podniky Povodí. Velké množství parametrů se jeví jako nerelevantní pro konkrétní fenomén, případně by rozkolísanost získaných hodnot zabránila smysluplnému vyhodnocení a proto nebyly při stanovování environmentálních cílů brány v potaz. V řadě případů není možné na základě dostupných údajů stanovit konkrétní hodnotu cíle, ale pouze označit jeho významnost pro daný druh (*).

Nepřímými parametry – avšak obecně významnějšími, jsou biologické složky – zde uváděny habitat a hydromorfologie.

6.5 Parametry prostředí pro PO – piskoř pruhovaný

stanovené environmentální cíle dle požadavků Rámcové směrnice o vodě 2000/60/ES

CÍL	Piskoř pruhovaný	Vysvětlení, odkaz, literatura
habitat	migrační prostupnost, přirozený vodní režim aluvia a tůň, *nízké obsádky dravých ryb	* Nízké obsádky lze chápat jako početnosti odpovídající přirozenému stavu a typu toku. V případě výrazného poklesu populace by mělo dojít k úpravě ryb. hospodaření.
hydromorfologie	přirozený charakter toku, dno s přirozenou variabilitou substrátů, různorodý charakter proudění, nízká úroveň zahloubení koryta, ** průtok odpovídající alespoň minimálnímu zůstatkovému průtoku	Hanel, L. (1995) Ochrana ryb a mihulí: Metodika ČSOP č. 10. Vlašim. 139 s. ** minimální zůstatkový průtok dle § 36 zákona o vodách (254/2001 Sb.)
T vody	≤ 22 °C	Hanel, L. (1995) Ochrana ryb a mihulí: Metodika ČSOP č. 10. Vlašim. 139 s.
O ₂	≥ 8 mg/l	Hanel, L. (1995) Ochrana ryb a mihulí: Metodika ČSOP č. 10. Vlašim. 139 s.
vodivost	≤ 80 (mS/m)	Orientační hodnota, stanovená na základě zpráv z monitoringů, která by neměla být překročena..
pH	6-9	Nařízení vlády č. 71/2003 Sb. o stanovení povrchových vod vhodných pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů a o zjišťování a hodnocení stavu jakosti těchto vod (přípustné hodnoty pro lososové a kaprové vody)
BSK ₅	2,5-5	Hanel, L., Lusk, S. (2005) Ryby a mihule České republiky: rozšíření a ochrana. Vlašim: ZO ČSOP Vlašim. 438 s.
NO ₂ ⁻	≤ 0,9 mg/l	Nařízení vlády č. 71/2003 Sb. o stanovení povrchových vod vhodných pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů a o zjišťování a hodnocení stavu jakosti těchto vod (cílová hodnota pro kaprové vody)
NH ₄ ⁺	<0.2	Nařízení vlády č. 71/2003 Sb. o stanovení povrchových vod vhodných pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů a o zjišťování a hodnocení stavu jakosti těchto vod (cílová hodnota pro kaprové vody)
NO ₃ ⁻	≤ 80 mg/l	Hanel, L. (1995) Ochrana ryb a mihulí: Metodika ČSOP č. 10. Vlašim. 139 s.
N celk.	6 mg/l	Průměrná roční hodnota NEK-RP dle NV č. 61/2003 Sb.
P celk.	0,15 mg/l	Průměrná roční hodnota NEK-RP dle NV č. 61/2003 Sb.
Fe ²⁺	≤ 0,2 mg/l	Hanel, L., Lusk, S. (2005) Ryby a mihule České republiky: rozšíření a ochrana. Vlašim: ZO ČSOP Vlašim. 438 s.
ropné látky vizuálně	Nesmí vytvářet viditelný film na hladině	Nařízení vlády č. 71/2003 Sb. o stanovení povrchových vod vhodných pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů a o zjišťování a hodnocení stavu jakosti těchto vod
index saprobity	~2,2	Orientační hodnota stanovená na základě hodnot druhů se stejnými nebo podobnými ekologickými nároky.

PCB	$\leq 1 \cdot 10^{-5}$ mg/l	Hanel, L., Lusk, S. (2005) Ryby a mihule České republiky: rozšíření a ochrana. Vlašim: ZO ČSOP Vlašim. 438 s.
-----	-----------------------------	---

Vysvětlivky:

Environmentálním cílem se rozumí souhrnné optimální hodnoty indikačních parametrů pro předměty ochrany (pro něž bylo konkrétní chráněné území zařazeno do Registru chráněných území), které jsou definovány rozpětím v případě fyzikálně chemických složek, popř. popisem v případě hydromorfologie či habitatu.

Indikační parametr je taková charakteristika prostředí, jež má zásadní vliv na daný předmět ochrany a jehož sledováním je možno zachytit vývoj prostředí a potažmo vývoj sledovaného předmětu ochrany. Indikační parametry jsou vybírány na základě významnosti pro daný druh ale také podle dostupných možností daný parametr sledovat. Indikační parametry se rozlišují na přímé (tzv. primární) a nepřímé (sekundární).

Přímými parametry jsou parametry určující fyzikálně-chemické hodnoty vodního prostředí. Fyzikálně-chemické parametry byly stanoveny na základě výčtu parametrů provozního monitoringu, zajišťovaného státními podniky Povodí. Velké množství parametrů se jeví jako nerelevantní pro konkrétní fenomén, případně by rozkolísanost získaných hodnot zabránila smysluplnému vyhodnocení a proto nebyly při stanovování environmentálních cílů brány v potaz. V řadě případů není možné na základě dostupných údajů stanovit konkrétní hodnotu cíle, ale pouze označit jeho významnost pro daný druh (*).

Nepřímými parametry – avšak obecně významnějšími, jsou biologické složky – zde uváděny habitat a hydromorfologie.

6.5 Rámcová směrnice č. 1 péče o nelesní stanoviště

Kód EVL: CZ0624099

Název EVL: Niva Dyje

Kód a název předmětu ochrany: 6440 Nivní louky říčních údolí svazu *Cnidion dubii*

1060 - ohniváček černočárný (*Lycaena dispar*)

Kód a název biotopu tvořící stanoviště (předmět ochrany): T1.7 Kontinentální zaplavované louky

Dlouhodobé zásady péče:

Zajistit pravidelnou péči o luční porosty (kosení, alternativně pastva)

- kvalitní luční porosty s velkou diverzitou lučních druhů rostlin a živočichů udržovat pravidelnou péčí.
- méně kvalitní louky či ruderalizované porosty kosit intenzivněji až do zlepšení stavu (potlačení nepůvodních a ruderalních druhů, zlepšení druhové skladby porostů).
- podpora a údržba solitérních stromů
- extenzivní krátkodobá pastva

Zajistit pravidelné zaplavování.

Nevhodné způsoby hospodaření a využívání: zalesňování, orba, odvodňování, hnojení, vápnění, upuštění od sečení, intenzivní dlouhodobá pastva velkého počtu zvířat, sečení luk najednou bez ponechání neposečených plošek, zanášení nepůvodních druhů, zřizování krmných míst pro zvěř

MZCHÚ s výskytem předmětu ochrany:

NPR Křivé jezero

Typ opatření 1: Sečení s odklizením zelené píce (sečení se sušením píce a odvozem sena, sečení s pálením sena)

Interval vhodný: 1-2x za 1 rok

Interval minimální: 1x za 1 rok

Pracovní nástroj, hospodářské zvíře: samohybná lehká technika, ruční nástroje

Termín provádění: květen – srpen

Bližší popis managementu:

Nutné pravidelné odstraňování biomasy. Použití těžké techniky pouze když není rozměklá půda. Nánosy naplavených sedimentů nerozrušovat, tráva prorazí sama. Mulčování je možné pouze k přípravě dlouhodobě zanedbaných luk před obnovou pravidelné seče v případě, že se v posečené hmotě nevyskytuje hvězdnice kopinatá (*Aster lanceolatus*). Jinak posečenou hmotu odstraňovat. Degradované plochy je nutné kosit minimálně 2x ročně. Stanoviště lze rozšiřovat o plochy, které v minulosti zarostly náletem a to vyřezávkou a následným kosením.

Dobu a způsob seče přizpůsobit biologickým nárokům ohrožených druhů organismů (např. řeřišnice malokvětá - *Cardamine parviflora*, hrachor bahenní - *Lathyrus palustris*, violka vyvýšená - *Viola elatior*, violka nízká - *V. pumila*).

Na plochách vždy ponechat neposečených částí po celou sezónu pro dokončení vývoje hmyzu. Zejména se jedná o místa s výskytem krvavce totenu (*Sanguisorba officinalis*), což je živná rostlina modráška bahenního (*Maculinea nausithous*) a širokolistých šťovíků (*Rumex* sp.), které jsou živnou rostlinou ohniváčka černočárného (*Lycaena dispar*). Na loukách do 1 ha by mělo být ponecháno 50 %, u větších luk pak přibližně 20 % plochy. Degradaci stanoviště je možné zamezit dvojitou sečí těchto nepokosených ploch v následující sezóně. Mozaika ploch by měla být každým rokem obměňována. Nepokosené plochy zajistí také vhodné prostředí pro vzácné rovnokřídle.

Typ opatření 2: Extenzivní pastva skotu či koní

Interval vhodný: 1x ročně

Interval minimální: 1x za 2 roky

Pracovní nástroj, hospodářské zvíře: krávy, koně

Termín provádění: od počátku července do konce září

Bližší popis managementu: Rotační extenzivní pastva skotu nebo koní (méně vhodné jsou ovce a kozy) lze použít jako doplňkový management k předchozímu kosení. Pastvě by měla předcházet seč, která by měla být provedena v témže anebo předcházejícím roce. Nedopasky mohou sloužit jako východisko pro dokončení vývoje hmyzu, přesto je vhodné vymezit oplocením nespásaná místa, která by měla tvořit min. 20 %. Vymezená místa je nutné v dalším roce přepást, nebo pokosit.

Poznámka:

Ponechávání úživných ploch pro hmyz se nevztahuje na degradované či invadované porosty, stejně tak jako na porosty po vyřezávce dřevin.

Pokud lze ovlivnit dobu přeplavení, pak zajistit aby: doba jarní záplavy trvala jen do konce dubna, aby pozdější záplavy nebyly uměle prodlužovány, a aby voda nezůstala nad povrchem půdy déle než deset dní s výjimkou proláklín a periodických tůní, které mohou být biotopem vhodným pro vývoj kuňky ohnivě. U těchto terénních depresí je nutné v případě pastvy zajistit jejich ochranu před dobyt看em. Růst otavy lze v případě potřeby podpořit zvýšením hladiny spodní vody.

Je třeba zachovat dřeviny vhodné pro výskyt páchníka hnědého, roháče obecného a tesaříka obrovského (např. dubové a jilmové solitéry, vrby) a při péči o ně postupoval dle RS pro tyto druhy (RS4, RS5). Náletové dřeviny kolem stávajících solitérů je nutné kosit. Na rozsáhlých plochách je vhodné provádět výsadbu solitérů (zejména dubů).

Na lučních porostech v bezprostřední návaznosti na rozmnožovací plochy kuňky obecné je vhodné aplikovat ruční kosení nebo extenzivní pastvu. Na kosení vzdálenějších porostů (ca do 150 m) je nutno používat vysoko nastavitelnou lištu (alespoň 10 cm nad povrchem půdy) a nepoužívat bubnové sekačky. Na lučních a polních porostech v dosahu akčního radia druhu je nutné vyloučit užívání biocidů, velice důležité je vyhnout se chemickým postřikům v blízkosti vodotečí, které napájejí EVL.

Obdobné zásady platí i pro stanoviště, která jsou v rámci EVL Niva Dyje klasifikována jako mozaiky tohoto předmětu ochrany s jinými lučními biotopy.

Péče o ohniváčka černočárného, v rámci jiných stanovišť (která nejsou předměty ochrany) je řešena v rámcové směrnici č. 11.

6.5 Rámcová směrnice č. 2 péče o nelesní stanoviště

Kód EVL: CZ0624099

Název EVL: Niva Dyje

Kód a název předmětu ochrany: 6510 Extenzivní sečené louky nížin až podhůří (*Arrhenatherion, Brachypodio-Centaureion nemoralis*)

1060 – ohniváček černočárný (*Lycaena dispar*)

Kód a název biotopu tvořící stanoviště (předmět ochrany): T1.1 Mezofilní ovsíkové louky

Dlouhodobé zásady péče:

Zajistit pravidelnou péči o luční porosty (kosení, případně extenzivní pastva):

- kvalitní luční porosty s velkou diverzitou lučních druhů rostlin a živočichů udržovat pravidelnou péčí.
- méně kvalitní louky či ruderalizované porosty kosit či přepásat intenzivněji až do zlepšení stavu (potlačení nepůvodních a ruderalních druhů, zlepšení druhové skladby porostů).

Podporovat a udržovat solitérní stromy.

Likvidovat invazní druhy.

Nevhodné způsoby hospodaření a využívání: zalesňování, orba, upuštění od sečení, intenzivní dlouhodobá pastva velkého počtu zvířat, sečení luk najednou bez ponechání neposečených plošek, zanášení nepůvodních druhů, zřizování krmných míst pro zvěř

MZCHÚ s výskytem předmětu ochrany:

NPR Lednické rybníky

Typ opatření 1: Sečení se sušením píce a odvozem sena (sečení s odklizením zelené píce, extenzivní pastva)

Interval vhodný: 2-3x za 1 rok (alternativně pastva skotu, příp. ovcí 1x za 2 roky)

Interval minimální: 1x za 1 rok

Pracovní nástroj, hospodářské zvíře: křovinořez, traktor, lehká technika, skot, ovce

Termín provádění: 2. pol. května – září

Bližší popis managementu:

Nutno pravidelně kosit optimálně 2x (3x) za rok se sušením sena na místě a jeho následným včasným odvozem. Trávu vždy sklídit, nenechávat na lokalitě (možno pouze výjimečně při mulčování). Možnou alternativou k seči je extenzivní kontinuální nebo rotační pastva skotu (příp. ovcí) v závislosti na klimatických podmínkách od 2. pol května do konce září s ponecháním nedopasků. Na loukách do 1 ha by mělo být ponecháno 50 %, u větších luk pak přibližně 20 % plochy pro dokončení vývoje hmyzu a jako potravní stanoviště pro ohniváčka černočárného nekosených příp. nepasených. Tyto plochy následně v příštím roce pokosit, případně vypást. Mozaika ploch by měla být každým rokem obměňována. Při absenci pravidelných záplav a pastvy, pokud dochází ke změně typického druhového složení, je nutné přihnojit, případně vápnit.

Typ opatření 2: Likvidace nepůvodních druhů rostlin

Interval vhodný: 1x za 1 rok

Interval minimální: 1x za 1 rok do zlikvidování

Pracovní nástroj, hospodářské zvíře: křovinořez, traktor, lehká technika

Termín provádění: 1. pol. května – červen

Bližší popis managementu:

Na některých lokalitách je nutná likvidace nepůvodních druhů rostlin – celíky (*Solidago* sp.), vlčí bob mnoholistý (*Lupinus polyphyllus*), americké druhy hvězdic (*Aster lanceolatus* et sp. div.). Kosit před kvetením. Případně lze vytrhávat zejm. celíky. Posečenou hmotu odstraňovat z plochy loaklity.

Poznámka:

Ponechávání úživných ploch pro hmyz se nevztahuje na degradované či invadované porosty, stejně tak jako na porosty po vyřezávce dřevin.

Je třeba zachovat dřeviny vhodné pro výskyt páchníka hnědého, roháče obecného a tesaříka obrovského (např. dubové a jilmové solitéry, vrby) a při péči o ně postupoval dle RS pro tyto druhy (RS4, RS5). Náletové dřeviny kolem stávajících solitérů je nutné kosit. Na rozsáhlých plochách je vhodné provádět výsadbu solitérů (zejména dubů).

Na lučních porostech v bezprostřední návaznosti na rozmnožovací plochy kuňky obecné je vhodné aplikovat ruční kosení nebo extenzivní pastvu. Na kosení vzdálenějších porostů (ca do 150 m) je nutno používat vysoko nastavitelnou lištu (alespoň 10 cm nad povrchem půdy) a nepoužívat bubnové sekačky. Na lučních a polních porostech v dosahu akčního radiu druhu je nutné vyloučit užívání biocidů, velice důležité je vyhnout se chemickým postřikům v blízkosti vodotečí, které napájí EVL.

Péče o ohniváčka černočárného v rámci jiných stanovišť (která nejsou předměty ochrany) je řešena v rámcové směrnici č. 11.

6.5 Rámcová směrnice č. 3 péče o nelesní stanoviště

Kód EVL: CZ0624099

Název EVL: Niva Dyje

Kód a název předmětu ochrany: 3150 - Přirozené eutrofní vodní nádrže s vegetací typu *Magnopotamion* nebo *Hydrocharition*

Kód a název biotopu tvořící stanoviště (předmět ochrany):

V1A Makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod s vodnankou žabí (*Hydrocharis morus-ranae*)

V1F - Makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod, porosty bez druhů charakteristických pro V1A-V1E

V1G - Makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod, porosty bez ochranně významných vodních makrofytů

Dlouhodobé zásady péče: Optimálním managementem je bezzásahovost v případě, že společenstva jsou v dobrém stavu. Pro zachování tohoto stanoviště zejména u vodních ploch je však někdy nutné realizovat managementová opatření pro jejich podporu. Zejména u stanovišť, která nejsou přímo napojena na říční síť, je nutné zachovat přirozený režim záplav a zabránit dlouhodobému poklesu podzemních vod. V případě, že je režim přirozených záplav omezen, mohou být záplavy suplovány pomocí systému kanálů a stavidel. Pro podporu těchto biotopů je vhodné realizovat citlivé revitalizace říčních niv a slepých ramen. V případě, že se ve vodních nádržích vyskytují amur bílý a tolstolobik bílý, je nutné tyto ryby odlovit. Pro optimální rozvoj vegetace by neměly být překračovány množstevní limity vysazovaných dvou až tříletých kaprů (ryby by měly být chovány v množství, kdy nepůsobí poškozování předmětu ochrany přímo – např. vyrýváním, či nepřímo prostřednictvím ovlivňování kvality vodního prostředí – např. zvýšeným zákalem). Břehové porosty obhospodařovat tak, aby byl zajištěn dostatečný přísun světla k vodní hladině

Nevhodné způsoby hospodaření a využívání:

- Nešetrné vodohospodářské úpravy, omezení přirozených záplav zejména u slepých ramen, úpravy související s pohybem hladiny spodní vody s následným vysýcháním slepých ramen
- Vysoké obsádky (kapr) a přítomnost nežádoucích druhů ryb (amur, tolstolobik)

MZCHÚ s výskytem předmětu ochrany:

NPR Křivé jezero

NPR Lednické rybníky

NPP Pastvisko u Lednice

PP Květné jezero

Typ opatření 1: redukce býložravých ryb v tůních a slepých ramenech

Interval vhodný: dle potřeby

Interval minimální: dle potřeby

Pracovní nástroj, hospodářské zvíře: rybářské pomůcky, elektrický agregát

Termín provádění: dle potřeby

Bližší popis managementu: Výlov býložravých ryb pomocí sítí nebo elektrického agregátu v případě jejich přemnožení a významného negativního vlivu na společenstva makrofyt. Lze realizovat pouze v místech, kde se nevyskytují další předměty ochrany (piskoř pruhovaný, hořavka duhová).

Typ opatření 2: Odbahňování, případně výřez dřevin

Interval vhodný: podle potřeby

Interval minimální: podle potřeby

Pracovní nástroj, hospodářské zvíře: lehký bagr, motorová pila, křovinořez

Termín provádění: říjen

Bližší popis managementu: Periodické pročištění od nánosů, prohloubení zaneseného dna a úprava břehových partií na mělké litorální pásmo. Výřez dřevin v případě nežádoucího zastínění vodní plochy.

Poznámka:

Vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních vod se v EVL Niva Dyje nachází v kanálech, slepých ramenech, rybnících i v řece Dyji.

Na lokalitách s výskytem kuňky ohnivé, piskoře pruhovaného, hořavky duhové, svinutce tenkého je potřeba zohlednit též zásady péče o tyto druhy (RS6, 10, 7, 8, 9).

6.5 Rámcová směrnice č. 4 péče o druh

Kód EVL: CZ0624099

Název EVL: Niva Dyje

Kód a název předmětu ochrany: 1088 tesařík obrovský (*Cerambyx cerdo*)

1083 roháč obecný (*Lucanus cervus*)

Dlouhodobé zásady péče:

V rámci celé EVL Niva Dyje se na nelesních stanovištích vyskytují duby, které jsou osídleny tesaříkem obrovským a v kořenových náběžích roháčem obecným. Tyto stromy je nutné ponechat a to i v případech, kdy jejich současný stav nesplňuje nároky na bezpečnost. V takovém případě je nutné nebezpečné stromy ořezávat s cílem zajistit jejich stabilitu a bezpečnost při minimálním poškození stromů. V současnosti se jedná zejména o Lednicko – valtický areál a Kančí oboru, kde je zvýšený pohyb návštěvníků. V případě pádu z přirozených příčin je nutné ponechání stromu samovolnému rozpadu, v případě potřeby pak jeho přemístění na zvlášť určenou plochu v blízkém okolí původního stanoviště. Pro zachování kontinuity vhodných dubů pro vývoj dotčených druhů je nutné pracovat i se stromy, které jimi aktuálně nejsou osídleny, ale v budoucnu pro ně mohou být vhodné. Tyto stromy je nutné zachovávat, případně, hrozí - li jejich ohrožení, patřičně chránit. Vhodné stromy lze vybírat z porostních okrajů (ne vždy jsou lesními pozemky), které jsou díky zastínění náletovými dřevinami v současnosti neatraktivní. Zároveň je třeba provádět pravidelné dosadby dubů.

Vysazené stromy (dub letní, dub zimní) je nutné oplocovat, aby nedocházelo k okusu zvěří. V místech zvýšeného výskytu bobra evropského je nutné tyto stromy zabezpečit kvalitnějším oplocením, které odolává tlaku bobra evropského. Tesařík obrovský je vázán na stromy živé, ale odumírající. Jejich počet však rapidně klesá.

Okolí stromů často zarůstá náletem dřevin a keřů díky absenci kosení. U zarůstajících solitérů je tak nutné provést vyřezání náletů a dále místa po vyřezávce pravidelně kosit. Rozmístění stromů v celé EVL by mělo korespondovat s aktuálním výskytem a vytvářet tak jakousi kostru, která oběma druhům umožní jejich snadné osídlování.

Nevhodné způsoby hospodaření a využívání: Za zcela nevhodné je považováno odstraňování stromů osídlených PO, ale i možných adeptů. Jelikož je stromů rostoucích mimo les v současnosti velmi málo, je nutné zachovat všechny, které tyto parametry splňují. Ani náhradní opatření ve formě loggeru není příliš vhodné. Stromy umístěné v loggeru slouží v nejlepším případě pouze k dokončení vývoje části současných jedinců tesaříka obrovského, nově však tímto druhem (na rozdíl od roháče) osídlovány nejsou. Problém může být i aplikace biocidů.

MZCHÚ s výskytem předmětu ochrany:

NPR Křivé jezero

NPR Lednické rybníky

NPP Pastvisko u Lednice

PP Květné jezero

Typ opatření 1: Ošetření destabilizovaných stromů

Interval vhodný: každoročně dle potřeby

Interval minimální: 1x za 1 rok

Pracovní nástroj, hospodářské zvíře: motorová pila, pracovní plošina, traktor

Termín provádění: listopad – únor

Bližší popis managementu: Bezpečnostní ořez stromů, nebo bezpečnostní vazby v korunách stromů, které svou stabilitou bezprostředně ohrožují lidské životy, nebo jejich pádem hrozí škoda na majetku,

Typ opatření 2: Vyřezávka náletových dřevin

Interval vhodný: 1x za 3 roky

Interval minimální: 1x za 5 let

Pracovní nástroj, hospodářské zvíře: motorová pila, křovinořez

Termín provádění: říjen - březen

Bližší popis managementu: V okolí stromů vyřezávka náletových dřevin, které zastiňují jejich kmeny. Vyřezaná hmota musí být odstraněna z plochy zásahu a odvezena.

Poznámka:

Tesařík obrovský má těžiště výskytu na lesních stanovištích. Kromě toho však osídluje solitérní stromy na loukách. Jedná se jednak o stanoviště, která jsou předmětem ochrany této EVL (6440, 6510), ale také o stanoviště, která předmětem ochrany nejsou.

Péče o tesaříka obrovského a roháče obecného na PUPFL je řešena pomocí RSH pro lesní stanoviště v příloze 6.4.

6.5 Rámcová směrnice č. 5 péče o druh

Kód EVL: CZ0624099

Název EVL: Niva Dyje

Kód a název předmětu ochrany: 1084 páchník hnědý (*Osmoderma eremita*)

Dlouhodobé zásady péče:

V rámci EVL Niva Dyje je nezbytné zachovat maximum vzrostlých stromů s dutinami a v maximální možné míře všechny další stromy od průměru 50 cm s potenciálem tvorby dutin (VR a další měkké listnaté ponechat od tohoto průměru vždy). Dutiny nesmí být žádným způsobem ošetřovány vyjma zastřešení dutin příliš otevřených dešti (s ponechaným větracím otvorem). Ponechány by měly být také proschlé pahýly větví v korunovém patře. Na turisticky frekventovaných místech by měly být prováděny zásahy směřující k zajištění bezpečnosti (ořez s ohledem na dutiny, bezpečnostní vazby). Pokud bude docházet k ořezům větví z bezpečnostních důvodů, vzniklé rány by neměly být ošetřovány, aby umožnily vznik dalších dutin. Pokud dojde k rozlomení kmene s dutinami nebo k jeho úhynu, je nezbytné ponechat torzo kmene na místě nebo v bezprostředním okolí. Odumřelý dutý strom poskytuje vhodné podmínky pro vývoj páchníka ještě několik let po úhynu. Dospělí páchníci, kteří se v takovémto stromě líhnou další 2–3 roky, mají zvýšenou tendenci strom opouštět a vyhledávat jiné dutiny v živých stromech. Obdobně by měla být na místě ponechávána asanovaná dřevní hmota s dutinami (tlusté větve, kmeny). Okolo osídlených nebo potenciálních hostitelských stromů je žádoucí provádět výřezy dřevin za účelem jejich oslunění. Výše popsaný pasivní management směřuje k zachování současného stavu populace, který ovšem není optimální a je nutné přistoupit i k aktivnímu managementu, který stávajícím populacím zajistí kontinuálně vhodné podmínky pro rozmnožování a vývoj. Je žádoucí provádět pravidelné dosadby listnáčů, aby byla zajištěna kontinuita vhodných biotopů. Žádoucí je výsadba solitér remízků nebo alejí druhově vhodných listnatých stromů, především dubů, lip, jilmů nebo vrb.

V udržitelnosti populací páchníka na území EVL Niva Dyje hrají ústřední roli staré hlavaté vrby. Staré hlavaté vrby osídlené páchníkem hnědým jsou v rámci EVL Niva Dyje soustředěny zejména v NPR Křivé jezero. Ty jsou pravidelně ořezávány na hlavu. V této údržbě je nutné pokračovat. Nově jsou ořezávány vrby v NPP Pastvisko u Lednice. Ty však prozatím nedisponují vhodnými dutinami. V jejich ořezávání je však třeba pokračovat. Hlavaté vrby jsou také esteticky zajímavým krajinným prvkem typickým pro lužní oblasti Nivy Dyje, jejich pravidelný ořez proto nabývá i širšího významu z hlediska zachování tradičního krajinného rázu této oblasti. Management by měl spočívat v:

1. zajištění pravidelného ořezu hlavatých vrb, když větve dosáhnou přibližně síly paže,
2. pravidelného odstraňování náletových dřevin z okolí hlavatých vrb,
3. ponechávání prosychajících a uschlých kmenů hlavatých vrb jejich samovolnému rozkladu a jejich postupné nahrazování mladými hlavatými vrbami,
4. zakládání nových porostů stromových vrb a nových vrboven v místech výskytu vrbových porostů.
5. veteranizace dřevin v okolí současného výskytu páchníka hnědého.

Vedle výše zmíněných lokalit hlavatých vrb se páchník hnědý vyskytuje roztroušeně na jih od Lednice zejména při okraji lesních porostů, na loukách, na březích vodních kanálů a slepých ramen.

Vzhledem k omezeným letovým schopnostem páchníka je nutné management vedoucí ke tvorbě vhodných podmínek pro existenci toho druhu směřovat do míst jeho výskytu a dále především do okolí současného výskytu a postupně sít lokalit výskytu druhu rozšiřovat na větší území.

Nevhodné způsoby hospodaření a využívání: Kácení listnatých dřevin s dutinami a zdravých dřevin od průměru 50 cm, ponechávání hlavatých vrb samovolnému růstu bez udržovacího ořezu, sanace dutin chemickým ošetřováním, vypalování, vyzdění nebo odstraňování trouchu, aplikace biocidů v lokalitách výskytu a jejich blízkém okolí, zarůstání kmenů vzrostlých stromů s prokázaným nebo potenciálním výskytem páchníka náletem dřevin, zásahy do stromových porostů v rámci EVL, které vedou k izolaci jednotlivých jádrových populací.

MZCHÚ s výskytem předmětu ochrany:
NPR Křivé jezero

Typ opatření 1: Ošetření destabilizovaných stromů

Interval vhodný: každoročně dle potřeby

Interval minimální: 1x za 1 rok

Pracovní nástroj, hospodářské zvíře: motorová pila, pracovní plošina, traktor

Termín provádění: listopad - únor

Bližší popis managementu: Bezpečnostní ořez stromů, nebo bezpečnostní vazby v korunách stromů, které svou stabilitou bezprostředně ohrožují lidské životy, nebo jejich pádem hrozí škoda na majetku. Ořezané části s dutinami ponechávat na místě a případně zabezpečit vhodné podmínky pro dokončení vývoje larev.

Typ opatření 2: Ořez stromů

Interval vhodný: 1x za 3 až 5 let

Interval minimální: 1x za 5 let

Pracovní nástroj, hospodářské zvíře: ruční nebo motorová pila

Termín provádění: listopad - únor

Bližší popis managementu: Pravidelný ořez hlavatých vrb.

Typ opatření 3: Výřez náletových dřevin

Interval vhodný: 1x za 5 let

Interval minimální: 1 x za 10 let

Pracovní nástroj, hospodářské zvíře: ruční nebo motorová pila

Termín provádění: říjen - březen

Bližší popis managementu: Pravidelného odstraňování náletových dřevin z okolí hlavatých vrb a dalších dutinových stromů.

Typ opatření 4: Zakládání nových vrboven

Interval vhodný: každoročně

Interval minimální: každoročně

Pracovní nástroj, hospodářské zvíře: ruční nebo motorová pila, vrták

Termín provádění: říjen - leden

Bližší popis managementu: Založení nových prutníků ořezem stávajících vysokokmenných vrb na hlavu ve výšce cca 1,5 – 2,0 m. Výsadba nebo dosadba nových vrb. Vysazovat vrbové kůly o výšce 2,0 m do hloubky 50 cm, na vodou dobře zásobených místech. Tyto výsadby je nutné mechanicky chránit před tlakem bobra evropského.

Poznámka:

Páchník hnědý se vyskytuje jak na PUPFL, tak osidluje solitérní stromy na loukách. Jedná se jednak o stanoviště, která jsou předmětem ochrany této EVL (6510, 6440), ale také o stanoviště, která předmětem ochrany nejsou.

Péče o páchníka hnědého na PUPFL je řešena pomocí RSH pro lesní stanoviště v příloze 6.4.

6.5 Rámcová směrnice č. 6 péče o druh

Kód EVL: CZ0624099

Název EVL: Niva Dyje

Kód a název předmětu ochrany: 1188 – kuňka ohnivá (*Bombina bombina*)

Dlouhodobé zásady péče: Pro populaci tohoto předmětu ochrany je nutné udržet pestrou mozaiku zaplavovaných luk s periodickými tůněmi, lužních lesů s množstvím mokřadů, tůněk, vodních kanálů a slepých ramen. Zásadní je tak udržovat režim přirozených záplav, případně jej suplovat umělým povodňováním stěžejních lokalit výskytu kuňky ohnivé. Na těchto místech a v jejich okolí je vhodný extenzivní způsob hospodaření, což znamená mimo jiné zamezit případné hnojení a používání biocidů. Stejně důležité je zabránit znečištění a zazemnění drobných nádrží. V této souvislosti často postačí odstranit organickou hmotu (např. spadané listy), jíž jsou malé vodní plochy zanášeny. Zároveň je zapotřebí ponechat ve vodním biotopu submerzní i měkkou emerzní vegetaci alespoň na 20 % rozměru vodní plochy. Někdy je vhodné v případě trvalého odvodnění terénní depresi mírně prohloubit. Údržbou dřevin v okolí vodních ploch zajistit oslunění hladiny.

Nevhodné způsoby hospodaření a využívání: Za zcela likvidační lze označit plošnou aplikaci insekticidů, zejména pak leteckou, která může pro populaci tohoto předmětu ochrany znamenat zánik. V současnosti způsobuje, nebo může způsobovat negativní ovlivnění populací kuňky ohnivé vyhrnování mělkého litorálu, nevhodná rybí obsádka (vysoká rybí obsádka či nevhodné druhy ryb vyvolávající nadměrný predáčnický či kompetiční tlak na jedince kuňky). Problémem v EVL Niva Dyje je zejména vysazování ryb do vod, které bývaly dříve nezarybněné. Kuňka tak přichází o lokality vhodné k jejímu vývoji. Za potenciální negativní vlivy pak lze označit poškozování nebo likvidace příbřežních pásů tvrdých litorálních porostů kosením, vysazováním amurů, přikrmování ryb nebo kachen, trvalý zástin litorálních porostů dřevinami, strmé břehy, mulčování, hnojení, používání biocidů a chemikálií v okolí tůní.

MZCHÚ s výskytem předmětu ochrany:

NPR Křivé jezero

NPP Pastvisko u Lednice

PP Květné jezero

Typ opatření 1: Čištění vodních kanálů, slepých ramen a periodických tůní

Interval vhodný: 1x za 10 let

Interval minimální: 1x za 20 let

Pracovní nástroj, hospodářské zvíře: bagr

Termín provádění: prosinec - únor

Bližší popis managementu: Šetrné čištění koryt zazemněných vodních kanálů, slepých ramen a periodických tůní s důrazem na tvorbu pozvolných břehů a při ponechání mělkých litorálů.

Typ opatření 2: Tvorba nových periodických tůní

Interval vhodný: 1x za 10 let

Interval minimální: 1x za 20 let

Pracovní nástroj, hospodářské zvíře: bagr

Termín provádění: prosinec - únor

Bližší popis managementu: Na místech vhodných pro tvorbu nových tůní (osluněné stanoviště s patřičnou hydrologickou dotací) vytvářet mělké tůně, které budou po celou dobu, či alespoň část roku zavodněné s pozvolnými břehy se sklonem litorálu alespoň 1:10 (pokles 10 cm na 1 m délky).

Typ opatření 2: Redukce rybí obsádky

Interval vhodný: 1x za 10 let (v závislosti na hustotě rybí obsádky)

Interval minimální: 1x za 10 let

Pracovní nástroj, hospodářské zvíře: elektrický agregát

Termín provádění: prosinec - únor

Bližší popis managementu: V případě negativního vlivu nevhodné rybí obsádky (tj. vyvolávající nadměrný predační či kompetiční tlak) na populaci kuňky ohnivé je vhodné tuto obsádku snížit např. slovením elektrickým agregátem. Zásah může být proveden pouze mimo místa výskytu hořavky duhové a piskoře pruhovaného (tyto druhy jsou v EVL obecně vzácnější), tedy zejména v tůních, do kterých tyto předměty ochrany nemají přístup.

Poznámka:

Kuňka ohnivá vyskytuje zároveň na stanovištích, která jsou také předmětem ochrany v EVL Niva - Dyje (3150, 6440), zásady péče o tato stanoviště nejsou v rozporu se zásadami péče dle této rámcové směrnice.

Kuňka ohnivá se v EVL Niva Dyje vyskytuje především ve vodních kanálech, slepých ramenech a trvalých tůních, případně na loukách po jarních záplavách.

6.5 Rámcová směrnice č. 7 péče o druh

Kód EVL: CZ0624099

Název EVL: Niva Dyje

Kód a název předmětu ochrany: 1145 Piskoř pruhovaný (*Misgurnus fossilis*)

Dlouhodobé zásady péče: Přirozenými biotopy piskoře jsou poříční tůně v záplavovém území. Tyto pozůstatky starých říčních koryt v záplavovém území, se během času přirozenými procesy zazemňují a stávají se periodickými, až postupně zanikají. Pokud stejnou rychlostí nevznikají přirozenými procesy tůně nové, hlavní péče o tyto biotopy spočívá v zachování a obnově trvale zvodnělých lokalit. Před odbahněním tůně je potřeba provést záchranný transfer piskoře, pokud možno na dočasnou lokalitu, a po obnově tůně odložené jedince vrátit zpět. Vzhledem k charakteru a míře zabahnění biotopů není většinou možné provést záchranný transfer všech jedinců. Managementové zásahy by proto měly probíhat minimálně ve dvou etapách, například v rozestupu několika let. Po každém dílčím zásahu by v tůni měla zůstat nedotčená dostatečně velká plocha bahnitého substrátu a porostů vodních rostlin. Obnovu tůní, které jsou natolik zazemněné, že se v nich již piskoři nevyskytují, je možné provádět jednorázově. Důležité je také udržovat režim přirozených záplav, případně jej suplovat umělým povodňováním stěžejních lokalit výskytu.

Piskoři obývají také příkopy se stojatou nebo velmi pomalu proudící vodou což jsou v EVL Niva Dyje vodní kanály, které v dnešní době mohou sloužit k umělému zavodňování. Díky tomu, že se kanály proplétají lesními porosty, dochází k jejich částečnému zazemňování. Z tohoto důvodu je nutné kanály pravidelně udržovat.

Žádoucí je rovněž dosáhnout takových parametrů kvality vodního prostředí, které odráží nároky předmětu ochrany (viz příloha 6.5)

Nevhodné způsoby hospodaření a využívání:

- omezování přirozených záplav řeky Dyje,
- dlouhodobé ponechávání přirozených tůní samovolné sukcesi vedoucí k jejich zazemňování,
- ponechání rozplavitelného materiálu (štěpky, sena apod.) v záplavovém území,
- nadměrné vysazování dravých ryb (štika obecná, sumec velký, candát obecný, úhoř říční) do přirozených tůní,
- vysazování nepůvodních dravých ryb (sumeček americký, s. černý) a potenciálních invazních konkurentů (karas stříbřitý, střevlička východní),
- vysazování sumců do rybářských revírů,
- opevňování břehů vodních kanálů a budování neprůchodných stupňů na systému kanálů,
- jednorázové odbahňování tůní obývaných piskořem,
- jednorázové čištění dlouhých úseků vodních kanálů a přirozených tůní,
- ponechávání deponií sedimentů z obnovování tůní v záplavovém území,

MZCHÚ s výskytem předmětu ochrany:

NPR Křivé jezero

NPP Pastvisko u Lednice

Typ opatření 1: obnova zazemňujících se tůní

Interval vhodný: v rámci celé EVL průměrně každé 2 roky 1 tůň, pro jednotlivé tůně interval podle potřeby, přibližně 30-50let (v EVL je minimálně 20 poříčních tůní vhodných pro piskoře pruhovaného)

Interval minimální: 50 let pro konkrétní jednotlivé tůně

Pracovní nástroj, hospodářské zvíře: bagr

Termín provádění: srpen, září

Bližší popis managementu: Odstranění sedimentu ze zvodnělých tůní provádět mimo období rozmnožování a zimování piskoře pruhovaného a obojživelníků, po odstranění sedimentů musí v tůni zůstat nedotčená dostatečně velká plocha bahnitého substrátu a porostů vodních makrofyt: optimální je provádět odbahnění ve 2 etapách v odstupu několika let. Silně zanesené tůně bez aktuálního výskytu piskoře je možné vyčistit jednorázově. Obnovená tůň má mít plochu nejméně 0,5 ha, maximální hloubku vody do 1,5 m a rozsáhlý, vegetací zarostlý litorál s hloubkou vody od 0,1 do 0,5 m.

Poznámka:

Nejvýznamnější lokality v rámci EVL jsou např. Křivé jezero, Pastvisko u Lednice, Dlouhé jezero nebo Azant. Piskoř pruhovaný se vyskytuje zároveň na stanovištích, která jsou také předmětem ochrany v EVL –Niva Dyje (3150), zásady péče o tato stanoviště nejsou v rozporu se zásadami péče dle této rámcové směrnice.

6.5 Rámcová směrnice č. 8 péče o druh

Kód EVL: CZ0624099

Název EVL: Niva Dyje

Kód a název předmětu ochrany: 1134 hořavka duhová (*Rhodeus amarus*)

Dlouhodobé zásady péče:

V místech výskytu druhu s přirozeným vodním režimem umožňujícím sezónní zaplavování přilehlých ramen je nezbytné takové procesy podporovat. Samotné větší toky obývané přímo hořavkou duhovou vyžadují omezení regulací (zpevňování břehů, těžbu a úpravu substrátu). Je třeba předcházet vzniku migračních překážek za účelem umožnění poproudové i protiproudové migrace vodních organismů. Vzhledem k postupnému zanikání aluviálních vod, zejména různých typů říčních ramen a velmi omezeným možnostem vývoje říčních systémů majících za důsledek vznik ramen nových, je třeba citlivě obnovovat zaniklá ramena a prodlužovat „životnost“ zvodnělých tůní a ramen (zprůtočňování, protierozní opatření, někdy také odbahňování).

Ochrana hořavky duhové musí být nastavena dvojsměrně tak, aby umožňovala podmínky pro rozvoj druhu i hostitelských mlžů, a to především velevrubů (g. *Unio*) a škeblí (g. *Anodonta*). Velkým ohrožením pro naše mlže je invazní druh mlže slávička mnohotvárná (*Dresseina polymorpha*), která představuje silnou potravní konkurencí a také ve velkých pokrynostech osidluje habitaty, které původně osidlovaly naši mlži. Tento invazní druh je zapotřebí důsledně monitorovat a likvidovat.

Optimální způsob péče o předmět ochrany zahrnuje i průběžný monitoring jeho stavu a také monitoring ostatních dotčených živočichů, zejména hostitelských druhů.

Žádoucí je rovněž dosáhnout takových parametrů kvality vodního prostředí, které odráží nároky předmětu ochrany (viz příloha 6.5)

Nevhodné způsoby hospodaření a využívání: Je nezbytné vyloučit jakékoliv rozsáhlé vodohospodářské zásahy, regulace či tvorbu příčných překážek v toku. Také je nezbytné vyvarovat se omezení záplavového režimu v oblasti aktivních aluvií, změny morfologie koryta (opevňování dna a břehů, poškození biotopu, vodní a pobřežní vegetace). Další faktory negativně ovlivňující hořavku jsou nadměrné odběry vody (např. provoz MVE), znečištění vody, těžba sedimentů a jakékoli zásahy do toku, jež by mohly vést ke zvýšení trofie.

Pro hostitelské mlže jsou limitujícími faktory znečištění toku (hlavně zvýšený obsah dusičnanů), regulace a příčné hrzení toku. Do drobných přirozených stojatých ploch v aluviu je nevhodné vysazovat dravé druhy ryb (pro udržení přirozené rovnováhy postačí jejich imigrace v průběhu zvýšených průtoků). V EVL je dále nežádoucí používání čeřínků pro lov nástražních ryb.

Pouze za speciálních podmínek přizpůsobených ochraně druhu může být provedeno případné odbahnění lokality, jež musí být pouze částečné, tzn. nesmí být odtěžena převážná část sedimentu. Podobně jako např. u druhu piskoř pruhovaný.

MZCHÚ s výskytem předmětu ochrany:

NPP Pastvisko u Lednice

NPR Křivé jezero

PP Květné jezero

Typ opatření 1: Odstranění případných migračních překážek

Interval vhodný: jednorázově, dle potřeby

Interval minimální:

Pracovní nástroj, hospodářské zvíře: lopata, bagr

Termín provádění: technické práce v toku provádět na podzim mimo dobu rozmnožování předmětů ochrany

Bližší popis managementu: Je třeba předcházet vzniku migračních překážek a stávající či vznikající překážky ve formě jezů a stupňů důsledně odstraňovat za účelem umožnění poproudové i protiproudové migrace vodních organismů. V případě nutnosti lokálního vzduší hladiny řeky (např. v obci či bezprostředním okolí) je možno na jezu vybudovat přírodě blízký rybí přechod.

Poznámka:

Hořavka duhová se vyskytuje zároveň na stanovišti, které jsou také předmětem ochrany v EVL Niva Dyje (3150), zásady péče o tato stanoviště nejsou v rozporu se zásadami péče dle této rámcové směrnice.

6.5 Rámcová směrnice č. 9 péče o druh

Kód EVL: CZ0624099

Název EVL: Niva Dyje

Kód a název předmětu ochrany: 4056 svinutec tenký (*Anisus vorticulus*)

Dlouhodobé zásady péče: Nezbytným předpokladem pro zachování populace svinutce tenkého je udržení stávajícího vodního režimu ve lokalitách jeho výskytu, zajištění existence vhodného sukcesního stádia lokality (bohatě rozvinutá submerzní vegetace, rozsáhlé porosty okřehku), odpovídající čistoty vody a oslunění vodní hladiny. Pro rozšíření svinutce v EVL Niva Dyje je vhodné prosvětlovat okolí slepých ramen a odstraňovat tvrdé litorální porosty (např. rákos a orobinec) případně zazemněná ramena revitalizovat, tak aby v budoucnu byly pro svinutce vhodným biotopem. Při odbahňování vodních ploch v NPP Pastvisko u Lednice je nezbytné nezasahovat do míst, kde se svinutec vyskytuje. Proto je před prováděním takového zásahu nezbytná konzultace se specialistou. Při všech pracích je nutné zabránit úniku škodlivých látek do prostředí. Také aplikace biocidů v místech výskytu svinutce tenkého je vyloučená.

Obecné zásady péče o tůň s výskytem svinutce tenkého:

- Ochrana tůní před zanášením a nadměrnou eutrofizací, likvidace stínícího náletu dřevin na březích.
- Zachování přirozeného záplavového režimu (vyplachování při větších povodních, přirozené šíření druhu na úlomcích vegetace).
- Ochrana tůní před vysycháním jejich prohloubením.
- Podpora rozvoje měkkých a omezování rozvoje tvrdých litorálních porostů např. kosením.
- Budování tůní.

Nevhodné způsoby hospodaření a využívání:

- ponechávání štěpky, sena, mulče, větví, deponií ornice, skladování rozplavitelného stavebního materiálu apod. v území nad tůněmi nebo v okolí tůní, v důsledku kterých by mohlo docházet k zanášení tůní při povodních,
- znečišťování tůní v důsledku používání biocidů nebo hnojení pozemků v okolí,
- vysazování ryb do tůní,
- vysazování dřevin nebo ponechávání náletu dřevin na březích tůní s výskytem druhu,
- obnovování tůní v lokalitách se silně kolísající hladinou spodní vody a budování tůní s průměrnou hladinou nižší než 0,5 m.

MZCHÚ s výskytem předmětu ochrany:

NPP Pastvisko u Lednice

Typ opatření 1: Obnova a budování tůní

Interval vhodný: 1x za 10 let **Interval**

minimální: 1x za 15 let

Pracovní nástroj, hospodářské zvíře: rýč, lehký bagr

Termín provádění: říjen, únor

Bližší popis managementu: Periodické pročištění tůní od nánosů, prohloubení zanesených tůní a úprava břehových partií na mělké litorální pásmo, přitom vždy ponechat dostatečnou část stávajícího zarostlého litorálu bez zásahu (každý zásah je však nutno naplánovat individuálně podle stavu dané lokality – míra zárůstu apod.). Nové tůně je nutné budovat na místech s málo kolísající vodní hladinou (např. poblíž rybníků nebo trvale zvodnělých drobných vodních toků), průměrná hloubka od břehů kolem 0,5-0,6 m (v menších hloubkách většinou rychle nastupují orobince), od této hloubky dále pak preferovat mírně svažité dno, nejhlubší část tůně přes 1 m.

Typ opatření 2: Výřez skupin či jednotlivých náletových dřevin

Interval vhodný: 1x za 5 let

Interval minimální: 1x za 10 let

Pracovní nástroj, hospodářské zvíře: ruční nebo motorová pila

Termín provádění: říjen - březen

Bližší popis managementu: Cyklické odstraňování náletu zejména z okrajů jednotlivých tůní a to vždy v případě, že dřeviny budou příliš zastiňovat vodní plochu. Dřevní hmotu z výřezů odstraňovat mimo záplavové území, aby nedocházelo k jeho rozplavení. Biomasu neštěpkovat. Výřezy provádět ručně pilou nebo motorovou pilou za použití biologicky odbouratelného oleje sloužícího k mazání stroje.

Poznámka:

Těžištěm výskytu svinutce tenkého v EVL Niva Dyje je okolí Dlouhého jezera a Pastvisko u Lednice.

V případě, že se svinutec tenký vyskytuje zároveň na stanovišti, které je také předmětem ochrany v EVL Soutok - Podluží (3150), postupuje se dle RS pro druh.

6.5 Rámcová směrnice č. 10 péče o druh

Kód EVL: CZ0624099

Název EVL: Niva Dyje

Kód a název předmětu ochrany: 1303 vrápenec malý (*Rhinolophus hipposideros*)

Dlouhodobé zásady péče: Vrápenec malý je druh velmi citlivý na okolní podněty. Proto je nutné zachovat stávající podmínky na zimovištích a místech letních kolonií a minimalizovat jeho rušení v období zimování a rozmnožování (vyloučit nadměrné osvětlení, zvýšený pohyb lidí přímou manipulací s jedinci). Veškeré stavební práce je nutné provádět mimo období výskytu vrápenců na zimovištích, tj. od začátku dubna do konce září (maximálně října) a mimo období výskytu vrápenců v letních koloniích od začátku září do poloviny dubna.

V případě rekonstrukcí střech a půdních prostor budov osídlených tímto druhem je nutné dodržovat několik důležitých zásad, především zachování vletových otvorů pro vrápence, nepoužívání přípravků na ochranu dřeva toxických pro netopýry, stejně jako protipožárních a protihnilobných nátěrů nebo přípravků proti houbovým chorobám, červotoči či tesaříkovi krovovému. U rekonstrukcí střech používat stejný nebo termoizolačně podobný typ střešní krytiny, aby nedošlo ke změně mikroklimatu. Neměnit charakter půdního prostoru (nebudovat nová střešní okna, půdní vestavbu apod.). Trus, který se hromadí pod kolonií, je lépe odklízet každoročně, nejlépe na podzim po odletu letní kolonie. Jednou z možností je položit na všechny dotčené plochy paropropustnou fólii a na podzim z ní trus vysypat. Lze také zajistit ochranu trámů a krovů před poškozením močí a trusem použitím půlených plastových rour upevněných na trámy.

V případě stavebních zásahů do sklepních prostor je nutné zachovat vletový otvor tzn. vchod osadit mříží o vhodné velikost otvorů (minimálně 40 × 12 cm, přičemž delší je vodorovný rozměr); mříž by měla mít uzamykatelná dvířka, aby bylo možné podzemní prostory navštěvovat (kvůli nezbytným technickým zásahům uvnitř a také kvůli sčítání zimujících vrápenců), dále zachovat vhodné podmínky (mikroklima, vhodné omítnutí zdí).

Technické úpravy a změny využití netopýry obývaných prostor je nutno předem projednat s příslušným orgánem ochrany přírody.

Nevhodné způsoby hospodaření a využívání:

Faktory a činnosti, které mohou negativně ovlivnit populaci druhu v EVL Niva Dyje

- rušení na zimovištích (vadí především manipulace se zimujícími vrápenci, změny teplotního režimu, dále nadměrné osvětlení a hluk, spojený se zvýšeným pohybem lidí) tj. příliš časté návštěvy sklepních prostor, neregulovaný vstup osob, případně i pořádání některých hromadných akcí.
- úplné uzavření vchodu do podzemního prostoru nebo takové uzavření, které může mít v souvislosti se zvýšeným pohybem vliv na změnu mikroklimatu
- nevhodné načasování stavebních prací (rušení zimujících vrápenců) a nevhodné stavební zásahy do zdí ve sklepeních (příliš hladký povrch po omítnutí sklepních prostor znemožňuje vrápencům přichycení
- opravy a přestavby střech a půdních prostorů: - nevhodné načasování stavebních prací (rušení, případně přímé ohrožení samic s mláďaty)
- úplné uzavření vletových otvorů, například při zabezpečování půdy před ferálními holuby

- změna velikosti či umístění vletových otvorů (může vrápence zcela odradit od návratu do daného úkrytu, může také způsobit změnu mikroklimatu v půdním prostoru)
- použití odlišné střešní krytiny (možná změna mikroklimatu)
- zmenšení půdního prostoru, například při vybudování půdní vestavby (lokalita přestane splňovat nároky druhu na úkryt)
- vytvoření nových střešních oken (nežádoucí prosvětlení prostoru)
- použití nevhodných toxických látek na ošetřování dřevěných trámů (ohrožení zdraví a života vrápenců)

MZCHÚ s výskytem předmětu ochrany:

NPR Křivé jezero

Typ opatření 1: Úklid trusu

Interval vhodný: 1x za rok (v závislosti na množství trusu)

Interval minimální: 1x za 20 let (v závislosti na množství trusu)

Pracovní nástroj, hospodářské zvíře: lopata

Termín provádění: u zimních kolonií v letních měsících u letních kolonií od října do března

Bližší popis managementu: Veškeré práce je nutné provádět mimo období výskytu vrápenců na zimovištích, tj. od začátku dubna do konce září (maximálně října) a mimo období výskytu letních kolonií od začátku září do poloviny dubna.

Typ opatření 2: Ochrana staveb proti trusu

Interval vhodný: 1x 30 let (v závislosti na degradaci stavebních prvků)

Interval minimální: 1x za 20 let (v závislosti na degradaci stavebních prvků)

Pracovní nástroj, hospodářské zvíře: kladivo, manuálně

Termín provádění: u zimních kolonií v letních měsících u letních kolonií od října do března

Bližší popis managementu: Instalace folií na podlahu půdních prostor, která zamezí působení trusu na dřevěné prvky konstrukce. Na vyčnívající trámy lze kromě folie také instalovat púlené plastové roury přizpůsobené velikosti trámů. V případě komplexního řešení členitých prostor lze nad konstrukcí dřevěných krovů zbudovat dřevěné pódium kryté silnou fólií.

Poznámka:

V EVL Niva Dyje jsou známa tato stěžejní místa, kde se vrápenec vyskytuje: v letních koloniích se vyskytuje ve sklepě Minaretu a na půdě Panenského mlýna u NPR Křivé jezero. Jako zimoviště jsou známy jeskyně Peklo, sklepy Janohradu a sklep v komplexu Panenského mlýna.

6.5 Rámcová směrnice č. 11 péče o druh

Kód EVL: CZ0624099

Název EVL: Niva Dyje

Kód a název předmětu ochrany: 1060 ohniváček černočárný (*Lycaena dispar*)

Dlouhodobé zásady péče: Prosperita populace ohniváčka černočárního záleží na vhodném obhospodařování vlhkých luk, mokřadů a vegetace podél drobných vodních toků a melioračních kanálů. Tyto lokality musí být udržovány především pomocí mozaikové seče, tj. seče, při které je ponechána část porostu s výskytem šťovíků neposečené - na loukách do 1 ha by mělo být ponecháno 50 %, u větších luk pak přibližně 20 % plochy. Neposečené části je možné překosit až v následujícím cyklu seče. Je nezbytné, aby nepokosené části zůstaly nedotčeny i přes zimu, neboť v suchých listech šťovíků zimují housenky.

S ohledem na vysokou eutrofizaci těchto ploch v EVL Niva Dyje je potřeba neposečené plochy každoročně střídat, aby nedocházelo k jejich degradaci. Střídavou sečí bude rovněž zamezeno zarůstání ploch, které tvoří biotop druhu, náletovými dřevinami.

Další možností je v EVL Niva Dyje krátkodobá, nepřliš intenzivní pastva krav, například vypásání otav.

Nevhodné způsoby hospodaření a využívání:

Nelze připustit odvodňování vlhkých luk a mokřadů nebo zasypávání sníženin, ve kterých se přirozeně udržuje vlhko, na druhé straně není vhodné ani jejich příliš dlouho přetrvávající zaplavení, vedoucí k změnám rostlinného společenstva a vymizení šťovíků. Při obhospodařování travních porostů včetně okolí biotopu je nepřijatelné rovněž používání biocidů, zejména insekticidů. Nepřípustné je rovněž mulčování bylinné luční vegetace a při údržbě lemů vodních toků a melioračních kanálů. Plochy s výskytem druhu nelze zalesňovat nebo měnit na polní kultury.

MZCHÚ s výskytem předmětu ochrany:

Typ opatření 1: Kosení s ponecháváním nepokosených ploch s výskytem šťovíků

Interval vhodný: 1x ročně

Interval minimální: 1x ročně

Pracovní nástroj, hospodářské zvíře: lištová sekačka, křovinořez, kosa

Termín provádění: září nebo květen-červen

Bližší popis managementu: Neposečené plochy každoročně střídat, aby nedocházelo k jejich nežádoucí degradaci

Poznámka:

Péče o ohniváčka černočárního vyskytujícího se na stanovištích 6510 a 6440, které jsou předměty ochrany EVL, je řešena v rámcových směrnících pro tato nelesní stanoviště (rámcové směrnice č. 1 a 2).